

**Atlas Copco
1989**

INNEHÅLL

Atlas Copco idag	2	AFFÄRSOMRÅDE	
Styrelsens redogörelse för verksamheten 1989	5	KOMPRESSORTEKNIK	34
		<i>"Kraftig resultatökning – ökat investeringsprogram"</i>	
ATLAS COPCO-GRUPPEN:			
Resultaträkning	10	AFFÄRSOMRÅDE	
Balansräkning	11	ANLÄGGNINGS- OCH GRUVTEKNIK	40
Finansieringsanalys	12	<i>"Breddat produktprogram – ett led i aggressiv expansion"</i>	
ATLAS COPCO AB:			
Resultaträkning	13	AFFÄRSOMRÅDE	
Balansräkning	14	INDUSTRITEKNIK	46
Finansieringsanalys	12	<i>"Ökande världsmarknadsandelar"</i>	
Bokslutskommentarer	15		
Finansverksamhet	17		
Definitioner	18		
Noter	18		
Aktier och andelar	26		
Nukostnadsredovisning	27		
US GAAP	28		
Förslag till vinstdisposition	30	Strategiska förvärv breddar verksamheten	52
Revisionsberättelse	30	Personal	54
Årets säljare	31	Atlas Copco-aktien	55
		Styrelse och revisorer	58
		Företagsledning	59
		Sälj- och serviceorganisation	61
		5 år i sammandrag	64
KONCERNCHEFENS KOMMENTAR	32		
<i>"Fortsatt expansion genom egen tillväxt och företagsförvärv"</i>			

KALLELSE TILL BOLAGSSTÄMMA

Aktieägarna i Atlas Copco Aktiebolag kallas härmed till ordinarie bolagsstämma onsdagen den 25 april 1990 kl 17.00 på Grand Hotel Royal, Vinterträdgården, Stallgatan 4, Stockholm. Se särskild kallelse.

EKONOMISK INFORMATION FRÅN ATLAS COPCO

Atlas Copco publicerar för 1990 följande ekonomiska rapporter:

Verkställande direktörens tal vid bolagsstämman	25 april
Rapport över första kvartalet	17 maj
Rapport över första halvåret	23 augusti
Rapport över de tre första kvartalen	20 november
Bokslutskommuniké för 1990	februari 1991
Årsredovisning för 1990	början av april 1991

□ Atlas Copcos årsredovisning på engelska kan beställas från Atlas Copco AB, Information, 105 23 Stockholm

Atlas Copcos satsning på det totala kundandet om bergbörning innebär att kunder nu fullt ut erbjuds know-how och produkter för hela bergbrytningsprocessen – från börning till utlastning. Bilden visar en bergvägg efter s k slätsprängning.

1989

Försäljning

Den fakturerade försäljningen steg med 17 procent till 15 035 MSEK (12 812).

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar ökade med 48 procent till 1 726 MSEK (1 169) och resultatet efter finansnetto ökade med 32 procent till 1 521 MSEK (1 155).

Företagsförvärv

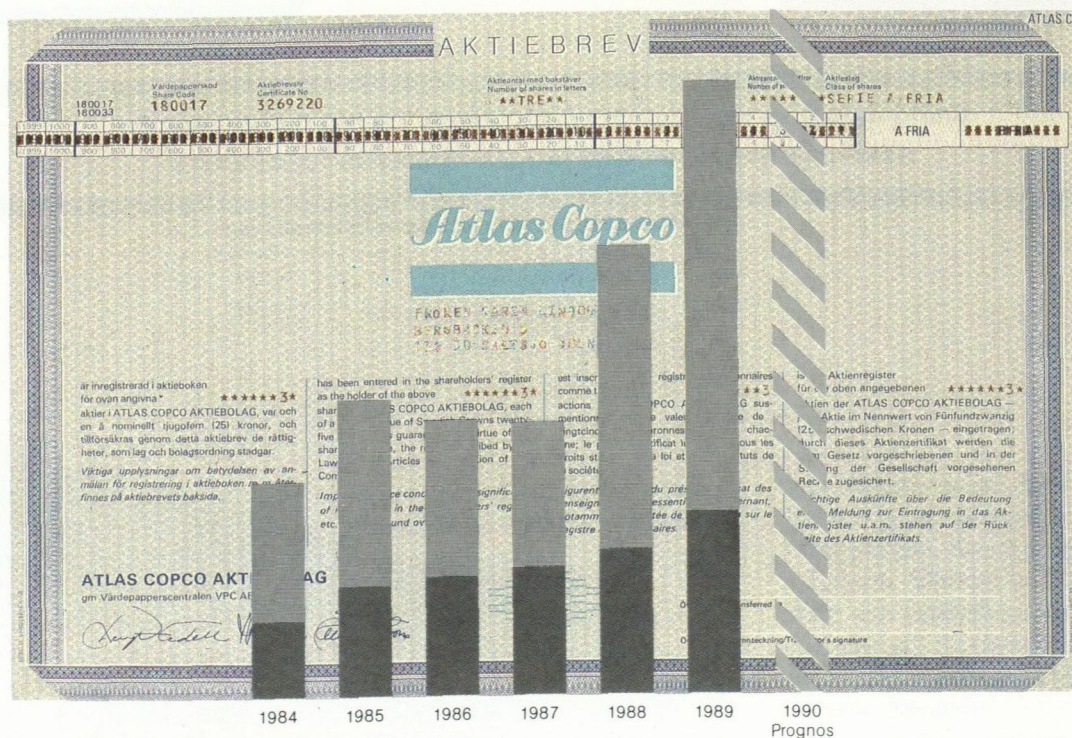
Under året förvärvades Wagner Mining Equipment, som är ledande inom lastmaskiner för gruvor. Genom ett joint venture-avtal bildades i Japan Atlas Copco Iwata KK för tillverkning och försäljning av kompressorer. Atlas Copco har en majoritetsandel. Efter räkenskapsårets utgång har Atlas Copco förvärvat mer än 90 procent av Desoutter Brothers, en ledande engelsk tillverkare av industriverktyg.

Utdelning och vinst per aktie

Styrelsen föreslår att utdelningen höjs med 25 procent till 8:00 SEK per aktie. För 1988 var utdelningen 8:50 SEK per aktie, motsvarande 6:38 SEK efter justering för fondemission.

Prognos

Försäljningen väntas öka något under 1990 och vinstmarginalen förutses ligga på samma nivå som 1989.

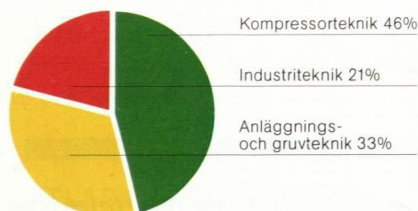

Utveckling av vinst per aktie och utdelning.

ATLAS COPCO I DAG

FÖRSÄLJNING PER AFFÄRSOMRÅDE 1989

Atlas Copco-gruppen har en försäljning på 15 miljarder SEK och sysselsätter 21 000 personer i utveckling, produktion, marknadsföring och administration.

Atlas Copco marknadsför ca 3 000 produkter och tjänster till 250 000 registrerade kunder över hela världen inom tre affärsområden:

Kompressorteknik

- Stationära kompressorer för industriellt bruk
- Transportabla kompressorer för bygg- och anläggningsarbeten
- Småkompressorer
- Luft- och gaskompressorer för processindustrin

Anläggnings- och gruvteknik

- Borrapparat för tunnelborrning, ortdrivning etc
- Bergbormaskiner och spett för entreprenadverksamhet

- Bergborrverktyg
- Lastmaskiner
- Brunnborrningsutrustning
- Motorbormaskiner för anläggningsarbeten

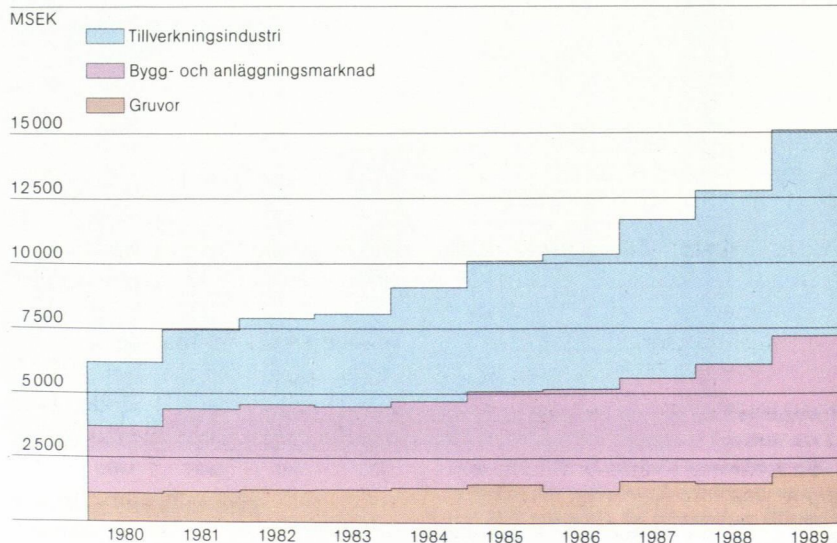
Industriteknik

- Handhållna kraftverktyg
- Monteringsystem
- Pneumatiska och hydrauliska komponenter och system

Inom dessa områden marknadsför Atlas Copco produkter som väsentligt bidrar till att öka kundernas produktivitet.

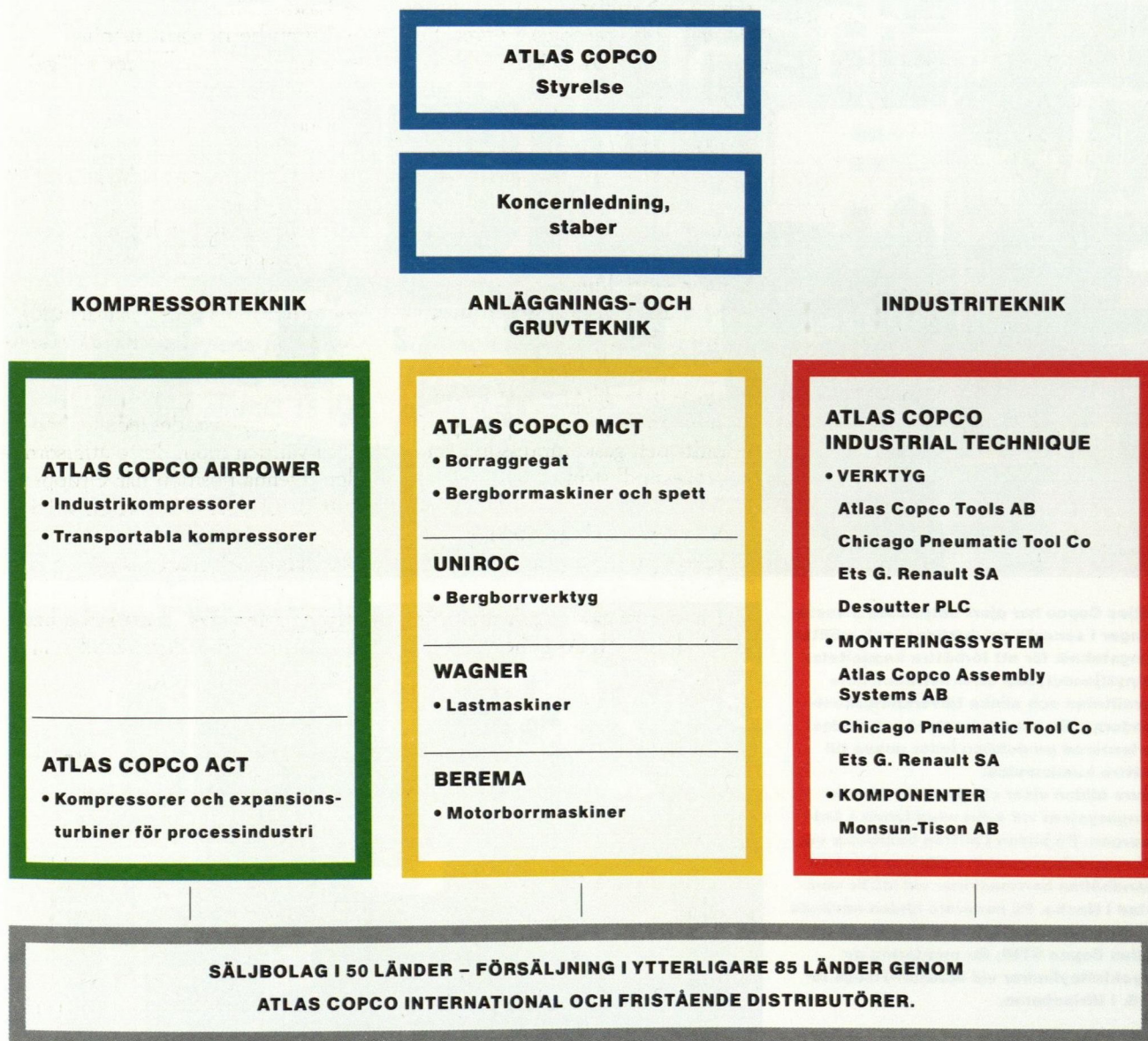
Atlas Copco är det ledande företaget i världen inom dessa affärsområden. Denna position har Gruppen nått genom ett intensivt effektivitetsprogram, aggressiv produktutveckling och marknadsföring samt genom strategiska förvärv. Produktutvecklingen sker i nära samarbete med kunder och slutanvändare.

FÖRSÄLJNINGEN UNDER 10 ÅR, FÖRDELAD PER BRANSCH

ORGANISATION

Världsomfattande säljorganisation

Atlas Copco har en väl utvecklad marknadsföringsorganisation med egna säljbolag i 50 länder och fristående distributörer i ytterligare 85 länder.

Tack vare sin världsomfattande säljorganisation har Atlas Copco skaffat sig en mycket stark ställning

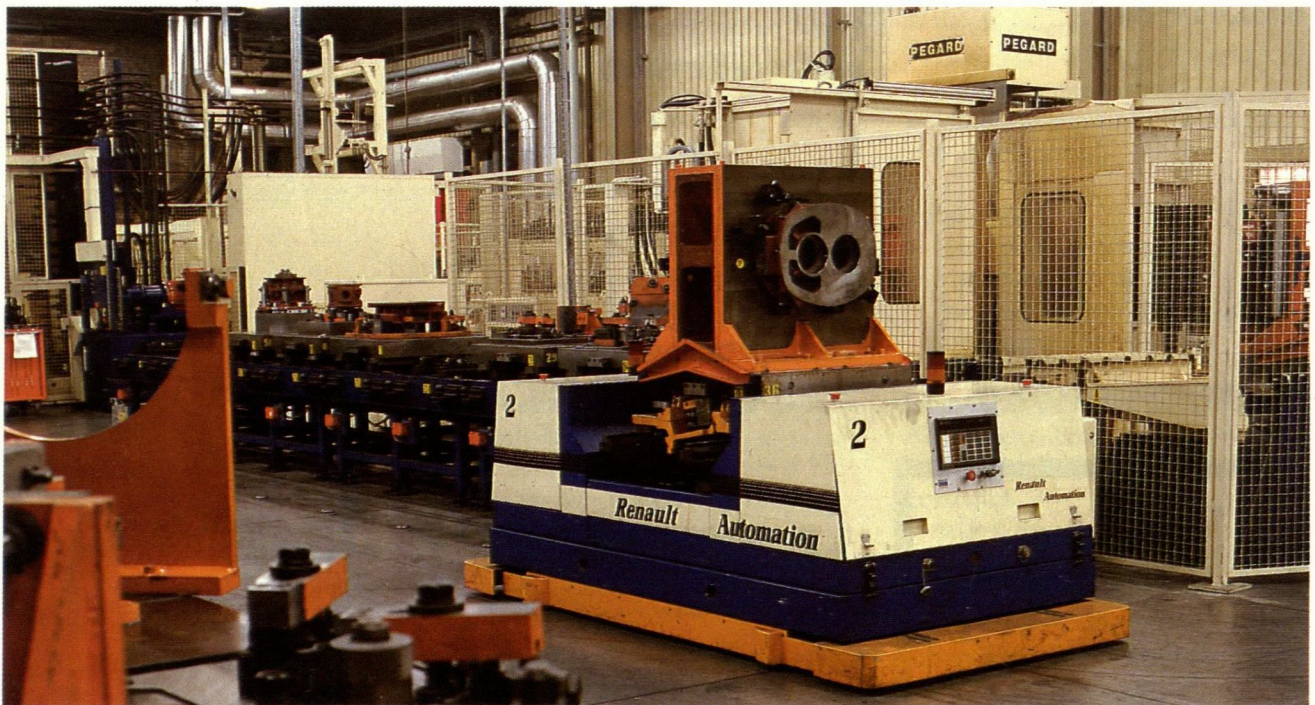
och är den ledande leverantören i branschen på de flesta marknader.

Produktion i 18 länder

Atlas Copco tillverkar sina produkter vid 53 fabriker i 18 länder. Största delen av produktionen sker vid fabriker i EG-länder. Inom EG tillverkas stationära och transportabla luftkompressorer i Antwerpen-fabri-

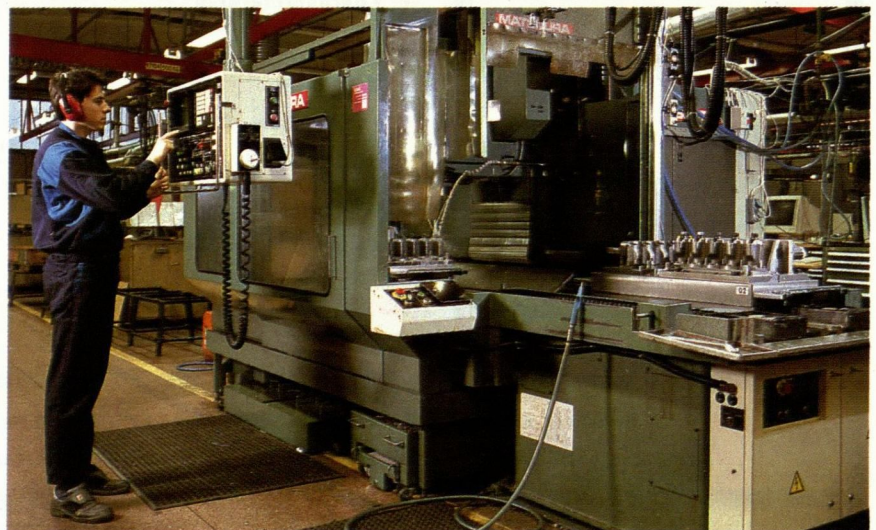
ken, Belgien, samt i Belfort, Frankrike, och gaskompressorer i Köln, Västtyskland. Borraggregat tillverkas i Bremen, Västtyskland, tryckluftspett och sänkbormaskiner i Hemel Hempstead, Storbritannien samt kraftverktyg och monteringsystem i Nantes, Frankrike. Atlas Copco är nettoexportör från EG.

Atlas Copco har gjort betydande investeringar i senaste produktions- och monterings teknik för att förbättra kapacitetsutnyttjandet, öka effektiviteten, höja kvaliteten och sänka tillverkningskostnaderna. En kundorderstyrd och flödesorienterad produktion leder också till bättre kundservice.

Övre bilden visar ett flexibelt tillverkningssystem vid Airpowers fabrik i Antwerpen. På bilden i mitten bearbetar en fleroperationsmaskin cylindrar till lätta handhållna bormaskiner vid MCTs verkstad i Nacka. På nedersta bilden används en monteringsrobot, som tillverkats av Atlas Copco STIB, för montering av tryckluftcylindrar vid Monsun-Tisons fabrik i Ulricehamn.

STYRELSENS REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN 1989

MSEK om ej annat anges

ATLAS COPCO-GRUPPEN

	1989	1988
Fakturering	15 035	12 812
Värdeökning, %	17	11
Orderingång	15 785	13 533
Värdeökning, %	17	15
Orderstock	2 878	2 146
Resultat efter finansiella poster	1 521	1 155
Resultatökning, %	32	46

Atlas Copco-gruppens fakturerade försäljning ökade under 1989 med 17 procent till 15 035 MSEK (12 812). Av Gruppens fakturering hänförs sig 92 procent till marknader utanför Sverige.

Orderingången steg med 17 procent till 15 785 MSEK (13 533).

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader ökade

med 32 procent till 1 521 MSEK (1 155), motsvarande 10,1 procent (9,0) av faktureringen. Efter extraordinära poster uppgick resultatet till 1 521 MSEK (1 158).

Prognos

Försäljningen inom de tre affärsområdena väntas under 1990 öka något och vinstmarginalen förutses ligga på samma nivå som under 1989. Denna bedömning baseras på Atlas Copcos starka marknadsposition och antagandet att högkonjunkturen fortsätter. Tecken på en stagnation har endast rapporterats från några mindre marknadssegment.

Strukturella förändringar

En decentralisering har genomförts av ett flertal operativa funktioner vid Atlas Copcos huvudkontor till de olika affärsområdena. Huvudkontoret, som har begränsats till ett 80-tal personer, inriktar sin verksamhet på strategisk analys och styrning, resursutnyttjande, finansiering, ekonomisk kontroll och juridiska frågor.

Atlas Copco Construction and Mining Technique förvärvade per den 1 oktober 1989 Wagner Mining Equipment, det amerikanska företaget Paccars division för lastmaskiner. Wagner är det ledande företaget på världsmarknaden för lastmaskiner och truckar för underjordsgruvor. Wagner har 500 anställda och omsätter motsvarande ca 530 MSEK.

En ny division för bergborrverktyg, Uniroc AB, bildades under året med ansvar för hela bergborraffären.

Divisionen har tillverkning i 10 länder och försäljning i 130 länder. Under året förvärvades fyra företag som tillverkar bergborrverktyg, med en total omsättning av ca 120 MSEK; Inovac AB i Skellefteå, Drillco S A i Chile, T-H Industries Inc i USA och Hamico Bit (Korea) Co Ltd i Sydkorea.

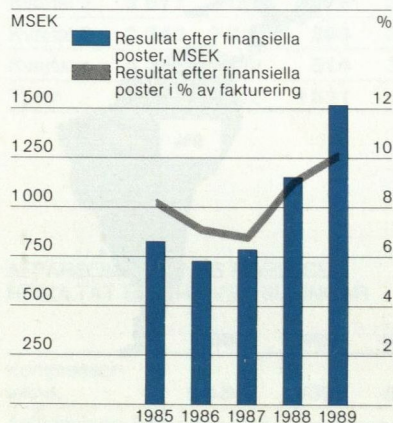
Som ett led i Beremas omstrukturering avyttrades samtliga aktier i AB Å Karlssons Mekaniska Verkstad och AB Idesta.

Atlas Copco Airpower undertecknade i slutet av 1989 ett joint venture-avtal med det japanska industriföretaget Iwata Air Compressor Manufacturing Co, varigenom ett nytt gemensamt bolag, Atlas Copco Iwata KK, bildades för tillverkning och försäljning av stationära kompressorer i Japan.

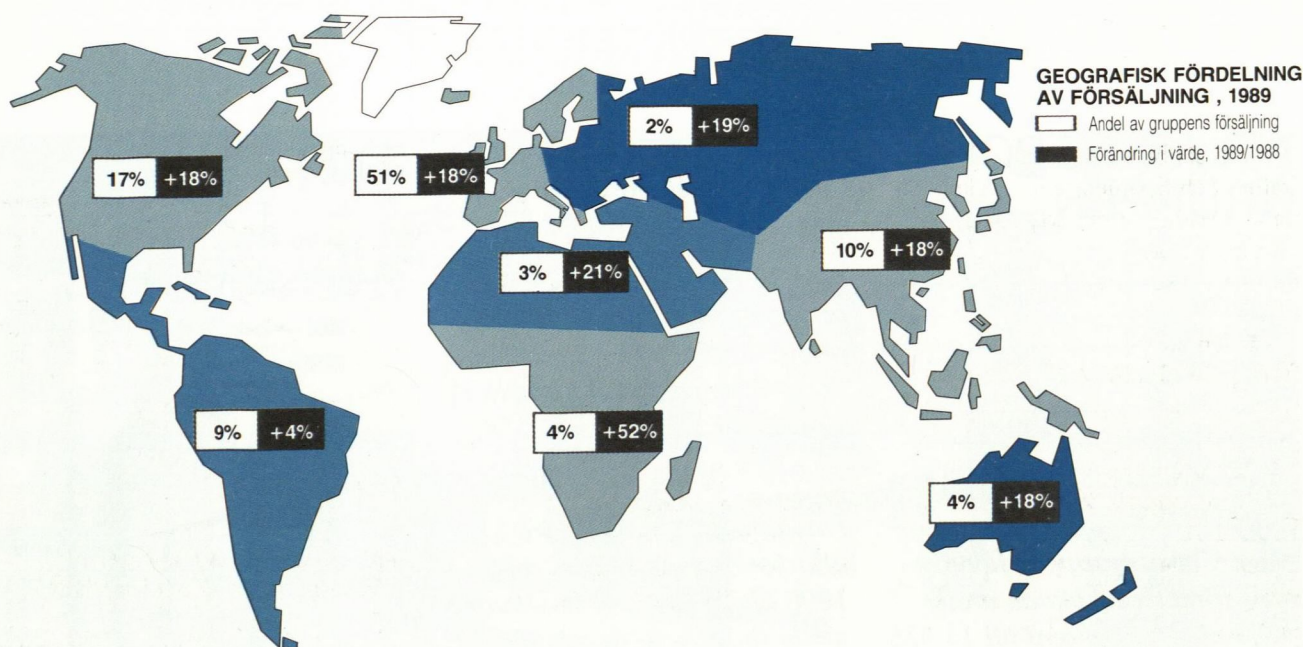
Atlas Copco Industrial Technique utökade sitt aktieinnehav i GME System AB till 97 procent.

Under året avyttrades det reste-

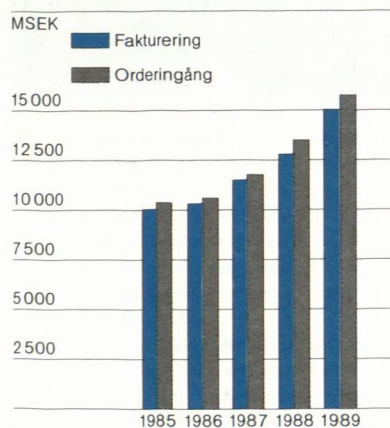
RESULTAT OCH VINSTMARGINAL

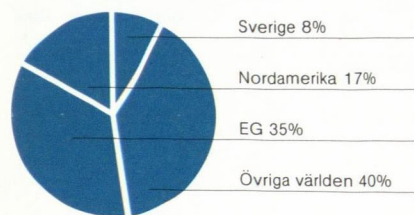

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

FAKTURERING FÖRDELAD PÅ GEOGRAFISKA OMRÅDEN

rande aktieinnehavet i AC Greiff Ytbehandling AB och aktiemajoriteten i Tedak AB.

Efter verksamhetsårets utgång har Atlas Copco förvärvat det brittiska börsnoterade företaget Desoutter Brothers (Holding) PLC, som tillverkar och marknadsför industriverktyg och monteringsystem. Atlas Copcos bud på samtliga aktier motsvarade 88,7 MGBP (ca 900 MSEK).

Försäljningsöversikt

Högkonjunkturen fortsatte under 1989 för Gruppens samtliga produktområden. Medan världens industriproduktion steg i volym med 4 procent och maskininvesteringarna med 6 procent, ökade Atlas Copcos försäljning med ca 17 procent i löpande priser.

Atlas Copcos försäljning av industrikompressorer till tillverkningsindustrin kunde bibehållas på en fortsatt hög nivå, framför allt i EG-länderna och Ostasien. Oljefria stationära kompressorer ökade kraftigt.

Försäljningen av industriverktyg och hydrauliska komponenter för mobila applikationer utvecklades positivt, särskilt i Västeuropa och Nordamerika.

Gruppens försäljning till tillverkningsindustrin utgjorde 52 procent av den totala faktureringen.

Inom bygg- och anläggningssektorn ökade Gruppen försäljningen av mekaniserad hydraulisk utrustning för bergborrning. Även tryckluftdrivna borragnar ökade kraftigt under året. Tillväxten var särskilt snabb i EG-länderna och Japan, medan en viss stagnation märktes i USA, Latinamerika och Mellanöstern. Bygg- och anläggningssektorn svarade för 35 procent av Gruppens fakturering.

Försäljningen till gruvindustrin av modern mekaniserad hydraulborrustrustning fortsatte på en hög nivå. Av Gruppens fakturering gick 13 procent till gruvor.

Säljbolagens verksamhet

En fortsatt specialisering av säljbolagen pågår i syfte att uppnå förenklad och snabbare distribution, högre leveransberedskap och lägre kostnader. Rationaliseringen har lett till att lokala lager minskat och att anläggningar avyttrats i bl a Danmark, Portugal, Västtyskland och Frankrike. Denna utveckling kommer att fortsätta under de närmaste åren.

Under 1989 fortsatte säljbolagen att stärka sin ställning på de större marknaderna inom EG samt i Sverige.

På den växande franska marknaden bidrog den nya säljorganisationen och förvärvet av Ets. G. Renault till en kraftig försäljningsökning.

Även säljbolagen i Västtyskland, Italien och Spanien, där marknaderna är växande, uppnådde goda försäljningsresultat. Det gäller särskilt industriverktyg och entreprenadutrustning.

På den svenska marknaden bidrog främst försäljningen av industrikompressorer och bergborrverktyg till ökningen. Sveriges andel av den totala faktureringen var 8 procent.

I Nordamerika ökade försäljningen med 18 procent, främst tack vare Chicago Pneumatic. På anläggningsidan minskade orderingången. Försäljningen till anläggnings- och gruvmarknaderna i USA och Canada samordnas för att uppnå högre effektivitet.

Ekonomisk översikt och analys

Resultat

	1989	1988
Vinst per aktie, SEK	26:75	19:60
Avkastning på sysselsatt kapital, %	21,9	19,0
Avkastning på eget riskbärande kapital, %	19,7	16,9
Vinstmarginal, %	10,1	9,0

Definitioner av nyckeltal sid 18.

Atlas Copco-gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader ökade med 32 procent till 1 521 MSEK (1 155). Vinstmarginalen uppgick till 10,1 procent (9,0).

Vinst per aktie beräknad efter full skatt och full konvertering uppgick till 26:75 SEK (19:60). I 1989 års siffror har den latent skatten på svenska bokslutsdispositioner beräknats till 30 procent. Tidigare års beräkningar har bibehållits till då gällande värden.

Avkastningen efter skatt på eget kapital ökade till 21,1 procent (14,7). På eget riskbärande kapital uppgick avkastningen efter betald skatt till 19,7 procent (16,9).

Resultatanalys

Rörelseresultatet före avskrivningar förbättrades med 615 MSEK till 2 063 MSEK. Det motsvarar en marginal på 13,7 procent (11,3). Resultatförbättringen beror främst på ökad volymmässig försäljning, men även på väsentligt lägre kostnadsnivå.

Årets avskrivningar enligt plan uppgick till 337 MSEK (279). Av ökningen på 58 MSEK svarar nyförvärvade bolag för 18 MSEK. I samband med Wagnerförvärvet ändrades principerna för goodwill-avskrivning. Gruppen tillämpar från 1989 i huvudsak en real rak avskrivning över 20 år. (Se sid 15.) Rörelseresultatet efter avskrivningar uppgick således till 1 726 MSEK (1 169), vilket motsvarar en marginal på 11,5 procent (9,1).

Räntenettet försämrades med 135 MSEK främst beroende på en högre genomsnittlig upplåning jämfört med föregående år till följd av de senaste årens förvärv av bl a Secoroc och Wagner Mining Equipment. Räntetäckningsgraden förbättrades trots den högre räntebelastningen och uppgick till 4,2 (4,0).

Årets valutakursdifferenser uppgick till -49 MSEK (+8).

Den kraftiga resultatförbättringen för affärsområde *Kompressortechnik* beror på en väsentligt ökad försäljning samt på lägre tillverkningskostnader genom investeringar i rationell produktion. Även lägre administrativa kostnader i såväl produktions- som säljled har bidragit till den goda resultatutvecklingen.

Resultatet för affärsområde *Anläggnings- och gruvteknik* ökade genom tillkomsten av Secoroc och Wagner Mining Equipment. Efter omstruktureringen av Berema har dess lönsamhet ytterligare förbättrats.

Affärsområde *Industrietechnik*s resultatförbättring hänför sig huvudsakligen till ökad försäljning av handhållna verktyg i främst Västeuropa och USA samt av hydrauliska och pneumatiska komponenter. Ets. G. Renault som förvärvades i slutet av 1988, har visat god lönsamhet.

GRUPPENS FAKTURERING OCH RESULTAT PER KVARTAL

	Fakturering		Resultat	
	1989	1988	1989	1988
Kvartal 1	3 489	2 844	333	248
Kvartal 2	3 877	3 159	379	282
Kvartal 3	3 342	3 210	295	255
Kvartal 4	4 327	3 599	514	370
Totalt	15 035	12 812	1 521	1 155

AFFÄRSOMRÅDENAS RÖRELSE-RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR

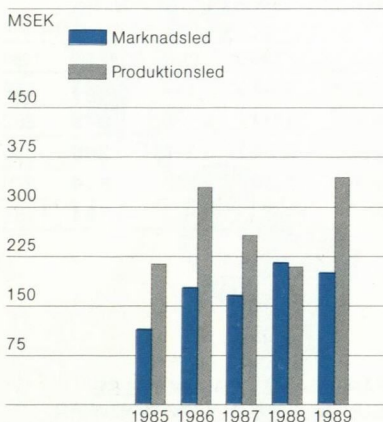
	1989	1988	1987
Kompressortechnik	1 164	739	508
Anläggnings- och gruvteknik	441	370	290
Industrietechnik	388	347	242
Koncerngemensamma kostnader	-267	-287	-147
Totalt	1 726	1 169	893

AFFÄRSOMRÅDENAS AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, %

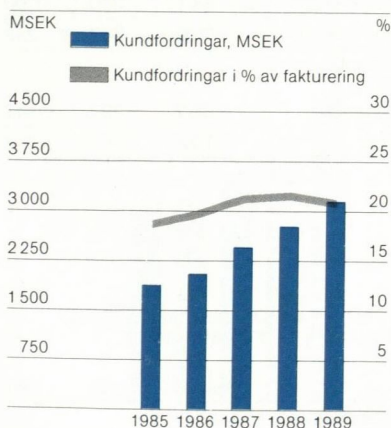
	1989	1988	1987
Kompressortechnik	38	28	20
Anläggnings- och gruvteknik	16	21	15
Industrietechnik	23	22	20
Totalt för Gruppen	22	19	15

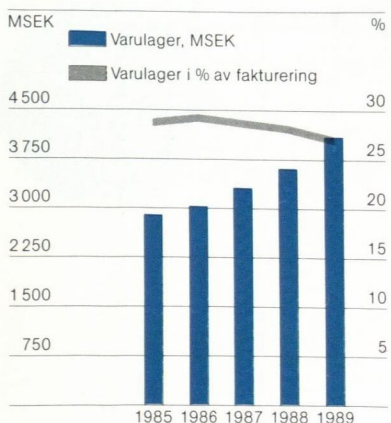
INVESTERINGAR I MASKINER OCH FASTIGHETER

KUNDFORDRINGAR

VARULAGER

Investeringar

	1989	1988
Investeringar i maskiner och fastigheter	545	424
Sverige	199	106
Utlandet	346	318
Totalt i % av faktureringen	3,6	3,3

Investeringarna fördelade sig med 345 MSEK (209) i produktionsledet och 200 MSEK (215) i marknadsledet. Investeringarna avser främst produktivitetsförbättrande åtgärder.

Styrelsen har under året fattat beslut om ett flertal större investeringar, bl a i produktionsrationaliserande syfte vid fabriken i Antwerpen, i en ny fabrik för Monsun-Tison i Borås, i ett nytt distributionscenter för bergborrverktyg i Rotterdam samt i en ny fabrik för Secoroc i Brasilien.

Finansiell analys

	1989	1988
Räntenetto	-160	-25
Självfinansieringsgrad, %	225	233
Andel eget riskbärande kapital, %	39,2	38,3

Det under året förbättrade rörelseresultatet innebar att internt genererade medel steg med 238 MSEK till 1 226 MSEK (988).

Den ökade försäljningen och de under året gjorda företagsförvärven medförde dock att kapitalbindningen i rörelsetillgångar steg med sammanlagt 1 144 MSEK (576). Men i relation till faktureringen minskade kundfordringarna till 21,0 procent (21,6). Även varulagret kunde minskas till 27,3 procent (28,2), trots en viss lageruppbyggnad för den nya divisionen för bergborrverktyg.

FINANSIERINGSANALYS I SAMMANDRAG

	1989	1988	1987	
Internt genererade medel	1 226	988	739	
Ökning av rörelsekapital	-771	-185	-109	
	Från rörelsen	455	803	630
Investeringar och företagsförvärv	-1 205	-1 205	-604	
Utdelning och övriga poster	78	-83	321	
	Totalt	-672	-485	347
Ökning av räntebärande skulder	685	257	522	
	Förändring av kassa	13	-228	869

Den ökade kapitalbindningen i rörelsetillgångar har till en tredjedel kunnat finansieras med icke räntebärande skulder.

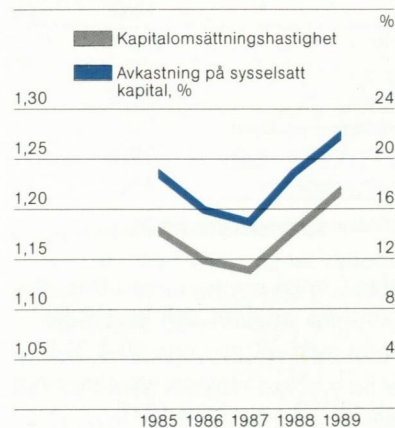
Före investeringar, extern upplåning och utdelning gav årets verksamhet ett internt finansieringsstillskott på 455 MSEK, vilket är lägre än föregående år.

Investeringar i anläggningstillgångar och nyförvärvade bolag uppgick till 1 205 MSEK (1 205). Efter försäljning av anläggningstillgångar, utdelning samt övriga poster uppgick Gruppens finansieringsbehov till 672 MSEK (485).

Denna finansiering skedde helt externt, varigenom de räntebärande skulderna ökade och på bokslutsdagen uppgick till 4 625 MSEK (3 940). Likvida medel ökade med 13 MSEK (-228) och var vid årsskiftet 1 864 MSEK, motsvarande 12 procent av faktureringen.

Kapitalomsättningshastigheten var 1,22 (1,18).

KAPITALOMSÄTTNINGSHASTIGHET OCH AVKASTNING

Personal

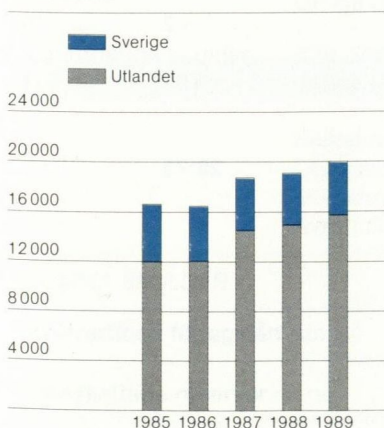
	1989	1988
Medelantal anställda	20 057	19 207
Huvudkontor	76	66
Säljbolag	8 205	8 035
Divisioner	11 776	11 106

Vid slutet av 1989 var antalet anställda i Atlas Copco-gruppen 20 638 personer (19 225). Genom förvärv och avyttringar av företag ökade antal anställda med netto 814 personer.

För Atlas Copco-gruppen utgjorde utgifter för löner och andra ersättningar:

	1989	1988
Styrelser och verkställande ledningar [varav tantiem 10 (9)]	87	73
Övriga anställda	2 825	2 430
Totalt	2 912	2 503

ANSTÄLLDA

MODERBOLAGET

I resultatet för moderbolaget, Atlas Copco AB, ingår Atlas Copco International AB, Atlas Copco Management Consulting AB samt Sickla Industrifastigheter AB, vilka samtliga drivs som kommissionärsbolag.

Atlas Copco International svarar för marknadsföringen i 85 länder där Gruppen inte har egna säljbolag. Faktureringen uppgick till 362 MSEK (301).

Genom decentralisering av operativa funktioner har Atlas Copco Management Consultings tidigare verksamhet upphört. Ett antal funktioner har överförts dels till de operativa enheterna, dels till moderbolaget, medan fastighetsförvaltningen för Sicklaområdet överförts till Sickla Industrifastigheter AB.

Moderbolaget övertog under året Atlas Copco Industrial Techniques aktier i Atlas Copco Assembly Systems AB, GME System AB och Atlas Copco STIB AB.

Ökning av aktiekapitalet i Atlas Copco Venezuela S A genomfördes under året. I samband med att ett nytt tillverkningsbolag bildades i Sydkorea, likviderades det tidigare säljbolaget.

90 procent av årets totala inköp och 25 procent av försäljningen utgjorde transaktioner med andra företag inom Gruppen.

Resultat

Utdelningar från dotterbolag uppgick till 316 MSEK (238), varav från svenska bolag 2 MSEK (18).

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 135 MSEK (147).

Moderbolaget redovisar en nettovinst efter bokslutsdispositioner och skatter på 344 MSEK (275). Disponibla vinstmedel uppgår därmed till 944 MSEK (799).

Finansiering

Moderbolagets balansomslutning ökade med 834 MSEK (1 060), bl a genom medverkan vid finansiering av Gruppens företagsförvärv.

Kassa, bank och kortfristiga placeringar uppgick vid årsskiftet till 935 MSEK (937).

Den under året beslutade fondemissionen av B-aktier med en tiondels röst genomfördes, varigenom aktiekapitalet höjdes från 587 MSEK till 782 MSEK. Antalet aktier som före emissionen uppgick till 23 460 500 A-aktier har således ökat med 7 820 166 B-aktier. Efter full konvertering av utelöpande konvertibla förlagslån kommer aktiekapitalet att uppgå till 808 MSEK och antalet aktier till 32,3 miljoner.

Personal

Medelantalet anställda i moderbolaget var under året 76 (66), i Atlas Copco International 83 (90), i Atlas Copco Management Consulting 63 (140) samt i Sickla Industrifastigheter 13 (-).

Moderbolagets utgifter för löner och ersättningar utgjorde:

	1989	1988
Styrelse och verkställande ledning [varav tantiem 5 (4)]	10	9
Övriga anställda	49	68
Totalt	59	77

Utdelning

Styrelsen föreslår en utdelning av 8:00 SEK per aktie, motsvarande 250,3 MSEK (199,4). Föregående år utdelades 8:50 SEK per aktie, motsvarande 6:38 SEK efter justering för fondemission.

ATLAS COPCO-GRUPPEN

RESULTATRÄKNING

Belopp i MSEK

		1989	1988
Rörelseintäkter	Fakturering	15 035	12 812
Rörelsekostnader	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration mm (NOT 1)	-12 972	-11 364
Rörelseresultat före avskrivningar		2 063	1 448
Avskrivningar enligt plan (NOT 2)	Goodwill	-15	-8
	Maskiner och inventarier	-271	-226
	Byggnader	-51	-45
Rörelseresultat efter avskrivningar		1 726	1 169
Finansiella intäkter och kostnader	Ränteintäkter	321	359
	Räntekostnader (NOT 3)	-481	-384
	Utdelning på aktier och andelar	4	3
	Valutakursdifferenser (NOT 4)	-49	8
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		1 521	1 155
Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 5)		-	3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		1 521	1 158
Bokslutsdispositioner (NOT 6)		-167	-26
Resultat före skatter		1 354	1 132
Skatter (NOT 7)		-587	-408
Minoritetsandelar i årets resultat (NOT 8)		-2	-10
ÅRETS VINST		765	714
Vinst per aktie, SEK (NOT 32)		26:75	19:60

ATLAS COPCO-GRUPPEN
BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK

TILLGÅNGAR		1989.12.31	1988.12.31	
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 9)	1 864		1 851
	Fordringar (NOT 10)	3 911		3 260
	Varulager (NOT 11)	4 105	9 880	3 612
				8 723
Spärrkonton hos Riksbanken (NOT 12)			18	10
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar (NOT 13)	82		87
	Goodwill (NOT 14)	553		111
	Långfristiga fordringar	65		145
	Nyanläggningar	63		29
	Maskiner och inventarier (NOT 15)	1 276		1 081
	Byggnader (NOT 16)	1 024		928
	Mark (NOT 17)	297	3 360	263
				2 644
SUMMA TILLGÅNGAR			13 258	11 377

SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Kortfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>			
	Växelskulder	64		56
	Leverantörsskulder	1 037		1 059
	Skatteskulder	321		274
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	840		785
	Övriga kortfristiga skulder	1 090		805
	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Bank- och reversskulder (NOT 18)	2 015		1 361
	Kortfristig del av långfristiga skulder	246		108
	Övriga kortfristiga skulder	27	5 640	8
				4 456
Långfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>			
	Övriga långfristiga skulder	81		101
	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Obligationslån (NOT 19)	800		805
	Intecknings- och reverslån (NOT 19)	457		700
	Avsatt till pensioner (NOT 20)	924	2 262	802
				2 408
SUMMA SKULDER			7 902	6 864
Konvertibelt förlagslån (NOT 21)				156
Obeskattade reserver (NOT 22)			1 151	963
Minoritetsintressen (NOT 8)			108	112
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>			
	Aktiekapital (NOT 28)	782		587
	Bundna reserver (NOT 29)	843	1 625	919
				1 506
	<i>Fritt eget kapital</i>			
	Disponibla vinstmedel (NOT 30)	1 551		1 062
	Årets vinst	765	2 316	714
				1 776
SUMMA EGET KAPITAL			3 941	3 282
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL			13 258	11 377
Ställda panter (NOT 31)			561	559
Ansvarsförbindelser	Diskonterade växlar		161	179
	Övriga ansvarsförbindelser		365	526
	Kapitalvärde av pensionsåtagande		51	37

	GRUPPEN		ATLAS COPCO AB	
	1989	1988	1989	1988
INTERNT GENERERADE MEDEL				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	1 521	1 158	135	147
Avskrivningar	337	279	11	11
Realisationsvinst på sålda anläggningstillgångar	-37	-51	-	-
Koncernbidrag	-	-	207	129
Skatter	-587	-408	-1	-2
Uttag från spärrade konton	-8	10	1	2
INTERNT GENERERADE MEDEL FRÅN RÖRELSEN	1 226	988	353	287
RÖRELSEKAPITAL				
Förändring av kortfristiga fordringar	-651	-273	-492	31
Förändring av varulager	-493	-303	2	5
Förändring av kortfristiga rörelseskulder	373	391	3	0
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL	-771	-185	-487	36
OPERATIVT NETTO FRÅN RÖRELSEN	455	803	-134	323
INVESTERINGAR				
Investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier*	-734	-712	-6	-18
Investeringar i aktier och andelar	-10	-14	-174	-833
Förvärvade bolag och goodwill	-461	-479	-	-
Investeringar i långfristiga fordringar	80	6	49	-719
Försäljning av anläggningstillgångar	142	164	-	-
INVESTERINGAR I ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR, NETTO	-983	-1 035	-131	-1 570
ÖVRIGA POSTER				
Till dotterbolag överförda fonder	-	-	-6	-2
Utdelning från moderbolaget	-199	-176	-199	-176
Utdelning till minoritetsintressen i dotterbolag	-6	-10	-	-
Minoritetsandelar i eget kapital	6	-68	-	-
Förändring av övriga skulder	-20	19	-	-
Omräkningsdifferenser**	75	-18	-	-
FÖRÄNDRING AV ÖVRIGA POSTER	-144	-253	-205	-178
NETTO FRÅN ÅRETS VERKSAMHET	-672	-485	-470	-1 425
ÖKNING AV RÄNTEBÄRANDE SKULDER	685	257	468	965
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	13	-228	-2	-460

* Investeringar i befintliga fastigheter och maskiner i nyförvävade företag ingår med 189 (288).

** Av omräkningsdifferenser är 107 (-75) hänförliga till eget kapital, obeskattade reserver och minoritetsintressen samt -32 (57) till anläggningstillgångar.

RESULTATRÄKNING

Belopp i MSEK

		1989	1988
Rörelseintäkter	Fakturering	460	399
	Provisioner mm från dotterbolag	113	112
Rörelsekostnader	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration mm	-624	-560
Rörelseresultat före avskrivningar		-51	-49
Avskrivningar enligt plan (NOT 2)	Maskiner och inventarier	-9	-9
	Byggnader	-2	-2
Rörelseresultat efter avskrivningar		-62	-60
Finansiella intäkter och kostnader	Utdelningar från dotterbolag	316	238
	Utdelningar på andra aktier och andelar	1	1
	Räntor till dotterbolag, netto	-19	-3
	Ränteintäkter övriga	120	149
	Räntekostnader övriga (NOT 3)	-204	-148
	Valutakursdifferenser (NOT 4)	-17	-30
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		135	147
	Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 5)	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		135	147
Bokslutsdispositioner (NOT 6)		210	130
Resultat före skatter		345	277
Skatter (NOT 7)		-1	-2
ÅRETS VINST		344	275

ATLAS COPCO AB
BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK

TILLGÅNGAR		1989.12.31	1988.12.31		
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 9)	935		937	
	Fordringar (NOT 10)	1 392		673	
	Varulager	15	2 342	17	1 627
Spärrkonton hos Riksbanken (NOT 12)			3	4	
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar i dotterbolag (SID 26)	2 174		2 020	
	Aktier och andelar i andra bolag (NOT 13) (SID 26)	41		21	
	Långfristiga fordringar hos dotterbolag	1 107		1 109	
	Andra långfristiga fordringar	37		84	
	Maskiner och inventarier (NOT 15)	45		48	
	Byggnader (NOT 16)	49		51	
	Mark (NOT 17)	22	3 475	22	3 355
SUMMA TILLGÅNGAR			5 820	4 986	
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Kortfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>				
	Leverantörsskulder	24		23	
	Upplypna kostnader och förutbetalda intäkter	57		54	
	Övriga kortfristiga skulder	66		67	
	<i>Räntebärande skulder</i>				
	Bank- och reversskulder (NOT 18)	1 099		657	
	Skulder till dotterbolag	861		634	
	Kortfristig del av långfristiga skulder	150		21	
	Förskott från kunder	4	2 261	3	1 459
	Långfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>			
Skulder till dotterbolag		78		72	
Obligationslån (NOT 19)		800		805	
Intecknings- och reverslån (NOT 19)		66		182	
Avsatt till pensioner (NOT 20)		289	1 233	278	1 337
SUMMA SKULDER			3 494	2 796	
Konvertibelt förlagslån (NOT 21)			156	156	
Obeskattade reserver (NOT 22)			41	50	
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>				
	Aktiekapital (31 280 666 aktier à nom 25 SEK) (NOT 28)	782		587	
	Reservfond (NOT 29)	403	1 185	598	1 185
	<i>Fritt eget kapital</i>				
	Disponibla vinstmedel (NOT 30)	600		524	
	Årets vinst	344	944	275	799
SUMMA EGET KAPITAL			2 129	1 984	
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL			5 820	4 986	
Ställda panter (NOT 31)			1	9	
Ansvarförbindelser	Borgens- och övriga ansvarförbindelser, varav till förmån för dotterbolag 296 (376)				
	Kapitalvärde av pensionsåtagande		446	531	
		42		37	

BOKSLUTS- KOMMENTARER

MSEK om ej annat anges

Redovisningsprinciper

Jämfört med föregående år har inga ändringar skett av redovisningsprinciper utom vid behandling av goodwill, se nedan.

Internationella riktlinjer

Atlas Copco följer i allt väsentligt de riktlinjer som upprättats av OECD för internationellt verksamma företag.

Vid utarbetandet av denna verksamhetsberättelse har dessa riktlinjer beaktats, med undantag för vissa uppgifter som av konkurrensskäl f n ej kan lämnas.

Bolaget ställer sig också positivt till de riktlinjer rörande multinationella företag och arbetsmarknad, som utarbetats av ILO, Förenta Nationernas organ för arbetsmarknadsfrågor.

I enlighet med internationell standard har i årsredovisningen följande beteckningar använts:

Valuta: SEK svenska kronor. Övriga valutor se sid 17.
Prefix: k tusen, M miljoner

Konsolidering

Atlas Copco-gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla bolag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än hälften av aktiernas röstvärde, samt bolag, i vilka Gruppen på annat sätt har ett bestämmande inflytande och en betydande andel av resultatet av deras verksamhet.

Balansräkningarna har upprättats enligt förvärvsmetoden, som innebär att förvärvade bolags egna kapital vid förvärvstidpunkten – med tillägg av efterföljande nyemissioner – har eliminerats mot aktiernas bokförda värde.

Skillnaden mellan anskaffningskostnad och eget kapital i förvärvade bolag fördelas i första hand på anläggningstillgångar och avskrivs enligt plan för respektive tillgångsslag. Överskjutande del, goodwill, avskrivs normalt på 10 år medan goodwill uppkommen vid strategiska förvärv avskrivs på 20 år, se nedan.

Under året förvärvade bolag har inkluderats i Gruppens resultaträkning med värden avseende tiden efter förvärvet. För bildade dotterbolag har tillskjutet aktiekapital eliminerats mot aktiernas bokförda värde i respektive moderbolag.

Under året sålda bolag har resultatavräknats utifrån Gruppens redovisade nettotillgångar i dessa bolag vid årets början.

Goodwill

Förvärv av väletablerade företag verksamma i en internationell miljö medför som regel att förvärvspriset väsentligt överstiger synlig substans. Marknadspriset bestäms framför allt av framtidsförväntningar som grundas på företagets position på marknaden och på den kunskap som finns inom företaget.

Ett företagsförvärv, där anskaffningskostnaden överstiger bolagets justerade egna kapital, medför att immateriella tillgångar balanseras och avskrivs över en viss tidsperiod. Bedömningen av hur lång denna tidsperiod bör vara beror på praxis och lagar i olika länder.

De metoder som idag tillämpas för redovisning av goodwill-avskrivning kan i stort indelas enligt följande:

Omedelbar avskrivning mot eget kapital

Denna metod baseras på att goodwill är en tillgång med kort varaktighet och att köpt goodwill skall redovisas på ett sätt som inte avviker från redovisningen av egen genom marknadsaktiviteter successivt upparbetad goodwill, vilken kostnadsförs direkt. För att få jämförbarhet mellan förvärvad och upparbetad goodwill måste därför köpt goodwill omedelbart föras bort på ett sätt som ger minsta möjliga störning på redovisningen. Goodwill skrivs därför bort mot eget kapital.

Effekten blir att framtida resultat och räntabilitet över-skattas jämfört med om goodwill avskrivs över resultat-räkningen. Metoden bryter mot kontinuitetsprincipen genom att förändringen i eget kapital ej redovisas över resultaträkningen.

Avskrivning över resultaträkningen på kort tid

Bakgrunden till metoden att avskrivna goodwill på kort tid är att särskilja förvärvad goodwill från upparbetad. Enligt en strikt FIFO-redovisning kommer då förvärvad goodwill att försvinna på en förhållandevis kort tid. Upparbetad goodwill som ersätter denna och som gör att dess värde i verkligheten ökar, redovisas ej i balansräkningen, utan kostnadsförs omedelbart. Metoden innebär att bolaget drabbas av två kostnader för goodwill, dels en för att upparbeta ny goodwill, dels en för att skriva av den gamla.

Evig goodwill

Den metod som bäst följer den affärsmässiga förvärvskalkylen innebär att ingen avskrivning görs på goodwill. Enligt LIFO-metoden skrivs ej goodwill-posten ned förrän värdet sjunkit under det bokförda värdet. I de flesta fall kommer goodwill-värdet snarare att öka än minska genom upparbetning. Någon avskrivning blir härigenom inte aktuell.

Nackdelen med denna metod visar sig när goodwill-avskrivning eventuellt aktualiseras. Då kommer företaget att drabbas av stora goodwill-avskrivningar samtidigt som resultatet från den löpande verksamheten ofta är mindre tillfredsställande.

Avskrivning över resultaträkningen på lång tid

Avskrivning av goodwill över resultaträkningen på lång tid kan ses som en kompromiss mellan att låta goodwill bli kvar i balansräkningen för evigt och att få bort den ur balansräkningen. En lång tidsperiod innebär att resultatpåverkan blir så liten att analys möjliggörs.

Enligt amerikansk praxis kan goodwill skrivas av på maximalt 40 år. Jämfört med svensk praxis omvärderar man i USA i större utsträckning fler tillgångsslag i sin förvärvsanalys. En avskrivning på 2,5 procent per år påverkar inte väsentligt resultatet men medför ändå att goodwill så småningom försvinner.

Oavsett vilken avskrivningstid som tillämpas gäller huvudregeln att man varje år måste värdera koncernen för att fastställa om goodwill finns kvar. Är detta inte fallet måste ytterligare nedskrivning ske.

Den långa avskrivningstiden för goodwill är den metod som bäst kombinerar Atlas Copcos företags-ekonomiska syn på goodwill med en försiktig avskrivning och som möjliggör en företagsekonomisk analys.

Progressiv avskrivning

Den metod Atlas Copco valt bygger på samma teori som den långa avskrivningen. Egentligen behövs från företagsekonomisk synpunkt ingen avskrivning, men av försiktighetsskäl görs ändå en viss avskrivning.

Den goodwill som uppstår vid strategiska förvärv skriver Atlas Copco av på 20 år med en real avskrivnings-sats, vilket innebär att avskrivningen kommer att öka exponentiellt över åren i ungefär samma takt som inflationen. Motivet till detta är att avskrivningar inte leder till utbetalningar varför kvarhållna medel förräntas i bolaget och ger bidrag till framtida avskrivningar. Förstaårseffekten motsvarar ungefär 1/33 av nominell goodwill. I samband med denna principändring har avskrivningsplanen för 1989 och senare år justeras för goodwill, uppkommen i samband med förvärv av Chicago Pneumatic.

Omräkning av utländska dotterbolags bokslut

Atlas Copco tillämpar den s k dagskursmetoden för omräkning av utländska dotterbolags balans- och resultaträkningar i enlighet med Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) förslag till rekommendation. Innebörden av denna metod är att dotterbolagen huvudsakligen redovisas som fristående enheter vars verksamhet bedrivs i en främmande valuta och vari moderbolaget har en nettoinvestering. Undantagna från detta behandlingssätt är dotterbolag, som är belägna i s k höginflationsländer. Dessa dotterbolag har omräknats enligt den monetära-ickemonetära metoden. I enlighet med FARs förslag till rekommendation har sådan behandling bedömts ge en riktigare bild av dessa bolags resultat och ställning.

I överensstämmelse med dagskursmetoden har samtliga tillgångar och skulder i dotterbolagen omräknats till balansdagskurs och samtliga poster i resultaträkningen har omräknats till genomsnittskurs. Den omräkningsdifferens som uppkommer är en effekt av att nettoinvesteringen omräknas till en annan kurs vid årets slut än vid dess början. Denna omräkningsdifferens påverkar ej resultatet utan förs direkt till det egna kapitalet.

För de dotterbolag som behandlas i enlighet med monetära-ickemonetära metoden gäller, att alla ickemonetära poster – fastigheter (mark och byggnader), maskiner och inventarier, varulager samt eget kapital och obeskattade reserver – omräknas till den kurs som rådde vid anskaffningstillfället. Övriga poster – monetära poster – omräknas till balansdagens kurs. Resultaträkningen omräknas till årets genomsnittskurs, med undantag för kostnad för sålda varor, avskrivningar och bokslutsdispositioner som omräknas till investeringskurser. De kursdifferenser som här uppkommer vid omräkningen och som således avser bolag i länder med hög inflation redovisas över resultaträkningen.

Den av FAR publicerade rekommendationen avseende omräkningen av utländska dotterbolag överensstämmer i allt väsentligt med rekommendationen från International Accounting Standard Committee (IAS 21), och med motsvarande amerikanska rekommendation (SFAS 52).

Metodval

FARs förslag till rekommendation ställer på en speciell punkt krav på att användaren själv väljer tillvägagångssätt för omräkningen utifrån sin specifika situation. Det gäller klassificeringen av de utländska dotterbolagen såsom antingen självständiga eller integrerade bolag. Hur bolagen definieras är sedan direkt vägledande för valet av omräkningsmetod. Självständiga bolag omräknas enligt dagskursmetoden och integrerade bolag enligt den monetära-ickemonetära metoden.

Med hänsyn till de kriterier som FAR definierat för klassificering av dotterbolag framkommer att Atlas Copcos dotterbolag till helt övervägande del är att betrakta som s k självständiga bolag.

Detta innebär att samtliga dotterbolag inom Atlas Copco-gruppen omräknats enligt dagskursmetoden förutom bolagen i de s k höginflationsländerna (huvudsakligen i Latinamerika).

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs med undantag för orealiserade kursvinster vilka endast redovisas i den utsträckning de motsvaras av orealiserade kursförluster. I de fall kursen säkrats genom terminskontrakt har fordran respektive skulden värderats till terminskursen.

Vid valutabyte genom swapavtal har lån i utländsk valuta värderats till den högsta av anskaffningskurs och dagskurs för den tillswappade valutan. Vid de tillfällen då låneskulden för det bortswappade lånet, omräknat till dagskurs i ursprungsvalutan, är högre än den bokförda låneskulden, har mellanskillnaden upptagits under ansvarsförbindelser.

Intressebolag

De bolag i vilka Atlas Copco-gruppen har en röstandel uppgående till mellan 20 och 50 procent redovisas som intressebolag. Atlas Copcos andel av intressebolagens resultat och kapital ingår ej i Gruppens konsoliderade resultat- och balansräkning, utan framgår av NOT 13.

Räntearbitrage

I syfte att förbättra bolagets räntenetto har Atlas Copco AB under året gjort ett antal räntearbitrageaffärer. Detta innebär att ett kortfristig lån, vanligen i utländsk valuta, upptas och kurssäkras gentemot SEK för att därefter placeras mot en högre räntesats i bankcertifikat, stats-skuldväxlar eller andra liknande svenska fordringar.

Enligt FARs redovisningskommitté kan i balansräkningen uppkommande skulder kvittas mot motsvarande placeringar om de ingår i en paketlösning samt att de uppgår till samma belopp och har samma förfallodag. Vidare skall kurssäkring ha skett för eventuella utlands-lån. De av bolaget genomförda räntearbitrageaffärer som uppfyller ovanstående kriterier redovisas på detta sätt (NOT 3 och 9).

Finansverksamhet

Marknadsöversikt

De finansiella marknaderna präglades under 1989 av oron för den amerikanska ekonomin. Spekulationer om en kraftig recession förelåg. Utvecklingen blev dock en helt annan och det s k "soft-landing" scenariet kom att infalla under årets senare del. Detta avspeglades under hösten i en fallande amerikansk ränta och valuta.

I Västeuropa medförde den relativa överhettningen under samma period stigande räntor och gentemot USD stärkta valutakurser. Sverige har under året följt resten av Europa vad gäller ränteutvecklingen. Således steg de korta och långa räntorna under senare delen av 1989. Den svenska kronan som under större delen av året varit förhållandevis stark, försvagades dock under hösten.

Skuldhantering

Atlas Copco-gruppen ökade sin upplåning med drygt 600 MSEK, främst p g a årets företagsförvärv. Denna upplåning har bl a skett genom ett större utnyttjande av Eurocommercial Paper-programmet, vilket under året höjdes från 100 till 150 MUSD.

Upplåningen på den svenska marknaden har under senare år varit av begränsad omfattning.

Under 1989 genomfördes en rating på den svenska marknaden där Atlas Copco AB erhöll bästa möjliga omdöme (K1). Detta kan möjliggöra en lägre upplåningskostnad i SEK.

Valutahantering

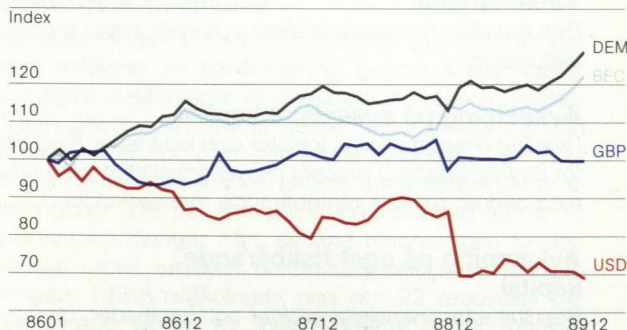
Inom Atlas Copco AB fungerar Corporate Finance som Gruppens interntjänst.

För att minimera valutaexponering på kommersiella flöden mellan Gruppens tillverkande och säljande enheter ställer Corporate Finance ut terminskontrakt. Detta sker på så sätt att Gruppens säljbolag faktureras i sin lokala valuta av tillverkningsbolagen, vilka i sin tur säkrar sin exponering hos interntjänsten.

Valutakurser

Land	Valuta	Valuta-kod	Balansdagens kurs		Medelkurs	
			1989	1988	1989	1988
Australien	1	AUD	4.92	5.27	5.10	4.81
Belgien	100	BEC	17.40	16.40	16.50	16.70
Canada	1	CAD	5.36	5.15	5.42	4.95
Frankrike	100	FRF	107.00	101.00	101.50	103.00
Indien	100	INR	37.00	41.00	40.00	44.00
Italien	100	ITL	0.488	0.466	0.473	0.471
Japan	100	JPY	4.32	4.89	4.68	4.78
Luxemburg	100	LUF	17.40	16.40	16.50	16.70
Nederländerna	100	NLG	324.50	305.00	305.50	310.50
Norge	100	NOK	94.00	93.50	93.50	94.00
Schweiz	100	CHF	402.00	407.00	396.50	420.50
Singapore	1	SGD	3.29	3.17	3.30	3.05
Spanien	100	ESP	5.65	5.38	5.46	5.26
Sydkorea	100	KRW	0.930	0.899	0.962	0.833
Storbritannien	1	GBP	9.95	11.04	10.56	10.90
USA	1	USD	6.200	6.120	6.410	6.095
Västtyskland	100	DEM	366.50	344.50	345.00	349.50
Österrike	100	ATS	52.50	49.00	49.00	49.50

VALUTAKURSENTVECKLING

Diagrammet visar utvecklingen av vissa för Atlas Copco-gruppen betydelsefulla valutakurser gentemot SEK.

Likviditetshantering

Av Atlas Copco-gruppens totala räntebärande tillgångar på ca 2 miljarder SEK, förvaltas drygt hälften på den svenska penning- och obligationsmarknaden. En stor andel har placerats kortfristigt vilket medfört att avkastningen kunnat öka i ett stigande ränteläge i Sverige.

Hantering av finansiella risker

Corporate Finance har det övergripande ansvaret för Gruppens finansnetto och erbjuder dotterbolagen banktjänster som t ex valutahandel, in- och utlåning, export/importfinansiering och finansiell konsultation.

I rollen som Gruppens interntjänst har Corporate Finance till uppgift att hantera koncernens finansiella risker.

De finansiella riskerna kan uppdelas i:

- Upplåningsrisk: Risken att Gruppens upplåningsförmåga försvåras.
- Ränterisk: Risken att förändringar i räntenivån påverkar Gruppens resultat negativt.
- Transaktionsrisk/omräkningsrisk: Risken att valutakursförändringar på kommersiella flöden och på utländska nettoinvesteringar påverkar Gruppens resultat negativt.

Utgångspunkten vid hantering av de finansiella riskerna är att fastställa en s k nollrisknivå. Denna utvisar vilka åtgärder som måste vidtas enligt en fastställd policy för att de finansiella riskerna i möjligaste mån skall elimineras.

Med den fastställda policyn som ram kommer Corporate Finance att tilldelas ett riskmandat, vilket anger den godkända avvikelser från finanspolicyn.

Corporate Finance totala finansiella risksituation mäts dagligen och jämförs med det fastställda riskmandatet.

Definitioner

Vinstmarginal

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i procent av fakturering.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med tillägg för räntekostnader i procent av genomsnittligt totalt kapital, med avdrag för icke räntebärande rörelseskulder.

Avkastning på eget riskbärande kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för verklig skatt i procent av genomsnittligt eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (40 procent, tidigare år 50) i procent av genomsnittligt eget kapital, minoritetsintressen och 60 procent (tidigare år 50) av obeskattade reserver (efter avdrag för latent skatteskuld).

Andel eget riskbärande kapital

Eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver i procent av totalt kapital.

Självfinansieringsgrad

Internt genererade medel i procent av investeringar i maskiner och byggnader.

Kapitalomsättningshastighet

Fakturering dividerad med genomsnittlig balansomsättning.

Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för räntekostnader, dividerat med räntekostnader.

Vinst per aktie

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för full skatt och minoritetsandelar i årets resultat, dividerat med antal aktier efter full konvertering.

Vinst per aktie efter extraordinära poster

Resultat efter extraordinära intäkter och kostnader, med avdrag för full skatt och minoritetsandelar i årets resultat, dividerat med antal aktier efter full konvertering.

Vinst per aktie är beräknad i enlighet med Näringslivets Börskommittés (NBK) rekommendation, NOT 32.

Noter

1. Rörelsekostnader

	Gruppen	
	1989	1988
Sålda varors kostnad	9 268	8 062
Marknadsförings- och administrationskostnader	3 302	2 955
Kostnader för teknisk utveckling	402	347
Rörelsekostnader	12 972	11 364

2. Avskrivningar

Atlas Copco-gruppen använder tre avskrivningsbegrepp: avskrivningar enligt plan, bokföringsmässiga avskrivningar och kalkylmässiga avskrivningar.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och avskrivning sker linjärt över tillgångarnas ekonomiska livslängd. I de fall goodwill förekommer avskrivs den enligt en i varje specifikt fall upprättad plan.

Bokföringsmässiga avskrivningar sker i enlighet med vad skattelagstiftningen i varje enskilt land maximalt tillåter. Skillnaden mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan redovisas under bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Det sammanlagda värdet redovisas i balansräkningen bland obeskattade reserver under rubriken ackumulerade avskrivningar utöver plan.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Avskrivningar enligt plan	337	279	11	11
Bokföringsmässiga avskrivningar	493	364	12	14
Avskrivningar utöver plan (NOT 24)	156	85	1	3

I beloppet för bokföringsmässiga avskrivningar ingår nedskrivning med utnyttjande av investeringsfonder med 0 MSEK (13).

Kalkylmässiga avskrivningar ligger till grund för pris- och lönsamhetskalkyler och är baserade på anläggningstillgångarnas återanskaffningsvärden. Avskrivning sker linjärt över tillgångarnas ekonomiska livslängd.

Följande ekonomiska livslängder används vid avskrivningar enligt plan och vid kalkylmässiga avskrivningar:

Maskiner och Inventarier	5–15 år
Fordon	5 år
Byggnader	25–50 år

Kalkylmässiga avskrivningar uppgick för Gruppen till 507 MSEK (437) och översteg således avskrivningar enligt plan med 170 MSEK (158).

3. Räntekostnader

I enlighet med rekommendation från Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) och Pensionsregistreringsinstitutet (FPG/PRI) har räntedelen i pensionsavsättningen inte belastat rörelseresultatet utan i stället redovisats som räntekostnad. Beloppet har beräknats på basis av genomsnittet av ingående och utgående pensionsavsättningar och en ränta om 9,5 procent (10,0) för indexreglerade pensioner och 3,5 procent (3,5) för pensionsförpliktelser, uttryckta i fasta belopp. Räntedelen uppgår för 1989 till 57 MSEK (54). För moderbolaget uppgår motsvarande belopp till 26 MSEK (25).

Räntearbitrageaffärer har under året genomförts endast i moderbolaget. Såväl räntekostnad som ränteintäkt har netto redovisats i resultaträkningen. De belopp som kvittats uppgick för 1989 till 18 MSEK (37).

4. Valutakursdifferenser

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Valutakursdifferenser vid omräkning av utländska dotterbolag	-16	1	-	-
Övriga valutakursdifferenser	-33	7	-17	-30
	-49	8	-17	-30

Kursdifferenser vid omräkning av utländska dotterbolag avser differenser som uppstår vid omräkning av balans- och resultaträkningar i dotterbolag i sk höginflationsländer, för vilka monetära-icke monetära metoden använts.

5. Extraordinära intäkter och kostnader

Realisationsvinster/förluster som uppstår vid löpande utrangering och/eller försäljning av anläggningstillgångar ingår i rörelseresultatet. Realisationsvinster/förluster vid avyttring av större icke rörelsebetingade anläggningar redovisas dock under rubriken extraordinära poster och beräknas som skillnaden mellan försäljningsintäkt och det planenliga restvärdet.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Realisationsvinst, sålda fastigheter	-	31	-	-
Realisationsförlust, sålda fastigheter	-	-1	-	-
Avvecklingskostnader	-	-27	-	-
	-	3	-	-

6. Bokslutsdispositioner

Skattelagstiftningen i Sverige och i vissa andra länder ger företag möjlighet till konsolidering genom skattemässigt avdragsgilla avsättningar till obeskattade reserver. Företagen kan genom att utnyttja dessa regler disponera och kvarhålla vinster i bolaget utan att de beskattas. Den obeskattade reserv som skapas genom detta förfarande är ej utdelningsbar. De på året belöpande avsättningarna till, respektive återföringar från, sådana reserver och fonder, redovisas under rubriken bokslutsdispositioner i resultaträkningen. I balansräkningen och NOT 22 redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken obeskattade reserver.

De obeskattade reserverna blir föremål för beskattning först då de upplöses. Om företaget skulle gå med förlust kan vissa obeskattade reserver tas i anspråk för att täcka förlusten utan att någon skattebelastning blir aktuell. Med hänsyn till detta kan det totala värdet av de obeskattade reserverna anses vara riskkapital, då eventuella förluster kan täckas genom upplösning av obeskattade reserver.

Vinstöverföring i form av koncernbidrag kan under vissa förutsättningar göras mellan svenska bolag inom samma koncern. Bidraget är avdragsgill kostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren. Moderbolaget har erhållit koncernbidrag från bl a Atlas Copco Compressor AB, Atlas Copco Tools AB, Berema AB och Monsun-Tison AB.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Varulagerreserver (NOT 23)	-3	29	2	2
Investeringsfonder (NOT 25)	-7	-16	-	-6
Övriga reserver (NOT 27)	-22	-11	-	-
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan (NOT 24)	-156	-85	-1	-3
Akkumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar (NOT 24)	16	27	-	-
lanspråktagande av investeringsfonder (NOT 25)	-	13	-	-
lanspråktagande av förnyelsefonder (NOT 26)	5	17	2	9
Koncernbidrag, netto	-	-	207	128
	-167	-26	210	130

7. Skatter

Årets skattekostnad på 587 MSEK (408) utgjorde 38,6 procent (35,3) av resultatet efter finansiella poster.

Vid utgången av 1989 hade utländska bolag utnyttjade skattemässiga förlustavdrag på 164 MSEK (290). De förlustavdrag som absorberats under året har minskat Gruppens redovisade skattekostnad.

Av redovisad skattekostnad utgör 4 MSEK (2) skatter i Sve-

ringe och 583 MSEK (406) skatter i de övriga länder där Gruppen bedriver verksamhet.

Den statliga skattesatsen i Sverige uppgick under 1989 till 40 procent beräknat i nominellt bokfört resultat med tillägg för ej avdragsgilla poster respektive avdrag för skattefria intäkter och övriga avdrag. Bland de senare skall, vad gäller moderbolaget, främst nämnas sk Annellavdrag och skattefria utdelningar från innehav av aktier i dotterbolag. Vidare utgick under 1989 vinstdelningsskatt om 20 procent och särskild vinstskatt om 15 procent på ett beräknat inflationsjusterat resultat. Det samlade procentuella skatteuttaget på marginalvinster över viss nivå kunde därmed komma att uppgå till 61 procent.

Till statlig inkomstskatt i moderbolaget har avsatts 1 MSEK (1). Vinstdelningsskatt och särskild vinstskatt har ej erlagts i moderbolaget medan övriga svenska bolag betalat mindre belopp.

Vid beräkning av skatt enligt fullskattemetoden, dvs summan av i resultaträkningen redovisad skatt, beräknad skatt på bokslutsdispositioner och skatt på vissa poster i koncernbokslutet, samt beräknad skatt på utnyttjade förlustavdrag, uppgår skatteandelen till 43,8 procent (45,0).

8. Minoritetsintressen i dotterbolags kapital och resultat

I resultaträkningen redovisas minoritetsandelar i Gruppens resultat efter skatt till 2 MSEK (10). Dessa minoritetsintressen förekommer främst i Atlas Copco India, Atlas Copco Maroc samt i dotterbolag till Chicago Pneumatic.

Om minoritetens andel redovisats i resultat före bokslutsdispositioner och skatter hade resultaträkningen fått följande utseende:

	1989	1988
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	1 521	1 158
Minoritetens andel	-16	-23
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter exkl minoritet	1 505	1 135
Bokslutsdispositioner	-166	-21
Resultat före skatter	1 339	1 114
Skatter	-574	-400
Årets vinst	765	714

Minoritetens fördelning i Gruppens kapital enligt balansräkningen:

	Eget kapital
Minoritet 1988-12-31	112
Förvärvat minoritet	8
Avyttrad minoritet	-2
Utdelningar	-6
Omräkningsdifferenser	-6
Årets resultat	2
Minoritet 1989-12-31	108

Minoritetens andel av obeskattade reserver uppgår till 10 MSEK (8).

9. Kassa, bank och kortfristiga placeringar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Kassa, bank	1 075	870	152	23
Statsskuldväxlar	39	150	39	150
Riksoptioner	-	60	-	60
Övriga kortfristiga placeringar	750	771	744	704
	1 864	1 851	935	937

Koncernens beviljade och utnyttjade bankkrediter uppgick till 4 245 MSEK.

Oavslutade räntearbitrageaffärer i moderbolaget har netto-redovisats och uppgår till 58 MSEK (190). Lånesumman uppgår till samma belopp och har kvittats mot övriga kortfristiga placeringar.

10. Fordringar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Växelfordringar	246	194	3	9
Fordringar hos dotterbolag	-	-	1 198	501
Kundfordringar	2 904	2 574	77	104
Förtutbetalda kostnader och upplupna intäkter	171	142	26	31
Övriga fordringar	590	350	88	28
	3 911	3 260	1 392	673

11. Varulager

Lagren värderas till det lägsta av anskaffningskostnad, enligt principen "först in - först ut", och nettoförsäljningsvärde. Koncernens varulager redovisas efter avdrag för inkurans och för internvinster uppkomna vid leveranser från divisionerna till Gruppens säljbolag.

Prissättningen mellan bolagen baseras i princip på jämförbara marknadspriser.

	Gruppen	
	1989	1988
Råmaterial	220	168
Produkter i arbete	690	528
Halvfabrikat	1 002	868
Färdigvaror	2 193	2 048
	4 105	3 612

12. Spärrkonton hos Riksbanken

Medel på spärrkonton hos Sveriges Riksbank hänför sig till kvarstående ännu ej utnyttjade medel avseende förnyelsefonder.

13. Aktier och andelar

	Antal	Innehav %	Nominellt värde		Bokfört värde MSEK
			lokal valuta		
<i>Aktier och andelar redovisade hos Atlas Copco AB (enl spec sid 26):</i>					
					41
<i>Aktier och andelar redovisade hos dotterbolag:</i>					
<i>Intressebolag</i>					
Toku-Hanbai KK	200 000	50	500		22
Atlas Copco TBM Developing AB	4 000	50	100		1
Kiruna Electric AB	126	25	100		0
Atlas Copco-Eickhoff Roadheading Technic GmbH	1	50	1)		7
Delair Droogtechniek & Luchtbehandeling B.V.	52	26	1 000		1
NEAC Compressor Service GmbH & Co KG	1	50	1)		1
NEAC Compressor Service Verwaltungs GmbH	1	50	1)		0
<i>Övriga bolag</i>					
Tedak AB	3 150	9	100		1
Rasa Corporation, Tokyo	400 000	5	50		0
Diverse aktier och andelar					8
Totalt gruppen					82

1) Utan parivärde

Moderbolagets innehav av börsnoterade aktier (Bilspedition och SILA) hade vid årets utgång ett bokfört värde av 15 MSEK (7) och ett marknadsvärde av 93 MSEK (51).

Intressebolag

Atlas Copco-gruppens andel av intressebolagens resultat före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till 13 MSEK (10), varav 2 MSEK (1) erhöles som utdelning. Gruppens andel av intressebolagens eget kapital och obeskatade reserver, med avdrag för latent skatt (40 procent), uppgick vid räkenskapsårets utgång till 48 MSEK (61).

14. Goodwill – koncernmässigt övervärde

Koncernmässigt övervärde uppgår till 594 MSEK (153). Detta övervärde har i balansräkningen fördelats på goodwill 553 MSEK (111), byggnader och mark 23 MSEK (16) samt maskiner och inventarier 18 MSEK (26). Avskrivningar på koncernmässigt övervärde uppgår totalt till 22 MSEK (16) och avser följande:

	Gruppen	
	1989	1988
Goodwill	15	8
Maskiner och inventarier	6	7
Byggnader	1	1
	22	16

Förändring av goodwill-värdet enligt balansräkningen:

	1989	1988
Förvärvat goodwill 01-01	169	149
Ackumulerade avskrivningar	-58	-50
Förvärvat goodwill	477	18
Avytttrad goodwill	-4	-2
Årets avskrivningar	-15	-8
Omräkningsdifferenser	-16	4
Planenligt restvärde 12-31	553	111
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 24)	-118	-
Bokfört värde, netto	435	111

15. Maskiner och inventarier

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Anskaffningsvärde	2 726	2 360	97	93
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-1 450	-1 279	-52	-45
Planenligt restvärde	1 276	1 081	45	48
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 24)	-343	-319	-21	-19
Bokfört värde, netto	933	762	24	29

Framtida åtagande avseende förhyrda tillgångar aktiveras i regel ej. Det uppskattade anskaffningsvärdet för förhyrda lokaler, maskiner samt större data- och kontorsutrustningar uppgår för Gruppen till 919 MSEK (1 143). Leasingkostnader för denna utrustning redovisas bland rörelsekostnader och uppgick till 163 MSEK (219). I beloppet ingår hyra för de 1987 försålda fastigheterna i Nacka, för vilka moderbolaget har en återköpsoption. Framtida kostnader för ej annullerbara leasingkontrakt uppgår till 357 MSEK (464).

16. Byggnader

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Anskaffningsvärde	1 478	1 349	65	63
Oavskrivet belopp på uppskrivning	12	13	0	1
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-466	-434	-16	-13
Planenligt restvärde	1 024	928	49	51
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 24)	-162	-151	-11	-12
Bokfört värde, netto	862	777	38	39
Taxeringsvärde	172	173	27	27

Redovisade taxeringsvärden för Gruppen avser endast bolag i Sverige.

17. Mark

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Anskaffningsvärde	273	238	18	18
Uppskrivning	24	25	4	4
Bokfört värde, netto	297	263	22	22
Taxeringsvärde	48	48	23	23

Redovisade taxeringsvärden för Gruppen avser endast bolag i Sverige.

18. Bank- och reversskulder

Kortfristiga bank- och reversskulder redovisas i Gruppens respektive moderbolagets balansräkning enligt följande:

	1989	1988
MODERBOLAGET		
Utnyttjande under "150 MUSD Eurocommercial Paper Program"		
Utestående 119 MUSD	738	527
Utnyttjande under "MGBP Sterling Acceptances Program"		
Utestående 10 MUSD	62	116
Övriga kortfristiga bank- och reversskulder	299	14
Moderbolagets bank- och reversskulder enligt balansräkningen	1 099	657
DOTTERBOLAGEN		
	916	704
Gruppens bank- och reversskulder enligt balansräkningen	2 015	1 361

19. Långfristiga lån

Lån i utländsk valuta värderas enligt högsta värdets princip. Flera lån är värderade i annan än ursprungsvalutan, i enlighet med ingångna swap-avtal.

Obligationslån	1989	1988
MODERBOLAGET		
1978 års 12¼% lån å 100 MSEK	26	33
1985 års lån å 75,5 MCHF		
Utestående 30,2 MUSD + 20 MCHF	268	266
1987 års lån å 300 MLUF		
Utestående 7,9 MUSD	51	51
1988 års lån å 300 MLUF		
Utestående 7,6 MUSD	47	47
1988 års lån å 100 MCHF	415	415
Avgår nästkommande års amorteringar	-7	-7
Obligationslån enligt balansräkningarna	800	805

Intecknings- och reverslån	1989	1988
MODERBOLAGET		
Utnyttjande under "100 MUSD Medium Term Note Program"		
Utestående 29 MUSD	180	180
1984 års multicurrency-lån å 1 MGBP	-	11
1984 års lån å 0,8 MSGD	-	2
1989 års lån å 25 MFRF	27	-
Övriga intecknings- och reverslån	2	3
Avgår nästkommande års amorteringar	-143	-14

Moderbolagets intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	66	182
DOTTERBOLAGEN		
	487	605
Avgår nästkommande års amorteringar	-96	-87
Gruppens intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	457	700

Atlas Copco-gruppens såväl långfristiga som kortfristiga lån fördelas på följande valutor:

Valuta	Belopp	MSEK	%	%
			1989	1988
MUSD	269	1 668	47	42
MCHF	122	504	14	17
MFRF	209	223	6	4
MCAD	27	145	4	2
MITL	27 600	135	4	3
MINR	346	128	4	4
MBEC	571	99	3	5
MKRW	10 300	96	3	1
Övriga		520	15	22
		3 518	100	100

Obligations-, intecknings- och reverslån amorteras enligt följande, baserat på de valutakurser som gällde 1989-12-31:

	Gruppen	Moderbolaget
1990	246	150
1991	396	274
1992	152	91
1993 och senare	709	501
	1 503	1 016

20. Avsatt till pensioner

Avser i huvudsak svenska bolag och motsvarar försäkringstekniskt uträknade belopp för pensionsåtaganden enligt avtalsenlig tilläggsplan utöver den statliga allmänna tilläggsplanen. I enlighet med Föreningen Auktoriserade Revisorers rekommendation redovisas viss del av årets pensionskostnad som räntekostnad (NOT 3). Posten Avsatt till pensioner redovisas följaktligen bland räntebärande skulder.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Svenska bolag				
FPG/PRI-pensioner	616	559	276	256
Övriga pensioner	16	26	13	22
Utländska bolag	292	217	—	—
Totalt avsatt till pensioner	924	802	289	278

Pensionsregistreringsinstitutet (FPG/PRI) är en allmännyttig organisation som administrerar de anställdas pensionsplaner.

21. Konvertibelt förlagslån

Konvertibelt förlagslån 1987/93, emitterat till anställda inom Atlas Copco-gruppen. Lånet uppgår till 156 MSEK och löper med en fast ränta på 10 procent. Konvertering kan ske under tiden 14 augusti 1989 till 1 mars 1993. Efter omräkning för 1989 års fondemission är konverteringskursen 150 SEK per aktie och vid full konvertering ökar antal aktier med 1 039 333. Se vidare sid 57.

22. Obeskattade reserver

I balansräkningarna för såväl Atlas Copco-gruppen som moderbolaget redovisas obeskattade reserver som en sammansatt post. Fördelningen på enskilda poster framgår nedan samt för de olika reserverna under separata noter.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Varulagerreserver (NOT 23)	339	335	6	8
Akkumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 24)	623	470	32	31
Investeringsfonder (NOT 25)	76	66	—	6
Förnyelsefonder (NOT 26)	8	13	3	5
Övriga reserver (NOT 27)	105	79	—	—
	1 151	963	41	50

23. Varulagerreserver

Avsättning till dessa reserver förekommer huvudsakligen i Gruppens skandinaviska bolag. Den svenska lagstiftningen medger nedskrivning med maximalt 40 procent av lagervärdet efter inkuransavdrag.

	Gruppen	Moderbolaget
Varulagerreserver 1988-12-31	335	8
Avsättningar	23	—
Upplösningar	—20	—2
Omräkningsdifferenser	1	—
Varulagerreserver 1989-12-31	339	6

Outnyttjat utrymme för avsättning till varulagerreserver uppgår för de svenska bolagen till 51 MSEK (8).

24. Ackumulerade avskrivningar utöver plan

	Gruppen			
	Immaterialiella tillgångar	Maskiner och inventarier	Byggnader	Totalt
Akkumulerade avskrivningar utöver plan 1988-12-31	—	319	151	470
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan 1989	118	26	12	156
Akkumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar	—	—10	—6	—16
Omräkningsdifferenser	—	8	5	13
Akkumulerade avskrivningar utöver plan 1989-12-31	118	343	162	623

	Moderbolaget		
	Maskiner och inventarier	Byggnader	Totalt
Akkumulerade avskrivningar utöver plan 1988-12-31	19	12	31
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan 1989	2	—1	1
Akkumulerade avskrivningar utöver plan 1989-12-31	21	11	32

25. Investeringsfonder

Svenska aktiebolag ägde t.o.m. 1988 rätt att avsätta högst 50 procent av justerad årsvinst till allmän investeringsfond. Avsättningen var skattemässigt avdragsgill om hela det avsatta beloppet insattes på räntelöst spärkonto i Riksbanken. Före ansökan om utnyttjande av investeringsfond skall samråd ske med de anställda. Fonden får tas i anspråk efter tillstånd av regeringen eller Statens Industriverk, varvid proportionell del av de hos Riksbanken insatta medlen får lyftas.

När investeringar i anläggningstillgångar företagits får den del av anskaffningskostnaden, som bestridits med inspråktagande av investeringsfundsmedel, nedskrivs genom motsvarande återföring från investeringsfonden.

I vissa utländska bolag bl a Belgien, Finland och Norge ges möjlighet att avsätta till liknande investeringsfonder.

	Gruppen	Moderbolaget
Investeringsfonder 1988-12-31	66	6
Avsättningar	7	—
Överfört till dotterbolag	—	-6
Omräkningsdifferenser	3	—
Investeringsfonder 1989-12-31	76	—

26. Förnyelsefonder

Svenska bolag med en justerad årsvinst överstigande 0,5 MSEK ålades att för 1985 göra inbetalning till ett räntelöst sk förnyelsekonto i Riksbanken. Inbetalningen utgjorde 10 procent av den justerade årsvinsten. Inspråktagande av fonden för investeringar i anläggningstillgångar sker efter likartade bestämmelser som ovan angivits för investeringsfonder. Fonden får även utnyttjas till utbildning av anställda eller för forsknings- och utvecklingsarbete. Inspråket belopp redovisas under bokslutsdispositioner.

	Gruppen	Moderbolaget
Förnyelsefonder 1988-12-31	13	5
Överfört till dotterbolag	—	0
inspråktagande för utbildning	-3	—
FoU	-2	-2
Förnyelsefonder 1989-12-31	8	3

27. Övriga reserver

Övriga reserver avser huvudsakligen obeskattade säkerhetsreserver i Gruppens försäkringsbolag.

	Gruppen	Moderbolaget
Övriga reserver 1988-12-31	79	—
Avsättningar	22	—
Omräkningsdifferenser	4	—
Övriga reserver 1989-12-31	105	—

28. Aktiekapital

	Gruppen	Moderbolaget
Aktiekapital 1988-12-31	587	587
Fondemission genom överföring från bundna reserver	195	195
Aktiekapital 1989-12-31	782	782

29. Bundna reserver

	Gruppen	Moderbolaget
Bundna reserver 1988-12-31	919	598
Överfört till aktiekapital	-195	-195
Överfört från disponibla vinstmedel	45	—
Förvärvade bolag	1	—
Omräkningsdifferenser	73	—
Bundna reserver 1989-12-31	843	403

Förvärvade bolag avser badwill vid förvärv av kvarvarande minoritet i tidigare delägt dotterbolag.

30. Disponibla vinstmedel

	Gruppen	Moderbolaget
Disponibla vinstmedel 1988-12-31	1 062	524
1988 års nettovinst	714	275
Utdelning till aktieägare	-199	-199
Överfört till bundna reserver	-45	—
Omräkningsdifferenser	19	—
Disponibla vinstmedel 1989-12-31	1 551	600

Av Gruppens vinstmedel kommer 7 MSEK att överföras till bundna reserver enligt förslag av respektive bolags styrelse. Vid bedömning av Atlas Copco-gruppens disponibla vinstmedel och årsresultat bör beaktas, att en betydande del intjänats i utländska bolag för vilka vinstöverföring till moderbolaget i vissa fall är förbunden med skatter eller underkastad restriktioner.

31. Ställda panter

	Gruppen		Moderbolaget	
	1989	1988	1989	1988
Fastighetsinteckningar	121	122	1	1
Företagsinteckningar	440	437	—	8
	561	559	1	9

32. Vinst per aktie

Atlas Copco har valt att visa vinst per aktie efter full konvertering i enlighet med Näringslivets Börskommittés (NBK) anvisning angående beräkning av vissa nyckeltal. Denna anvisning rekommenderar antingen fullskattemetoden eller den sk partialmetoden. Nedan visas beräkningen enligt fullskattemetoden. Med full skatt avses den skatt som bolaget beräknar med ledning av årets deklaration plus en beräknad skatt på bl a årets avsättningar till obeskattade reserver. För 1989 har den latent skatten på bokslutsdispositioner gjorda av svenska bolag beräknats till 30 procent. Tidigare års beräkningar har bibehållits till då gällande värden.

	1989	1988
Resultat efter finansiella poster	1 521	1 155
Härtill hänförlig skatt	-666	-520
Minoritetsandel	-2	-10
Vinst före extraordinära poster	853	625
Extraordinära poster	-	3
Skatt hänförlig till extraordinära poster	-	3
Årets vinst	853	631
Återföringar		
Skatt som belastat årets vinst	666	517
Minoritetsandel	2	10
Redovisat resultat före bokslutsdispositioner och skatt	1 521	1 158
Vinst per aktie efter full konvertering*		
före extraordinära poster, SEK	26:75	19:60
efter extraordinära poster, SEK	26:75	19:75

* Skattebelastningen på konverteringslånets ränta 16 MSEK har beräknats till 30 procent (50 procent 1988).

Följande nyckeltal, vars definitioner följer NBKs rekommendationer och där den sk fullskattemetoden tillämpas, baserar sig på ovanstående resultaträkning och avviker därmed från motsvarande nyckeltal redovisade på annan plats (sid 64)

	1989	1988
Avkastning på eget kapital, %	20,1	16,8
Avkastning på sysselsatt kapital, %	23,2	20,0

33. Uppgifter avseende lån till aktieägare m fl (enl 12 kap 7 § AL)

Lån har under tiden 1983-1989 lämnats till anställda enligt erbjudande om sparande i Atlas Copco-aktier genom Atlas Copcos Allemansfond. Dispens har erhållits av Länsstyrelsen i berörda län.

	Gruppen	Moderbolaget
Antal låntagare	237	237
Lånen redovisade i balansräkningarna såsom fordringar		
kortfristiga	1	1
långfristiga	1	1

Låntagare i moderbolaget inkluderar förutom Atlas Copco International AB och Sickla Industrifastigheter AB, även övriga svenska bolag.

Aktier och andelar

Atlas Copco AB

	Antal	Innehav %	Nominellt värde lokal valuta	Bokfört värde MSEK
DIVISIONER				
Atlas Copco Industrial Technique AB	40 000	100	100	5
Atlas Copco Tools AB	100 000	100	100	20
Monsun-Tison AB	400 000	100	100	64
Atlas Copco Assembly Systems AB	90 000	100	100	11
Atlas Copco STIB AB	16 000	100	100	3
GME System AB	34 500	97	100	39
Atlas Copco Construction and Mining Technique AB	700 500	100	100	456
Atlas Copco Airpower n.v., Belgien	59 500	99	1)	200
SÄLJBOLAG				
Atlas Copco Compressor AB	60 000	100	100	10
Atlas Copco International AB	10 000	100	100	1
Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	99 998	100	1	1
Atlas Copco A/S, Danmark	3 003	100	4 000	7
Oy Atlas Copco Ab, Finland	144	80	100 000	20
Atlas Copco A/S, Norge	4 498	100	10 000	32
Soc. Atlas Copco de Portugal, Lda.	1	100	1)	22
Atlas Copco (Schweiz) A.G.	7 995	100	1 000	12
Atlas Copco S.A.E., Spanien	512 200	99 ²⁾	500	4
Atlas Copco Ges.m.b.H., Österrike	69 990	100	1 000	20
Atlas Copco Argentina S.A.C.I.	17 999	12 ²⁾	1	0
Atlas Copco Boliviana S.A.	4 268	100	100	2
Atlas Copco Brasil Ltda	20 999 996	100	1	21
Atlas Copco Chilena S.A.C.	24 998	100	1 000	6
Atlas Copco Ecuatoriana S.A., Ecuador	39 976	100	1 000	1
Atlaservis S.A., Ecuador	1 990	100	1 000	1
Atlas Copco Venezuela S.A.	37 920	100	1 000	14
Atlas Copco Iran AB, Sverige	3 500	100	100	0
Atlas Copco (Philippines) Inc.	121 995	100	100	3
Atlas Copco KK, Japan	375 001	100	1 000	23
Atlas Copco (HK) Ltd., Hong Kong	2 775	93	1 000	3
Atlas Copco (South-East Asia) Pte. Ltd., Singapore	2 500 000	100	1	8
Atlas Copco (Malaysia) SDN BHD	700 000	70	1	2
Atlas Copco Ticaret ve Sanayi T.A.S., Turkiet	849 340	30 ²⁾	500	0
Atlas Copco Taiwan Ltd.	64 745	93	100	1
Atlas Copco (India) Ltd.	2 892 000	40	10	0
Atlas Copco Kenya Ltd.	14 999	100	100	0
Atlas Copco Lesotho Pty Ltd	20 000	100	1	0
Atlas Copco Maroc S.A.	1 880	50	1 500	1

1) Utan parivärde

2) Resterande del innehas av andra företag inom Gruppen

3) 62% innehas av andra företag inom Gruppen

Specificerad sammanställning över av Atlas Copco AB ägda aktier och andelar kan kostnadsfritt erhållas från bolaget samt från Patent- och Registreringsverket.

	Antal	Innehav %	Nominellt värde lokal valuta	Bokfört värde MSEK
HOLDINGBOLAG				
Atlas Copco North America Inc.	35 506	100	1)	750
Chicago Pneumatic International Inc.	440	22 ²⁾	1)	97
Atlas Copco UK Holdings Ltd.	3 623 664	100	1	38
Atlas Copco Beheer bv, Nederländerna	15 712	100	1 000	42
Atlas Copco Holding G.m.b.H, Västtyskland	5	99 ²⁾	1)	100
Atlas Copco France Holding S.A.	159 970	100	500	75
ÖVRIGA DOTTERBOLAG				
Atlas Copco Airpower Svenska AB	500	100	100	0
Copco Nueva Montaña S.A., Spanien, i likvidation	29 999	13 ³⁾	1 000	0
Atlas Copco Andina S.A., Bolivia, i likvidation	18 000	50 ²⁾	1 000	0
Atlas Copco Industrial S.A., Spanien	95	50 ²⁾	10 000	0
Atlas Copco Försäkrings AB	50 000	100	100	5
Atlas Copco Reinsurance S.A., Luxemburg	4 999	100	10 000	8
Atlas Copco Finanz AG, Schweiz	5 000	100	1 000	18
Cerac S.A., Schweiz	1 997	100	1 000	2
Atlas Copco Information Systems Development HB	10	10 ²⁾	1000	0
Atlas Copco Data AB	250	50 ²⁾	100	0
Atlas Copco Odenfastigheter AB	500	100	100	0
Atlas Copco Fondaktiebolag	2 500	100	100	0
Atlas Copco Management Consulting AB	500	100	100	0
Sickla Industrifastigheter AB	30 000	100	100	3
18 vilande bolag				23
				2 174

ANDRA BOLAG**Intressebolag**

Atlas Copco Finans AB	38 000	40	100	4
				4

Övriga bolag

Bilspedition AB, A fria	142 240	1	25	5
Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA)	508 000	1	10	10
Stabil Fastighets AB	420 000	2	20	10
Handelsbolaget Svenska Dagbladets AB & Co	100	2	1 000	0
AB Sukab	300	0	100	0
Scanditronix AB	45 556	22	100	8
Mechanical Technology Inc., N.Y.	140 000	5	1	0
ADELA Investment Co. S.A., Luxemburg	3 640	0	100	0
SIFIDA Investment Co. S.A., Luxemburg	275	1	500	0
Cord Capital N.V., Curacao, Nederländska Antillerna	40	3	50	4
Diverse aktier och andelar				0

41

Nukostnadsredovisning

Den kraftigt varierande inflationstakten alltsedan 1970-talet har lett till att traditionell redovisning, som bygger på anskaffningskostnader, kan ge en ofullständig bild av ett företags resultat och ställning.

En nukostnadsbaserad redovisning strävar att ta hänsyn till prisförändringar på resurser, som företaget använder och förbrukar i produktionen, såväl vid värdering av tillgångar som vid beräkning av resultat. Eftersom den nukostnadsbaserade redovisningen i relativt hög grad grundar sig på bedömningar kan den ej göra anspråk på samma exakthet som den traditionella redovisningen.

Vid tillgångsvärderingen kännetecknas en nukostnadsbaserad redovisning av att anskaffningsvärdet överges för andra värderingsgrunder, t ex återanskaffningsvärdet.

Atlas Copco har valt att använda en modell där fokusering sker på tre resultatbegrepp:

- nukostnadsbaserat rörelseresultat
- nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster
- realt resultat efter finansiella poster

Nukostnadsbaserat rörelseresultat

Det nukostnadsbaserade rörelseresultatet är ett operativt resultat, som skall visa i vad mån försäljningsintäkterna täcker återanskaffningsvärdet för sålda varor. Atlas Copco-gruppens nukostnadsbaserade rörelseresultat uppgick 1989 till 1 503 MSEK (971).

Resultatet är 223 MSEK (198) lägre än det traditionella rörelseresultatet. Två faktorer förklarar detta. Prisändringar har under året ägt rum på de varor som ingår i företagets produkter. Dessa varor beräknas i dag kosta 53 MSEK (48) mer att köpa än vad de gjorde vid anskaffningstillfället. Vidare har resultatet belastats med nukostnadsavskrivningar som är 170 MSEK (158) högre än avskrivningar baserade på anskaffningskostnader. Detta innebär att förslitningen av företagets anläggningar åsatts en kostnad baserad på vad det skulle kosta att i dag ersätta dessa med nya.

Nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster

Prisökningar medför att företagets tillgångar ökar i värde. Prisvinster uppstår på produkter i lager och på anläggningstillgångar. Orealiserade prisvinster skall enligt traditionell redovisning ej gottskrivas resultatet. Däremot skall såväl realiserade som orealiserade prisvinster påverka resultatet i den nukostnadsbaserade redovisningen.

Det nukostnadsbaserade resultatet före finansiella poster uppgick för Atlas Copco-gruppen till 1 767 MSEK (1 141). Prisvinster har skett på produkter i lager med 49 MSEK (48) och värdeökningen på anläggningstillgångarna uppgick till 215 MSEK (122).

Realt resultat efter finansiella poster

För att real vinst skall anses ha uppkommit, skall det egna kapitalets köpkraft ha ökat under året. Därför måste en sk köpkraftskorrigerig göras av det egna kapitalet. För att det egna kapitalets köpkraft skall hållas intakt bör detta ha ökat med den årliga prisstegringen eller med 313 MSEK (261) under året. Den årliga prisstegringen har för 1989 uppskattats till 7 procent (6).

Nukostnadsbaserad resultaträkning

	1989	1988
Fakturering	15 035	12 812
Nukostnad för sålda varor	-13 025	-11 404
Nukostnadsavskrivningar	-507	-437
Rörelseresultat	1 503	971
Prisändringar, lager	49	48
Prisändringar, anläggningstillgångar	215	122
Rörelseresultat före finansiella poster	1 767	1 141
Finansiella poster	-205	-14
Inflationskorrigerig, köpkraft eget kapital	-313	-261
Realt resultat efter finansiella poster	1 249	866

Nukostnadsbaserad balansräkning

TILLGÅNGAR	1989	1988
Kassa, bank och kortfristiga placeringar	1 864	1 851
Fordringar	3 929	3 270
Varulager	4 139	3 650
Anläggningstillgångar	4 199	3 438
Summa tillgångar	14 131	12 209
SKULDER OCH EGET KAPITAL		
Kortfristiga skulder	5 640	4 456
Långfristiga skulder	2 418	2 564
Obeskattade reserver	1 151	963
Orealiserade prisändringar	873	832
Eget kapital	4 049	3 394
Summa skulder och eget kapital	14 131	12 209

Atlas Copcos reala resultat efter finansiella poster uppgår därmed till 1 249 MSEK (866). Resultatet är 272 MSEK (289) lägre än det traditionella resultatet och motsvarar en real vinstmarginal på 8,3 procent (6,8).

Även balansräkningen justeras

Justeringen av balansräkningen innebär att lager- och anläggningstillgångar redovisas till nuvärde istället för till anskaffningskostnad. Balansomslutningen ökar då med 873 MSEK (832) genom att dolda reserver i lager och anläggningar redovisas öppet. Ökningen hänför sig till följande:

- maskiner, byggnader och mark redovisas till 761 MSEK (750) högre värde
- varulager redovisas till 34 MSEK (38) högre värde
- aktier redovisas till 78 MSEK (44) högre värde

Risikkapital redovisas till 873 MSEK (832) högre värde, vilket innebär att andelen eget riskbärande kapital kommer att uppgå till 43 procent mot 39 procent enligt traditionell redovisning.

Avkastningen på eget kapital uppgår till 15,4 procent (10,0) jämfört med 21,1 procent (14,7) enligt traditionell metod. Den lägre avkastningen beror dels på det reallägre resultatet samt att det egna kapitalet genom nukostnadskorrigerings är 524 MSEK högre.

Avstämning mellan traditionell redovisning och nukostnadsredovisning

Nettoresultat enligt traditionell redovisning			1 521
Förändring orealiserade prisändringar:			
Prisändring sålda varor	-53		
Prisändring avskrivningar	-170	-223	
Årets prisändring lager	49		
Årets prisändring anläggningar	215	264	41
Inflationskorrigering			-313
Realt resultat efter finansiella poster			1 249

Hur påverkas redovisningen av en sjunkande inflationstakt?

Den under senare år kraftigt avtagande inflationstakten i västvärldens ekonomier påverkar nukostnadsredovisningen i så måtto att orealiserade prisvinster på företags tillgångar, som i nukostnadsredovisningen gottskrivs resultatet, kommer att minska. Å andra sidan krävs en allt mindre köpkraftskorrigeringsfaktor för att hålla det egna kapitalet intakt. Effekterna av dessa två faktorer tar i stort ut varandra.

Däremot belastas det reala resultatet av nukostnadsavskrivningar i samma omfattning som tidigare år, då dessa är baserade på anläggningarnas återanskaffningsvärde. Trots en i nuläget tämligen låg inflationstakt överskattas således det traditionellt beräknade resultatet på grund av tidigare års reala värdeökning på företags anläggningstillgångar.

US GAAP

Tillämpning av amerikanska redovisningsprinciper

Atlas Copco-gruppens bokslut har upprättats i enlighet med svensk redovisningspraxis. Denna skiljer sig i vissa avseenden väsentligt från amerikanska redovisningsprinciper, US GAAP.

Uppskrivning av tillgångar

Vissa fastigheter har uppskrivits till belopp som överstiger anskaffningskostnaden. Sådan uppskrivning är i bestämda situationer tillåten enligt svenska redovisningsprinciper. Enligt US GAAP medges inte uppskrivning av tillgångar i balansräkningen.

Aktivisering av räntekostnader

I enlighet med svensk redovisningspraxis har Gruppen kostnadsfört de ränteutgifter som uppstått vid finansiering av nyuppförda anläggningstillgångar. Sådana räntekostnader aktiveras enligt US GAAP.

Pensionskostnader

USA har andra regler för redovisning av pensionskostnader, vilka för övrigt tillämpas av Atlas Copcos amerikanska dotterbolag. I jämförelse med svensk praxis för redovisning av FPG/PRI-pensionskostnader föreligger skillnader främst i valet av diskonteringsränta samt i det förhållandet att kapitalvärdeberäkning utgår från beräknad lön vid pensioneringstillfället. Generellt kan bedömas att den årliga pensionskostnaden beräknad enligt US GAAP skulle understiga årskostnaden för FPG/PRI-planen enligt svensk redovisningspraxis. Skillnaden har dock ej kvantifierats och ingår ej i efterföljande avstämning.

Aktier och andelar

Enligt svensk redovisningspraxis redovisas aktieinnehav primärt till anskaffningskostnad och erhållna utdelningar ingår i resultatet för det år utdelningen erhålles. Enligt US GAAP tillämpas för aktieinvesteringar, där det procentuella röstinnehavet omfattar 20-50 procent, i regel kapitalandelsmetoden. Det bokförda värdet på sådana aktieinnehav justeras fortlöpande i enlighet med nämnda metod.

Företagsförvärv

I enlighet med svenska redovisningsprinciper har Secoroc-gruppen intagits i koncernbokslutet enligt pooling of interest. Kriterierna för tillämpning av poolingmetoden avviker enligt US GAAP på några punkter från de kriterier som gäller enligt svensk praxis. Ett av kriterierna i US GAAP är att inget av de samgående företagen får ha varit dotterbolag till ett annat företag under de två år som föregått samgåendet. Vid förvärvstidpunkten var Secoroc dotterbolag till Kinnevik, vilket ej gör det möjligt att tillämpa poolingmetoden i redovisningen enligt US GAAP.

Jämfört med svenska redovisningsregler innefattar de amerikanska reglerna betydligt mer detaljerade anvisningar om hur tillgångar och skulder skall värderas i ett förvärvat företag. Vid tillämpningen av US GAAP blir effekten att förvärvade övervärden hänförs till andra och oftast fler tillgångar/skulder med andra avskrivningstider än enligt svensk redovisningspraxis.

De vid företagsförvärv uppkomna badwillvärden som enligt svensk redovisningspraxis förs till bundna reserver i eget

kapital, skall enligt US GAAP minska värdet på anläggningstillgångar i balansräkningen.

Obeskattade reserver

Såsom framgår av NOT 6 tillåter lagstiftningen i Sverige och i vissa andra länder avsättningar till obeskattade reserver. Sådana avsättningar, som minskar det beskattningsbara resultatet, redovisas i resultaträkningen. Enligt US GAAP får resultatet inte på detta sätt påverkas av bokslutsdispositioner.

Latent skatt

Enligt svensk redovisningspraxis görs ej avsättning för latent (uppskjutna) inkomstskatter. US GAAP, där koncernen fortfarande använder den sk deferred method enligt APB 11, kräver att respektive år belastas med därtill hänförlig skatt. Latent skatt beräknas därvid på alla skillnader mellan bokföringsmässig och skattemässig värdering som förskjuter skattebetalningar (sk temporary differences) inklusive avsättningar till obeskattade reserver. Under vissa förutsättningar får förlustavdrag beaktas vid beräkning av latent skatt enligt US GAAP. Vid beräkning av sådan skatt skall den skattesats som fastställts i lag användas.

Transaktioner mellan koncernbolag

Korrigerig av skatt som beräknats av ett säljande bolag och som hänför sig till internvinst har i enlighet med svensk redovisningspraxis endast gjorts i den mån ett enskilt bolag kunnat göra avsättning till internvinstreserv. Enligt allmänt vedertagna redovisningsprinciper i USA behandlas under vissa förutsättningar sådan skatt som en förutbetalad skatt.

Omräkningsdifferens i eget kapital

Enligt svenska redovisningsprinciper krävs att samtliga delposter inom eget kapital klassificeras antingen som bundet eget kapital (aktiekapital och bundna reserver) eller som fritt eget kapital i balansräkningen. Den ackumulerade omräkningsdifferens som uppkommer vid omräkning av utländska bolags redovisningar har i Atlas Copco-gruppens balansräkning uppdelats på fritt och bundet kapital. Enligt US GAAP redovisas denna valutakomponent i eget kapital som separat post i balansräkningen.

Vinst per aktie

Enligt US GAAP beräknas vinst per aktie på årets nettovinst enligt resultaträkningen. Denna nettovinst är då belastad med bokförd latent skatt. Beroende bl a på förekomsten av bokslutsdispositioner bygger vinst per aktie enligt svenska redovisningsprinciper normalt på resultatet före extraordinära poster och bokslutsdispositioner samt efter beräknad skatt.

Tillämpning av US GAAP innebär följande approximativa ändringar av Atlas Copco-gruppens redovisade nettovinst och eget kapital:

	1989	1988
Årets nettovinst enligt Gruppens resultaträkning	765	714
Ökning/minskning för:		
Avskrivning av uppskrivningar	1	1
Aktivering av räntekostnader	2	-4
Andel av nettoresultat i intressebolag	2	4
Avskrivning av goodwill	-14	-3
Bokslutsdispositioner	167	26
Latent skatt	-88	-105
Beräknad nettovinst	835	633
Beräknad vinst per aktie, efter full konvertering, SEK	27:00	26:45

Totala tillgångar	13 855	11 929
Totala skulder	8 525	7 693
Eget kapital enligt Gruppens balansräkning	3 941	3 282
Nettojusteringar av eget kapital	1 389	954
Ungefärligt eget kapital	5 330	4 236

VINSTDISPOSITION

Förslag till vinstdisposition

Enligt Atlas Copco ABs balansräkning står följande belopp till bolagsstämmans förfogande:

Balanserade vinstmedel från föregående år	SEK 599 952 530
Årets nettovinst	SEK 343 820 485
	<u>SEK 943 773 015</u>

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att dessa vinstmedel disponeras på följande sätt:

Till Aktieägarna utdelas 8:00 SEK per aktie	SEK 250 258 656
I ny räkning balanseras	SEK 693 514 359
	<u>SEK 943 773 015</u>

Nacka den 9 mars 1990

	PETER WALLENBERG Ordförande	
ERIK JOHNSON	CURT G OLSSON	P HENRY MUELLER
OTTO GRIEG TIDEMAND	BJÖRN SVEDBERG	LENNART JOHANSSON
PER LUNDBERG	GEORG KARNSUND	TOM WACHTMEISTER Verkställande direktör
BO HENNING		PER-ERIK NYHOLM

REVISIONSBERÄTTELSE

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1989. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Vid vår granskning har vi biträtt av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen samt att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Koncernen

Koncernredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Nacka den 16 mars 1990

KARL-G GIERTZ
Auktoriserad revisor

OLOF HEROLF
Auktoriserad revisor

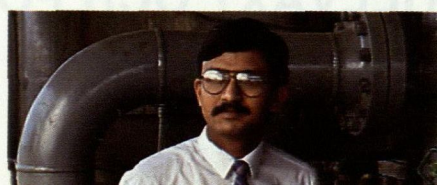
ÅRETS SÄLJARE 1989

Keith Herbester Ken Kazabinski

Erwin Schweingruber

P K Dutta

Edgard de Knop

Roberto Arato

Roberto Pinto

Baudilio Guerrero

Roland Smith

Günter Fuchs

Rick Herring

Under 1989 gjordes många framstående försäljningsinsatser inom säljbolagen. Varje säljbolag har ombetts rapportera in de största försäljningsframgångarna. Baserat på detta har Årets säljare utsetts. Dessa presenteras nedan med sina resultat.

Keith Herbester, Ken Kazabinski och **Bob Kindig**, säljare för Atlas Copco Tools i USA, har tillsammans sålt elektriska verktyg till General Motors Saturn-projekt för mer än 3,5 MUSD. De lyckades med att få Atlas Copco till partner i Saturn-projektet, vilket innebär att alla verktyg i detta projekt skall levereras av Atlas Copco Tools eller av någon de rekommenderar. Projektet är det första i sitt slag i USA och det enda där alla verktyg levererats av en och samma leverantör.

Erwin Schweingruber, säljare av MCT-utrustning och transportabla kompressorer i Schweiz, har under flera år haft en framgångsrik försäljning i nordöstra delen av landet. Under 1989 förbättrade han Atlas Copcos ställning ytterligare inom denna region, där det finns många små och medelstora entreprenörer. Särskilt framgångsrik var hans introduktion av hydraulpett.

P K Dutta, säljare av ACT-produkter i Indien, har under de senaste två åren i stor utsträckning bidragit till ett genombrott för Atlas Copcos gaskompressorer på den indiska marknaden. I mycket hård internationell konkurrens tog han under 1988 hem en order på 15 gaskompressorer till ett värde av 7,5 MUSD från Oil India Ltd. Under 1989 har han fått ytterligare en order på 11 MUSD. Större delen av första ordern levererades under 1989, medan leverans av den andra ordern började i januari 1990.

Edgard de Knop, försäljare för Antwerpen-området i Belgien, lyckades öka försäljningen med 25 procent jämfört med 1988, som var ett framgångsrikt år. Orderna omfattade bl a 31 oljefria kompressorer, de flesta utrustade med kyltorkar. Den största enskilda ordern på 9 MSEK kom från Finaneste.

Roberto Arato, säljingenjör vid kontoret i Turin, Italien, bidrog i stor utsträckning till att försäljningen av monteringsystem ökade med mer än 50 procent. Han sålde bl a 6 datorstyrda övervakningssystem för åtdragningsoperationer till Fiat Iveco och 24 sådana system till det maskintillverkande företaget Comau för installationer hos bl a Citroën och Volvo.

Baudilio Guerrero, projektchef, och **Roberto Pinto**, chef för Rock Tools,

båda från Atlas Copco i Chile, sålde under 1989 borrhagregat resp borrhagregat resp bergborrverktyg till ett värde av 10 MUSD. Deras framgångar beror till stor del på god kännedom om produkter och marknad samt på god service och punktliga leveranser.

Roland Smith, säljare för Chicago Pneumatic i sydvästra USA, nådde stora framgångar i försäljningen genom nära kontakt med återförsäljarna. Han har genom sina insatser väsentligt bidragit till att många återförsäljare kraftigt ökat försäljningen av Chicago Pneumatics produkter.

Günter Fuchs, produktchef för Beremas produkter i Västtyskland och försäljare till viktiga kunder som tyska armén och de tyska järnvägarna. Han har under ett antal år i hård inhemsk konkurrens ökat försäljningen genom bulkorder till dessa kundgrupper. Under 1989 tog Günter Fuchs bl a hem en order på 35 Cobra 248 från järnvägarna och en order på 22 Cobra 148 från armén. Hans övriga försäljning ökade 34 procent.

Rick Herring, säljare för Atlas Copco Rental i Houston, Texas, USA, mer än fördubblade sin försäljning jämfört med 1988 till 2,6 MUSD. Han har i hård konkurrens tecknat kontrakt om uthyrning av kompressorer med de flesta av de oljeraffinaderier och petrokemiska industrier som finns inom distriktet.

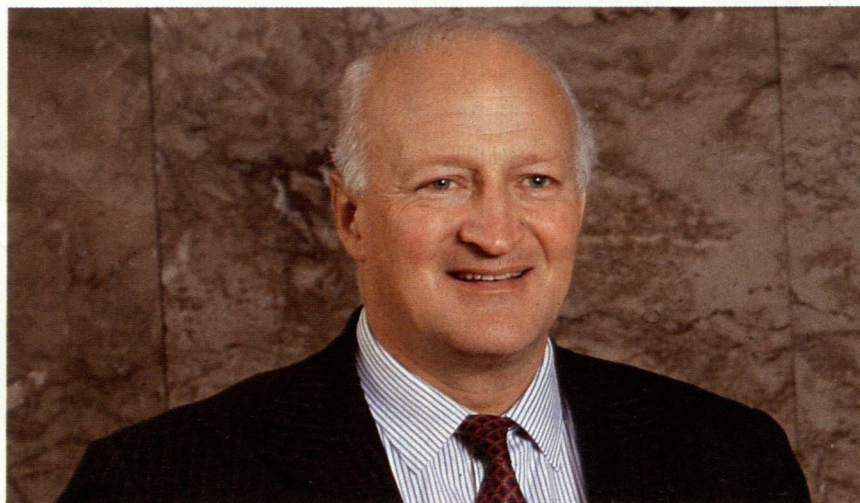

FORTSATT EXPANSION GENOM EGEN TILLVÄXT OCH FÖRETAGSFÖRVARV

De fortsatta förbättringar i Atlas Copcos försäljning, resultat, lönsamhet och marknadspositioner, som jag ställde i utsikt förra året, har förverkligats under 1989. Dessutom har under första kvartalet 1990 ytterligare ett strategiskt företagsförvärv, av det engelska Desoutter, kunnat genomföras.

Därmed har den strategiutveckling, som initierades för ett par år sedan, visat sitt värde. Ännu återstår flera steg i Atlas Copcos omdaning, men det finns skäl att tacksamt konstatera, att de stora arbetsinsatser som nedlagts av de operativa enheterna, under Bertil Erikssons och affärsområdeschefernas ledning, och av deras personal, nu börjat ge avsedda resultat.

Våra framgångar baseras i stor utsträckning på att vi tillväratagit de nya möjligheterna

inom logistik, datateknik och produktionsteknik. Även s k mogna verkstadsindustrier kan förnyas genom väl planerade och konsekvent genomförda rationaliseringsinsatser i den ständiga förändringsprocess som är den industriella verksamhetens vardag.

Försäljningen ökade starkt under 1989, praktiskt taget över hela linjen. Resultatet, som öka-

de med hela 46 procent från 1987 till 1988, lyckades vi höja med 32 procent från 1988 till 1989. Avkastningen på det totalt sysselsatta kapitalet översteg med god marginal vårt uttalade mål på 20 procent. Både i jämförelse med annan svensk verkstadsindustri och med våra internationella konkurrenter är vårt resultat starkt.

Rationaliseringsarbetet

De kostnadssänkningar som uppnåtts kan i stor utsträckning hänföras till minskad administration. Den roll som Atlas Copcos huvudkontor, koncernledningen, skall spela, har preciserats, och personalen har minskats avsevärt. Resurser har frigjorts för marknadsutveckling, produktförnyelse och produktionsteknisk rationalisering inom varje affärsområde.

Detta är helt i enlighet med vår grundsats att en industri som vår måste uppnå stora volymer och rationell tillverkning för att kunna erbjuda konkurrenskraftiga priser och samtidigt hålla hög takt i teknik- och produktutveckling.

Kortare kontaktvägar mellan divisionerna centralt och deras lokala säljorganisationer – och därigenom med slutkunderna – är ett viktigt led i den administrativa rationalise-

ringen. Det skapar resurser för fortsatta förbättringar i leveransrutinerna. Inte minst i morgondagens Europa ger detta arbete möjligheter till både kostnadssänkningar och bättre kundservice.

Stark marknadsposition för borrhörstål

Vår internationellt ledande ställning inom branschen förstärktes ytterligare under året.

1988 års beslut att lansera ett helt nytt bergborrprogram, ATLAS COPCO ROCK TOOLS, förverkligades under 1989. Redan i initialskedet fick vi bekräftelse på att kunderna uppskattade vår grundtanke och gärna vill köpa borrhörstål från samma leverantör som tillhandahåller maskiner och annan teknologi och service på bergborrningsområdet. Detta har lett till att vi trots större

tillverkningskapacitet i vissa fall fått leveransproblem inom det nya sortimentet. Samtidigt har Secoroc lyckats hålla sina tidigare marknadsandelar. En ny struktur för bergborraffären, med bibehållande av det framgångsrika marknadsföringskonceptet, presenteras på annan plats i denna årsredovisning. Den nya strukturen kommer att underlätta vår fortsatta tillväxt på detta viktiga område.

Tillväxtområden

Vår tillväxttakt under senare år har varit i stort sett dubbelt så hög som marknads investeringstakt i maskiner. Tillväxten har baserats såväl på insatser inom "gamla" Atlas Copco-företag som på nya företag som inlemmats i koncernen. I båda avseendena har utvecklingen varit gynnsam.

Förvärvet av Wagner (se särskild artikel sid. 52) var ett sådant grepp inom affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik, där fortsatt tillväxt är av största betydelse.

Inom affärsområdet Industriteknik ser vi goda resultat av de förvärv som gjorts under senare år, Chicago Pneumatic i USA och Georges Renault i Frankrike. Vi har all anledning tro att 1990 års förvärv av Desoutter i Storbritannien får liknande positiva effekter. Dessa tre förvärv är goda exempel på hur man genom en försiktig samordning kan skapa ökade resurser för grundläggande produktutveckling och produktionstekniska framsteg, samtidigt som kunderna erbjuds breda valmöjligheter genom befintliga marknadsorganisationer.

Inom Kompressorteknik togs under året ett annat strategiskt viktigt steg för tillväxt genom joint venture-avtalet med det japanska kompressorföretaget Iwata (se också sid 37). Den bredare tillverknings- och marknadsbasen i Ostasien erbjuder utomordentligt intressanta möjligheter.

Den europeiska utvecklingen

Samarbetet inom de europeiska gemenskaperna, EG, fortsätter att utvecklas mycket positivt, samtidigt som omdaning i Östeuropa ger oss ökade affärsmöjligheter på sikt. Inom EG, vår största framtidsmarknad, har vår tillväxt under hela 80-talet varit mycket stark, liksom i Nordamerika och Ostasien.

I Östeuropa har vi sedan länge ett utmärkt kontaktnät, som kan leda till positiv affärsutveckling i takt med att regionen som helhet förändras i marknadsekonomisk riktning, med stöd från EG och andra organisationer och länder i Västvärlden. Ett exempel på hur vi kan tillvarata dessa möjligheter är vårt nya företag i Jugoslavien. Företaget är, som ett av de första i landet, baserat på aktieäggande av västeuropeiskt slag, i stället för den jugoslaviska efterkrigsmodellen med ett samhällsstyrt kooperativ.

Sverige sämre som industriell bas

Jag har i föregående års årsredovisningar påtalat problem, som ger ett försämrat företagsklimat i vårt land. De senaste månadernas politiska och ekonomiska kriser är tydligt kopplade till dessa problem. För att komma ur kriserna måste man angripa problemen, inte bara symptomen.

Det förlamande *skattetrycket*, som utgör mer än hälften av BNP, minskas inte genom nu införda och föreslagna marginalskattesänkningar, hur nödvändiga de än är. Verkliga förändringar förutsätter att den tunga offentliga sektorn omorganiseras och dess kostnadskrävande administration reduceras. Inom företagsvärlden har vi visat, att sådana förändringar är möjliga, och att de leder till förbättringar, inte försämringar, i den egentliga verksamheten "i fältet".

Inflationen i Sverige är bland de högsta i Europa. För att inflationen skall bromsas, måste takten i lönehöjningarna anges av den konkurrensutsatta och därmed produktivitetstiverade industrin, främst exportindustrin, inte av den skyddade offentliga sektorn.

Osäkerheten i *energifrågan* kvarstår, trots att de olika årtal som ingår i debatten närmar sig allt mer. En trovärdig energipolitik måste nu presenteras, om investeringsflykten från Sverige skall kunna hejdas.

Sveriges närmande till EG har skett under stor tvekan, vilket inte varit ägnat att förstärka EG-ländernas entusiasm för ett närmare samarbete med oss. De snabba förändringarna i Östeuropa har ytterligare markerat den "fara i dröjsmål", som svensk industri försatts i genom alltför många svenska politikernas osäkerhet i tidigare skeden.

Nya förslag till ökat *kollektivt ägande och statligt inflytande* över företagen förs fortfarande fram, som om man inte dragit någon lärdom av de svenska löntagarfondernas bristande måloppfyllelse och av kommandoekonomins dramatiska kollaps i Östeuropa. Förslagen bidrar knappast till att öka intresset för företagande i Sverige. Mindre och me-

delstora företag, ofta underleverantörer till större företag, kämpar redan i dag i underläge mot snabbt expanderande europeiska konkurrenter.

Andra problem, som erkänts i samhällsdebatten, t.ex. *brister i utbildningssystemet, missbruk av de sociala skyddsnetten, eftersläpning i utbyggnad av vår infrastruktur samt bostads- och sjukhusköer*, har trots att bristerna kostar miljarder ännu inte åtgärdats.

Mot denna bakgrund kan det inte förvåna någon att utländska företag allt mer undviker att investera i Sverige, och att svensk industri i ökande utsträckning förlägger sina produktionsinvesteringar till länder med ett mer gynnsamt industriellt klimat.

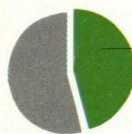
Att svenska internationella företag är framgångsrika beror inte på deras verksamhet i Sverige. Det är tvärtom från utlandet, som den största delen av storföretagens vinster kommer, i Atlas Copcos fall 85 procent. Det innebär i realiteten en betydande utländsk subventionering av den svenska ekonomin.

I det kaotiska läge som Sverige försatts, måste alla krafter, politiker, fackliga organisationer och näringsliv, samarbeta för att vända utvecklingen i stället för att förlora tid på kortsiktigt taktikspel på den politiska arenan. Låt oss i industrin få klara besked beträffande EG-anslutning, framtida energiförsörjning och rationalisering av den offentliga sektorn, i stället för skatter och pålagor som det just nu aviserade överförandet av sjukförsäkringsansvaret utan full kompensation.

Vi måste upp ur skyttegravarna och samarbeta över parti- och blockgränser för att lösa den svenska krisen. Vi behöver en svensk "perestrojka" för att rädda Sverige.

KOMPRESSORTEKNIK

46%
Andel av Gruppens
totala fakturering

	1989	1988
FAKTURERAD FÖRSÄLJNING, MSEK	6 916	5 793
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR, MSEK	1 164	739
AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, %	38	28

Affärsområdet Kompressorteknik omfattar Atlas Copco Airpower som utvecklar, tillverkar och marknadsför transportabla och industrikompressorer, lufttorkar, efterkylare, reglersystem och filter samt Atlas Copco ACT som koncentrerar sin verksamhet till specialbyggda luft- och gaskompressorer, expansions-turbiner och kryogeniska pumpar. Företagen har huvudkontor i Antwerpen, Belgien, och största fabrik i Antwerpen resp Köln, Västtyskland. Tillverkning sker även vid fabriker i ytterligare 9 länder.

Ledningsgrupper

Atlas Copco Airpower
Giulio Mazzalupi, VD
Jan Petersson, Finans
Stig Svärd, Produktion
Henri Ysewijn, Produktutveckling
Erik Lebrocqy, Personal och organisation
Arthur Droege, Marknad

Atlas Copco ACT
Theo Dietz, VD
Lars Lindén, v VD
Anders Björkdahl, Ekonomi och administration
Ulrich Grundmann, Teknisk utveckling

Giulio Mazzalupi, VD Atlas Copco Airpower (t v), och Theo Dietz, VD Atlas Copco ACT.

Strategi

Kompressorteknik har uppgiften att utveckla Atlas Copcos världsmarknadsledande ställning för kompressorer och expansionsturbiner. Som ett led i denna strategi marknadsförs kvalitetsprodukter, som ger industrikunder hög driftsäkerhet. Airpowerdivisionen har ansvaret för luftkompressorer, medan ACT-divisionen koncentrerar sig på utrustning för kompression och expansion av luft och andra gaser inom speciellt processindustrier.

Försäljning

Den fakturerade försäljningen för affärsområdet Kompressorteknik ökade under 1989 med 19 procent till 6 916 MSEK (5 793). Orderingen från kund uppgick till 7 425 MSEK (6 319), en ökning med 18 procent.

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar ökade med 58 procent till 1 164 MSEK (739). Det motsvarar 17 procent av försäljningen.

Den kraftiga resultatförbättringen beror främst på ökad volymmässig försäljning och lägre kostnader i produktion, administration och i säljledet.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 38 procent (28).

Investeringar

Investeringar i produktionsledet i mark och byggnader utgjorde för verksamhetsåret 27 MSEK (12) och investeringar i maskiner och inventarier 52 MSEK (52). Investeringarna avsåg huvudsakligen förbättringar inom produktionen för att öka produktiviteten och höja kvalitetsnivån.

Affärsutveckling

Försäljningen inom samtliga produktgrupper ökade under året. Säljbolagen på de största marknaderna i Västeuropa samt i Syd Korea och Ja-

pan gjorde markanta försäljningsökningar.

I Ostasien ökade efterfrågan på transportabla kompressorer tack vare stark ekonomisk utveckling och kraftiga satsningar på projekt för förbättrad infrastruktur.

Den under tidigare år goda försäljningen av industrikompressorer, särskilt oljefria, fortsatte att öka under 1989. Detta berodde främst på kundernas stigande behov av kvalitetsluft och ledde även till kraftiga försäljningsökningar av lufttorkar och filter på samtliga marknader.

Efterfrågeökningen på ACTs produkter under 1988 fortsatte under 1989. Orderingen för samtliga produkter ökade kraftigt främst beroende på kapacitetsutbyggnad och ny teknik inom den viktiga kemiska processindustrin.

Nya tillämpningar för mindre industrikompressorer gjorde det möjligt att bredda marknaden för inbyggnadskunder.

Mot slutet av året undertecknade Atlas Copco Airpower ett joint venture-avtal med den japanska kompressortillverkaren, Iwata Air Compressor Manufacturing Co, om tillverkning och marknadsföring av ett nytt sortiment industrikompressorer i Japan.

Utsikter för 1990

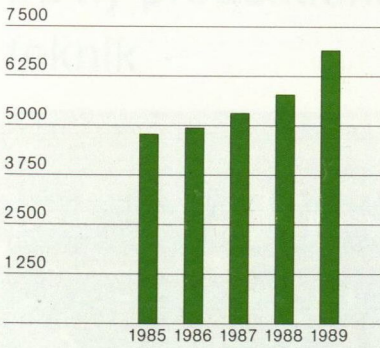
Koncentrationen till tillverkningsindustrin samt bygg- och anläggningsmarknaden kommer att fortsätta på affärsområdets större marknader, då dessa marknadssegment väntas fortsätta att utvecklas positivt. Genom framgångsrik introduktion av nya produkter, ytterligare investeringar i tillverkning och distribution samt högt kapacitetsutnyttjande kommer affärsområdet att förstärka sin ledande ställning på världsmarknaden.

Försäljningen av gaskompressorer och expansionsturbiner väntas öka genom processindustrins fortsatta tillväxt i industriländerna.

FAKTURERING

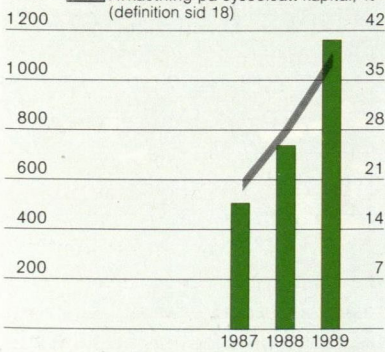
MSEK

RESULTAT OCH AVKASTNING

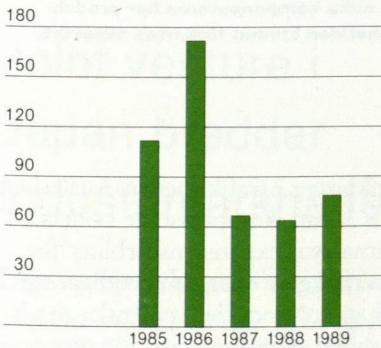
MSEK

■ Resultat efter avskrivningar, MSEK
 ■ Avkastning på sysselsatt kapital, % (definition sid 18)

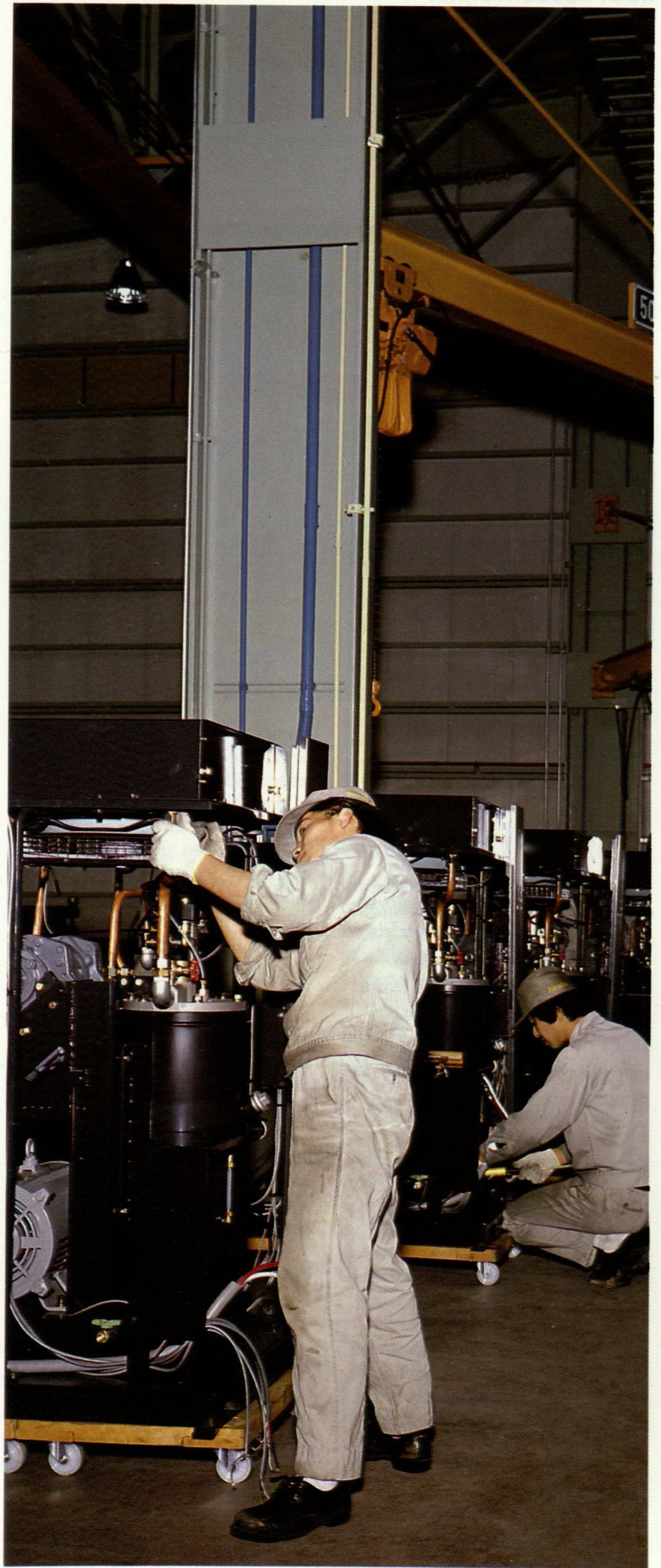

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLED

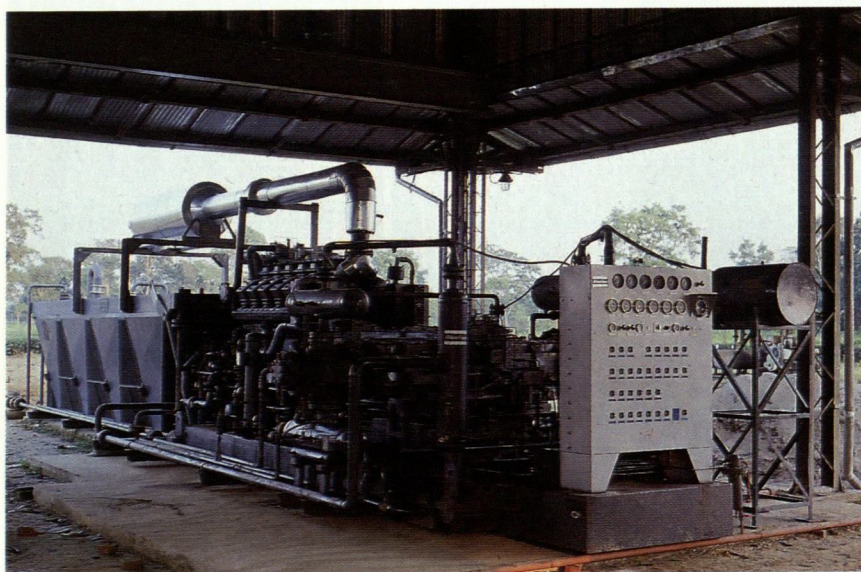
MSEK

Kompressorer för den japanska marknaden monteras i den nya fabriken i Fukushima.

Ett flertal kompressorer har levererats till ett oljefält i Himalaya, Indien. Bilden visar en av dessa installationer.

Gaskompressorerna – genombrott på marknaden

Atlas Copco Applied Compressor Technique (ACT) är i dag en av de ledande leverantörerna i världen i sitt segment av kompressorer till gasindustrin, av stora turbokompressorer för luft och gaser och av vissa typer av expansionsturbiner.

Samordningen av tillverkningsenheterna i Tyskland och USA har krävt betydande managementinsatser. Skillnader i teknisk tradition och marknadsinriktning har måst överbryggas, med tillvaratagande av de värdefulla resurser som ingick i de båda ursprungliga företagen.

Vid omstruktureringen av Atlas Copco ACT till ett vinstgivande företag har avancerad produktionsteknik varit av den största betydelse.

Kompressorer och expansionsturbiner av de aktuella typerna byggs efter individuella specifikationer och är alltså kundordertillverkade. Med dagens datorteknik kan tillverkaren lägga in mycket av sitt specialistkunnande i system som, baserade på modern produktionsteknik för komponenter och sammansättning, möjliggör rationell tillverkning även i så korta serier som en enda enhet. Sådana koncept, som kombinerar serietänkande och individuell kundanpassning, har förbättrat lönsamheten genom förkortad produktionstid och bättre utnyttjande av tillverkningsresurserna.

Orderingången ökade starkt för alla produktgrupper under 1989. I första hand var det den investeringsaktiva kemiska industrin som ledde inköpsvågen.

Geografiskt var det EG-länderna, med omstruktureringen inför 1992, Indien och vissa andra länder i Asien som gick i spetsen.

Som exempel på den variation av problem som Atlas Copco ACT har att lösa kan nämnas några få exempel på intressanta leveranser under 1990: turbokompressorer för återvinning av gaser ombord på LNG-

Montering av en 6-stegs turbokompressor vid ACTs fabrik i Köln. Tack vare standardiserad teknik för montering av de olika komponenterna har produktionstiden kunnat förkortas avsevärt.

tankfartyg i trafik mellan Australien och Japan, kompressorer i oljefält i Himalaya, expansionsturbiner för utvinning av energi som tidigare gick till spillo inom det italienska naturgasnätet, kompressorer för processluft i kemiska fabriker i Sverige, turbokompressor för propylengas i en petrokemisk anläggning och centrifugalkompressorer för jäsningsprocessen i en läkemedelsfabrik i USA.

Stora satsningar på ny produktionsteknik

Atlas Copco Airpower har under det gångna året gjort betydande investeringar i senaste produktions- och monterings teknik i sina fabriker över hela världen i syfte att förbättra kapacitetsutnyttjandet och öka effektiviteten.

I satsningarna ingår flexibla tillverkningsresurser som inneburit förbättrad effektivitet, kortare genomloppstider för produkterna och förkortade ledtider i produktionen. Denna utveckling har även medfört att kvalitetsnivån kunnat upprätthållas och att det bundna kapitalet i produkter i arbete kunnat minskas. Med samma produktionsstruktur har volymen under 1989 ökat med 15 procent jämfört med 1988.

En fortsatt satsning på att automatisera produktionen är planerad för att ytterligare förbättra kvalitets- och kostnadskontrollen. Genom de flexibla systemen för montering

Ett flexibelt tillverkningssystem i Airpowers fabrik i Antwerpen har förkortat produktionstiden för komponenter från flera veckor till ett dygn.

uppnås bättre kontroll över ledtider samtidigt som slutlig montering enligt kundorder kan genomföras.

Under året gavs klarsignal till de fortsatta investeringsplanerna avseende en väsentlig satsning i Airpowers produktionsanläggning i Antwerpen. Denna investering som

bl a omfattar en utbyggnad och rationalisering av produktionen är ytterligare ett steg i syfte att möta kundernas krav och att förkorta leveranstiderna. Samtidigt stärker Atlas Copco Airpower sin ledande ställning med en unik global produktionskapacitet.

Joint venture i Japan breddar industrimarknaden

Den europeiska och nordamerikanska industrin har ofta uppfattat Japan som en svårtillgänglig marknad. Legala och kulturella olikheter har upplevts som hinder för marknadsföringen. Genom ett joint venture med en lokal partner tog Atlas Copco förra året ett betydelsefullt steg för att öka marknadsandelarna för företagets produkter i Japan.

Den japanska marknaden är stor och fortsätter att växa. Atlas Copco har sedan många år ett eget säljbolag i Japan och har ökat försäljningen efter hand. Det är de avancerade produkterna som varit mest framgångsrika, särskilt oljefria kompressorer för kvalitetsluft. Föregående år var ett märkesår genom att den tusende oljefria Atlas Copco-kompressorn levererades i Japan.

Men för standardkompressorer har det varit svårare att konkurrera med utrustningar tillverkade i Japan.

Mot den bakgrunden var det ett stort steg, när Atlas Copco Airpower under 1989 tecknade ett avtal om samarbete med en av de största japanska kompressortillverkarna, Iwata. I avtalet ingår en överenskom-

melse om gemensam tillverkning i Japan av Atlas Copcos industrikompressorer. Genom avtalet kommer också Iwatas 300 distributörer över hela Japan att sälja kompressorer med Atlas Copcos patenterade skruvkompressorelement. Atlas Copco Airpower stärker på detta sätt sin närvaro på den stora och aktiva japanska marknaden för industrikompressorer.

Samarbetet sker inom ramen för ett joint venture-avtal, där Iwata har 44 procent av aktierna, Sumitomo Corporation har 5 procent och Atlas Copco Airpower 51 procent. Det nya bolaget, Atlas Copco Iwata KK, startade tillverkningen i januari 1990 i en ny fabrik.

Airpower lanserade under 1989 en ny serie transportabla kompressorer med många nya funktioner.

täta kontakter med kundkretsen.

Enligt gjorda undersökningar är driftsäkerhet det viktigaste kravet från kunderna. Den nya kompressorserien har försetts med flera nya funktioner i syfte att ytterligare förbättra tidigare modeller och för att i allt större utsträckning möta kundernas krav på att transportabla kompressorer måste kunna utstå hård behandling. Trots omild behandling, damm och temperaturskillnader, måste kompressorerna fungera och förse spett, borrmaskiner, pumpar och andra luftdrivna utrustningar med den robusta och bekväma energiform, som tryckluften utgör. Varje kompressor genomgår noggranna kvalitetstester vid fabriken före leverans, så att kraven från marknaden kan uppfyllas.

Säkerhet är ett annat starkt kundkrav. De nya kompressorerna har bromsar som följer EGs säkerhetsnormer. De har dessutom låg tyngdpunkt som gör att de klarar bogsering även i höga hastigheter.

Ekonomisk energiförbrukning är ett annat kännetecken. Den uppnås genom ett automatiskt reglersystem och ett minimalt behov av service.

I dag uppfyller kompressorerna med god marginal de nya miljökrav som EG ställer, i fråga om ljud- och avgasnivåer.

Ny transportabel kompressor – EG-anpassad och kundvänlig

Den Atlas Copco-produkt som allmänheten oftast ser i arbete är den välkända gula transportabla kompressorn, som används för entreprenadarbeten. Atlas Copco har en marknadsledande ställning i världen på detta produktområde. Med den nya typ som presenterades i slutet av 1989 bör denna ledarställning befästas ytterligare.

Den nya serien transportabla kompressorer är resultatet av mer än två års intensivt utvecklingsarbete, med

Uthyrning av kompressorer – en växande affär

Uthyrning av kompressorer startade för många år sedan i liten skala i USA. Syftet var närmast att erbjuda kunderna ytterligare service. Denna verksamhet har ökat kraftigt och omfattar nu en stor fristående organisation, Atlas Copco Rental, som visar god lönsamhet.

I början inriktades verksamheten på uthyrning av kompressorer av skilda slag för industriella användningsområden. Det gällde oftast i sådana fall där kunderna räkat ut för tillfälliga driftavbrott eller som reserv för oförutsägbara händelser.

Kompressoruthyrningen ökade och blev snart en bra affär i USA. Användningsområdena breddades och Atlas Copco började aktivt

Uthyrning av kompressorer har ökat och förekommer nu i allt fler länder. Shell Nederland Chemie BV i Nederländerna hyrde under året 13 oljefria Atlas Copco-kompressorer för att kunna upprätthålla produktionen under ett 2-veckors serviceuppehåll.

marknadsföra kompressorer för uthyrning. I dag är de flesta branscher representerade i kundkretsen och kompressorerna används för så gott som alla tänkbara applikationer. Utvecklingen har faktiskt gått så långt att kunderna inte bara hyr för kortare perioder. Den genomsnittliga hyrestiden har ökat från en till två månader. Hyreskontrakt tecknas också på ännu längre sikt, då många kunder anser att det för vissa tillämpningar är mer ekonomiskt att hyra i stället för att investera.

Framgångarna med uthyrning på den amerikanska marknaden har fortsatt att utvecklas positivt och allt fler uthyrningsbolag skaffar kompressorer från Atlas Copco.

Direktleveranser i Europa – ökad kundservice och minskade lager

Med huvudfabriken centralt i Europa är Airpower-divisionen väl belägen för att utnyttja de fördelar som det nya Europa "utan gränser" kommer att erbjuda efter 1992. Nya system utvecklas nu för att med modern logistik och teknik erbjuda snabba leveranser och samtidigt minska det kapital som binds i lager.

Ett nytt automatiserat distributionsystem har etablerats i Europa med centrallager i Antwerpen, Belgien. Systemet som innebär daglig direkt-distribution, har utvecklats för att ge kunderna ökad service. Det säkerställer att en order på reservdelar och komponenter i alla tänkbara kombinationer kan expedieras av lagret och levereras inom 24 timmar direkt till kunder i Belgien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Storbritannien, Västtyskland och Norden. Fortsatt expansion till övriga länder i Europa kommer att ske successivt. För dagliga direktleveranser av kompletta kompressorer direkt till kund fungerar systemet redan för de flesta länder i Europa.

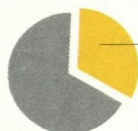
Systemet har redan bidragit till en kraftig minskning av såväl fabrikslager som servicelager över hela världen. Det har även inneburit att de totala distributionskostnaderna kunnat sänkas.

Det automatiska distributionsystemet i Antwerpen säkerställer leveranser inom 24 timmar till kunder i de större EG-länderna och Norden.

ANLÄGGNINGS- OCH GRUVTEKNIK

33%
Andel av Gruppens
totala fakturering

	1989	1988
FAKTURERAD FÖRSÄLJNING, MSEK	5 029	4 257
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR, MSEK	441	370
AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, %	16	21

Affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik omfattar sju divisioner, som utvecklar, tillverkar och marknadsför kompletta sortiment av borrhgregat (Atlas Copco MCT), tunnelborrningsmaskiner (MCT), bergborrmaskiner och spett (MCT), bergborrverktyg (Uniroc), lastmaskiner (Wagner), motorborrningsmaskiner (Berema) och brunnsborrningsutrustning (Atlas Copco Energy). Produkterna marknadsförs till bygg- och anläggningsföretag, stenbrott och gruvor över hela världen.

Ledningsgrupp

Magnus Unger, Chef för affärsområdet

Anders Bohlin, Bergborrverktyg

Håkan Svendenius, Borrhgregat

Gustaf Bråkenhielm, Bergborrmaskiner och spett

Rod Brown, Lastmaskiner

Jörgen Krook, Motorborrningsmaskiner

Claes Silfverstolpe, Ekonomi och administration

Anne-Christine Nordin, Personal och organisation

Stående fr v Rod Brown, Magnus Unger, Håkan Svendenius, Anders Bohlin, sittande fr v Gustaf Bråkenhielm och Jörgen Krook.

Strategi

Affärsrådets strategi är att från en ledande position erbjuda kompletta program med kvalitetsprodukter under egna varumärken samt eftermarknadstjänster som säkerställer produkternas tillförlitlighet.

Avsikten är att vara marknadsledande inom samtliga verksamhetsområden. Ytterligare marknadspenetration skall ske genom divisionernas omfattande säljorganisationer. Fortsatt tillväxt kommer att ske genom kraftig satsning på forskning och utveckling av nuvarande produktgrupper samt genom förvärv.

Försäljning

Den fakturerade försäljningen för affärsområde Anläggnings- och gruvteknik uppgick under verksamhetsåret till 5 029 MSEK (4 257). Ökningen beror till största delen på en bättre försäljning av bergborrverktyg.

Orderingången steg med 18 procent till 5 095 MSEK (4 324).

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar steg med 19 procent till 441 MSEK (370), vilket motsvarar 9 procent av faktureringen. Förbättringen hänförs till förvärven av Secoroc och Wagner Mining Equipment och till Berema, vars lönsamhet ytterligare förbättrats genom omstruktureringen.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 16 procent (21).

Investeringar

Investeringar i produktionsledet i mark och byggnader uppgick till 11 MSEK (8), och i maskiner och inventarier till 160 MSEK (62). Härtill kommer förvärvet av Wagner Mining Equipment samt ett antal mindre förvärv inom divisionen för bergborrverktyg.

Affärsutveckling

Efterfrågan från bygg- och anläggningsmarknaden fortsatte under året att utvecklas positivt. Det var fram-

för allt i EG-länderna som utvecklingen var mest gynnsam. På den norska marknaden har däremot en viss avmattning märkts.

Ett fortsatt stort behov av investeringar i mekaniserad utrustning för gruvor har medfört att försäljningen till denna bransch varit god under hela året.

En ny division för bergborrverktyg, Uniroc, har bildats med ansvar för utveckling, tillverkning och marknadsföring på världsmarknaden. Försäljningen har utvecklats positivt och divisionen är den ledande leverantören i världen.

Försäljningen av borrhgregat ökade för både ovan- och underjordsarbeten, vilket stärkt divisionens ställning framför allt i Västeuropa. Introduktionen av nya hydrauliska ovanjordsriggar har breddat marknaden. En strategiskt viktig order på hydrauliska underjordsriggar erhöles från Sovjetunionen.

Marknaden för spett är expanderande. Försäljningen av riggmonterade hydraulspett ökade kraftigt i Västeuropa. Även för handhållna tryckluftsspett var utvecklingen positiv med ökade säljvolymmer.

Atlas Copco förvärvade under hösten Wagner Mining Equipment, som har huvudkontor och fabrik i Portland, Oregon, USA. Företaget är ledande på marknaden för lastmaskiner och truckar, som används för arbeten i framför allt underjordsgruvor.

Beremas försäljning av motorborrningsmaskinerna Cobra och Pionjär ökade kraftigt under året. För att bredda sortimentet introducerades ett nyutvecklat bensinmotor drivet handhållet spett.

En ny kompakt brunnsborrningsrigg introducerades under hösten av Atlas Copco Energy.

Utsikter inför 1990

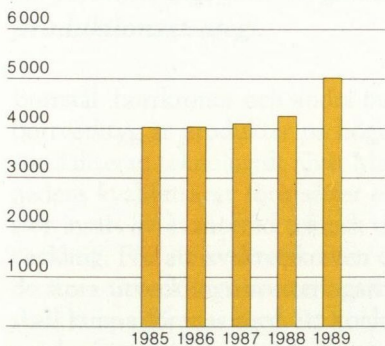
Försäljningen väntas ligga kvar på en hög nivå, trots att tillväxten inom de internationella anläggnings- och gruvmarknaderna förutses bli låg.

Fortsatta åtgärder kommer att vidtas för att ytterligare förbättra effektiviteten och öka lönsamheten.

FAKTURERING

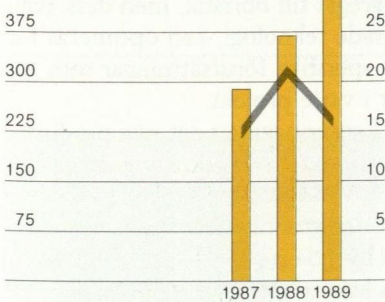
MSEK

RESULTAT OCH AVKASTNING

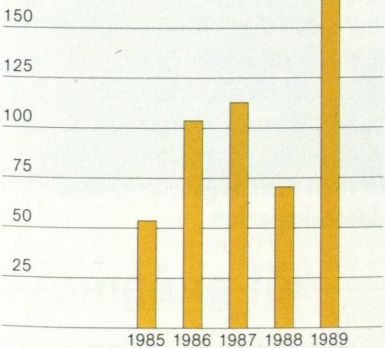
MSEK

■ Resultat efter avskrivningar, MSEK
 ■ Avkastning på sysselsatt kapital, % (definition sid 18)

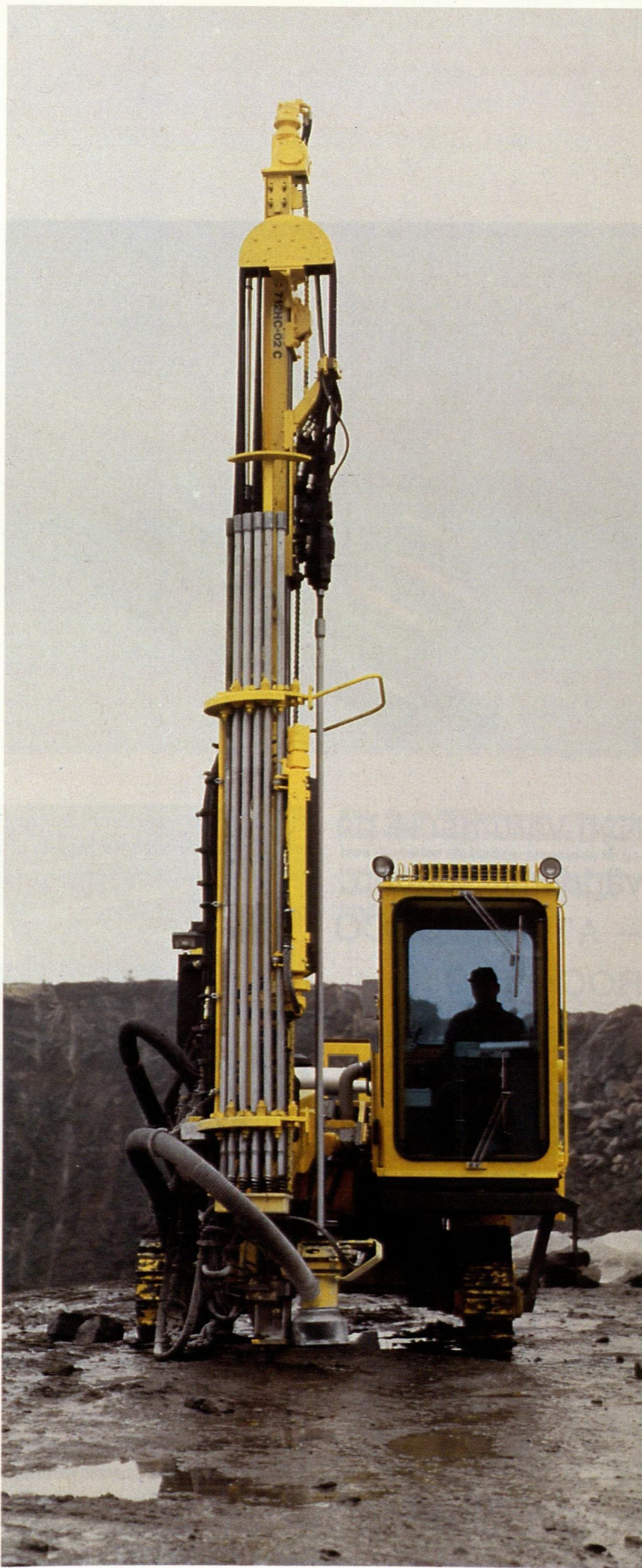

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLED

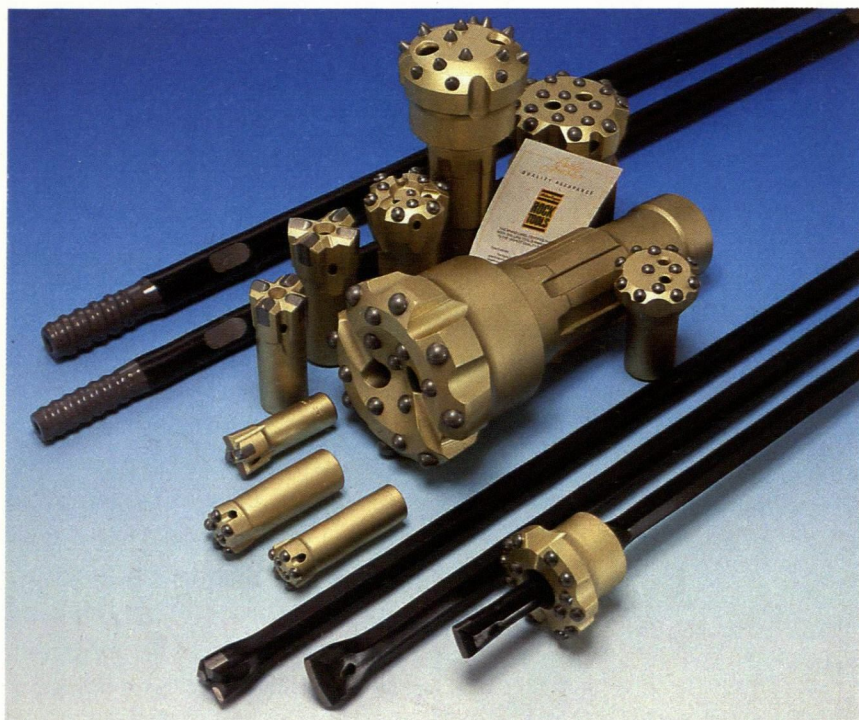
MSEK

ROC 722 är en nytvecklade ovanjordsrigg, som ingår i en serie kraftfulla och flexibla borrhagnar för anläggningsarbeten och stembrott.

Atlas Copco tillverkar och marknadsför borrhstål, borrhkronor och andra bergborrverktyg över hela världen.

Nytt varumärke på världsmarknaden – ATLAS COPCO ROCK TOOLS

Att i dagens hårda affärsklimat framgångsrikt lansera ett nytt produktsortiment samtidigt över hela världen är unikt. Atlas Copcos introduktion av nya bergborrverktyg under varumärket Atlas Copco Rock Tools var

en sådan satsning, som har gett påtagliga framgångar på en marknad med hård konkurrens.

När det tidigare samarbetet med Sandvik avbröts, beslöt Atlas Copco att ta fram ett eget sortiment av högkvalitativa borrhstål och borrhkronor för försäljning genom Atlas Copco-organisationen. Härigenom har marknaden fått en komplett leverantör med totalt bergborrningskunskande, som kan förse kunderna med såväl maskinell utrustning som bergborrverktyg.

För Atlas Copco innebär det att ett viktigt kunskapsområde helt integrerats, så att hela bergborrningsprocessen i ett kundprojekt, från borrhaggregat till borrhstål, med dess avancerade teknologi, kan optimeras för de specifika förutsättningar som gäller i varje projekt.

Lanseringen av det nya produktsortimentet började i augusti över hela världen. Det har redan visat sig att det grundkoncept som lanseringen byggde på – att kunderna vill köpa kvalitetsborrstål och maskinutrustningar från samma leverantör – i stor utsträckning bekräftats. Atlas Copcos marknadsorganisation har med sina personliga kundkontakter och det nya sortimentet bibehållit betydande delar av marknaden i den skärpta konkurrens, som blivit följden av den nya marknadssituationen. De främsta problemen i startskedet har varit att kunna leverera i takt med efterfrågan, trots ökad produktionskapacitet.

Ny division samordnar marknadsledande teknologi inom bergborrning

De strategiska aspekterna av Secoroc-förvärvet börjar nu framträda allt mer. Varumärket Secoroc, som sedan länge är ledande på marknaden för högkvalitativa borrhstål och borrhkronor, behåller sin starka position och marknadsförs som tidigare. Ett nytt sortiment bergborrprodukter introducerades under va-

rumärket Atlas Copco Rock Tools. Båda dessa varumärken marknadsförs globalt. Dessutom säljs produkter av lokal tillverkning under egna varumärken. Samtliga varumärken säljs genom olika säljkanaler med skilda marknadsföringskoncept. Genom den ledande marknadspositionen finns en

bred bas för produktutveckling. Ekonomin i tillverkningen kan nu förbättras genom en global produktionsstrategi.

Borrstål, borrkronor och andra bergborrverktyg är produkter på högt specialiserad teknologisk nivå. Marknadens kvalitetskrav förutsätter en stor insats av avancerad teknisk utveckling. För att kvalitetskraven och de stora utvecklingsinvesteringarna skall kunna förenas med ett konkurrenskraftigt prisläge, måste leverantörerna komma upp i stora produktionsvolymmer.

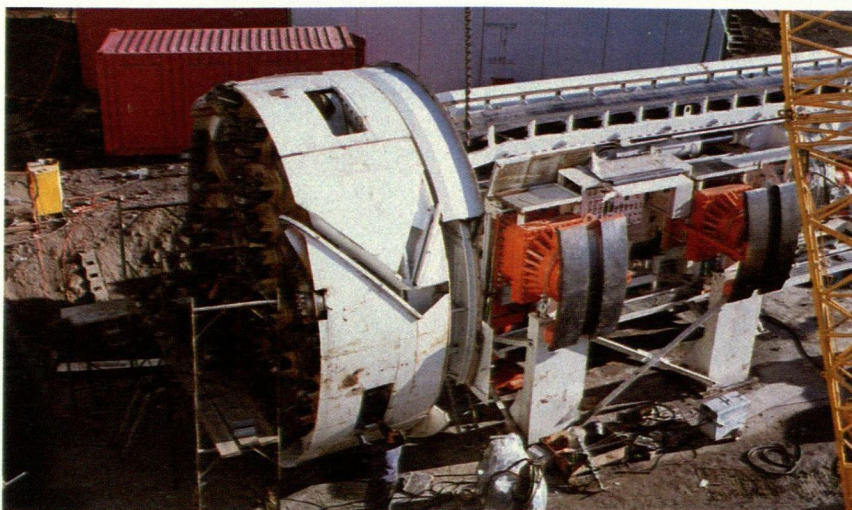
Den omstrukturering, som Atlas Copco påbörjat genom förvärvet av Secoroc, har lett till just sådana vä-

sentliga kundfördelar. Basen för teknisk utveckling har breddats, produktionsvolymerna i nya och gamla fabriker kan hållas på en hög nivå. Dessutom kan marknadskontakten utformas så att man möter de behov som föreligger i olika kundgrupper.

På många marknader, exempelvis Chile, Korea och USA, har tillverkare med stark lokal marknadskontakt förvärvat och integrerats i den nya organisationen. Det betyder att dessa leverantörer efterhand får tillgång till befintligt kunnande och det fortgående utvecklingsarbete som bedrivs centralt.

Deras produktion kan därigenom nå kvalitetsnivåer som annars skulle vara svårt att ekonomiskt förverkliga.

Den nya division, som skapats för att tillvarata och utveckla de nya samordningsmöjligheterna, har fått namnet Uniroc. Synergieffekterna ligger framför allt inom grundläggande produktutveckling, produktionsteknik, lagerhållning och distribution, medan marknadsföring och service ligger decentraliserat nära kunden.

Framgång för tunnelborrningsmaskiner

Ett lärorikt tekniskt lyckat projekt i hårt berg under centrala Stockholm avslutades i början av året. Genombrott skedde då av den 8 km långa Saltsjö-tunneln för renat avloppsvatten. Detta projekt har lett till nya order på tunnelborrningsmaskiner i Italien, Norge och Österrike.

Atlas Copco MCT levererade under året en tunnelborrningsmaskin med 5,9 meters diameter till Italien. Maskinen är utrustad med avancerad teknologi och nya bergborrverktyg med betydligt längre livslängd.

Till det italienska projektet leverades en maskin med 5,9 meters borrdiameter och utrustad med ett överborrningsystem – en nyhet som möjliggör temporär ökning av tunneldiametern för att utföra bergförstärkning. Den 9 km långa tunneln skall förse staden Catania och omgivningarna med dricksvatten.

För drivning av en 8 km lång avloppstunnel i Stavanger i Norge levererades en maskin med 3,5 meters diameter. Ordern erhöles i mars månad, varefter konstruktion, tillverkning av komponenter, montering på plats och borrstart skedde inom endast 7 månader.

Denna nya högt avancerade teknologi i kombination med borrverktyg med betydligt längre livslängd har i stor utsträckning bidragit till framgångarna på marknaden.

Wagner kompletterar sortimentet

Genom det tidigare nämnda förvärvet av Wagner Mining Equipment i Portland, Oregon, kan Atlas Copco erbjuda kunder inom gruv- och tunnelmarknaden ett modernt, internationellt marknadsledande sorti-

Wagner tillverkar och säljer ett brett sortiment moderna lastmaskiner för underjordsgruvor.

ment av lastmaskiner. Det betyder en strategiskt viktig breddning av affärsområdets sortiment. För en närmare beskrivning av det nyförvärvade företaget, se sid. 52.

Hydrauliska spett – nya produkter i växande marknad

I många länder föreligger i dag stora behov av att bygga om tidigare generationers betongkonstruktioner, broar, fastigheter, hamnar och andra liknande anläggningar. Därmed växer marknaden för entreprenadutrustningar, som effektivt kan klara små och stora demoleringsarbeten.

Större demoleringsarbeten, liksom arbeten i stenbrott, kräver ofta mekaniserade, riggmonterade hydrauliska spett. Inom denna produktgrupp har Atlas Copco under 1989 ökat sin försäljningsvolym och därmed stärkt sin position på marknaden. Västeuropa är en mycket god marknad för dessa tillämpningar.

Två nya, tunga riggmonterade hydraulspett presenterades under året. I utvecklingsarbetet, som ledde fram till de nya produkterna, har hög tillförlitlighet givits stor prioritet. Dessutom är Atlas Copcos hydraulspett kända för hög slagenergi i förhållande till vikten.

Atlas Copco har sedan länge levererat olika typer av tryckluftsspett för asfalt- och betongarbeten. Handhållna tryckluftsspett är fortfarande en viktig del av sortimentet, framför allt för lättare arbeten. På detta område presenterades under året nya spett. Huvudinriktningen i utvecklingsarbetet har varit högsta möjliga driftsäkerhet under hårda arbetsförhållanden. Speciell uppmärksamhet har givits åt de svårlösta frysproblemen, som sammanhänger med den kylningseffekt som den expanderande tryckluften har inne i själva slagmekanismen.

Nya riggmonterade hydraulspett med stor tillförlitlighet och ökad slagenergi har bidragit till den väsentligt ökade försäljningen i framför allt Västeuropa, där marknaden för underhålls- och ombyggnadsarbeten växer.

Koncentration ger utvecklingsmöjligheter

En koncentration till det centrala produktområdet motordrivna bormaskiner och spett har genomförts inom Berema-divisionen under de senaste åren. Resurserna har därigenom kunnat inriktas på förstärkt produkt- och marknadsutveckling, vilket kraftigt ökat försäljningen.

Under året avyttrade Berema ytterligare företag, nämligen Idesta och Å. Karlssons Mekaniska Verkstad.

De senaste årens koncentration av verksamheten har frigjort resurser för intensiv produktutveckling samt för investeringar i fabriken i Kalmar och i marknadsföring i huvudaffä-

Flera stora militärorder på de lätthanterliga motordrivna borm- och brytmaskinerna Cobra och Pionjär bidrog till kraftigt ökad försäljning.

ren, motordrivna bormaskiner och spett.

Ett nytt bensenmotordrivet spett introducerades. Detta kännetecknas av hög kapacitet i förhållande till sin vikt. Eftersom det arbetar oberoende av externa kraftkällor ger det användaren stor flexibilitet.

Kombinationsmaskinen Cobra, en internationell storsäljare sedan många år, presenterades under året i en ny, moderniserad version.

Östeuropa är en stor och växande marknad. Ett viktigt avtal avseende distribution av motorbormaskiner i Sovjetunionen ingicks under året, och avtal om ett joint venture tecknades med en lokal partner i Ungern.

Stora framgångar uppnåddes i försäljningen till militära kunder. I det svenska försvaret och civilförsvaret har bensenmotordrivna maskiner från Berema använts sedan länge, för olika typer av fältarbeten och räddningsaktioner. Under 1989 fick företaget sin största beställning av motorbormaskiner någonsin från det svenska försvaret.

Ny struktur för affärsområdet

Affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik har under 1989 fått en ny struktur med bättre möjlighet för divisionerna att i sin marknadsföring utnyttja det totala kunnandet inom bergborring, utlastning och demolering som finns samlat inom affärsområdet.

Ett strategiskt utvecklingsprojekt har initierats med klart definierade mål i syfte att ytterligare förbättra marknadsposition, produkt- och kvalitetsutveckling samt lönsamhet.

Att borra i berg är traditionellt ett centralt kunskapsområde inom Atlas Copco. Genom den ledande roll som Atlas Copco skaffat sig på området hydraulisk bergborring finns en plattform för fortsatt marknadspenetration. Marknaden, såväl på anläggnings- som på grusidan, kräver leverantörer med ett gediget specialistkunnande alltifrån produktutveckling till service.

Hydraulisk bergborring blir alltmer dominerande inom gruvhantering, tunnelarbeten och anläggningsarbeten ovan jord. Nya utrustningar för bergborring, med allt högre kapacitet, precision och tillgänglighet, har presenterats efter hand.

Atlas Copcos breda sortiment av riggas och bärare för ovanjords- och underjordsborring är tekniskt ledande på marknaden.

Nya entreprenadutrustningar med förbättrade drifttegenskaper har lanserats under året.

Egen utveckling och företagsförvärv har under senare tid förstärkt Atlas Copcos ledande position.

Förvärvet av Secoroc skapade underlag för ett nytt, bredare grepp på området bergbörverktyg.

Genom förvärvet av Wagner (se sid 52) har en förstärkning skett på utlastningsområdet.

Med dessa verksamheter inom ett affärsområde har nya förutsättningar skapats för en ändamålsenlig kundorienterad verksamhet. De specialiserade divisionerna får möjlighet att utvecklas enligt sina egna förutsättningar, men kan utnyttja gemensamma resurser främst inom teknik, produktutveckling, tillämpningskunnande och kundservice.

21%
Andel av Gruppens
totala fakturering

	1989	1988
FAKTURERAD FÖRSÄLJNING, MSEK	3 090	2 762
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR, MSEK	388	347
AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, %	23	22

Affärsområdet Industriteknik omfattar fem divisioner för utveckling, produktion och marknadsföring av verktyg, system och komponenter för industriell produktion, automatisering och underhåll: Atlas Copco Assembly Systems AB (monteringssystem), Atlas Copco Tools AB (verktyg), Chicago Pneumatic Tool Company (verktyg och monteringsystem), Monsun-Tison AB (hydrauliska och pneumatiska komponenter) samt Ets. G. Renault S.A. (verktyg och monteringsystem).

Ledningsgrupp

Michael Treschow, Chef för affärsområdet
Richard Besser, VD Chicago Pneumatic Tool Co
Lennart Evrell, VD Atlas Copco Assembly Systems AB
Lars Larson, VD Atlas Copco Tools AB
Jacques Manceron, VD Ets. G. Renault S.A.
Carl Axel Rudd, VD Monsun-Tison AB
Lennart Johansson, Controller
Allan Rothlind, Personal (t o m 900131)

Stående fr v Lars Larson, Carl Axel Rudd, Lennart Evrell och Michael Treschow, sittande fr v Richard Besser och Jacques Manceron.

Strategi

Industriteknik strävar efter att vara en betydelsefull leverantör till den tillverkande industrin såväl för dess produktionsutrustningar som komponenter till dess produkter. Verksamheten skall bedrivas med hög volymtillväxt och god lönsamhet.

Försäljning

Den fakturerade försäljningen ökade med 12 procent till 3 090 MSEK (2 762). Ordergången från kund uppgick till 3 265 MSEK (2 890).

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar ökade med 12 procent till 388 MSEK (347), motsvarande en vinstmarginal om 13 procent (13).

Resultatförbättringen hänför sig huvudsakligen till ökad volymmässig försäljning av handhållna verktyg i främst Västeuropa och USA samt av hydrauliska och pneumatiska komponenter. Ets. G. Renault, som förvärvades i slutet av 1988, visade god lönsamhet.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 23 procent (22).

Investeringar

Investeringar i produktionsledet i mark och byggnader uppgick till 10 MSEK (7) och i maskiner och inventarier till 85 MSEK (68). Det betydande investeringsprogram, som faststälts för Chicago Pneumatics produktionsenhet i USA, fortsatte att genomföras enligt plan.

Affärsutveckling

Försäljningen fortsatte att öka för affärsområdet. Särskilt positiv var utvecklingen i Västeuropa. Den starka efterfrågan från bilindustrin höll i sig. Trots den avmattning som skett för de stora nordamerikanska personbilstillverkarna kunde försäljningen av affärsområdets produkter

upprätthållas. Inom flygindustrin var aktiviteten hög och efterfrågan ökade. Även inom andra kundsegment var utvecklingen god, särskilt vad gäller tillverkare av mobila maskiner.

Från en hög nivå kunde en avmattning noteras för handhållna verktyg till fordonsindustrins serviceverkstäder och på komponenter för industriell automation.

Strukturella förändringar

Under 1989 utökade Atlas Copco sitt aktieinnehav i GME System AB till 97 procent.

Atlas Copco förvärvade i mars 1990 det brittiska börsnoterade företaget Desoutter Brothers (Holdings) PLC, som tillverkar och marknadsför industriverktyg och monteringsystem. (Se sid 52).

Atlas Copco sålde under året resterande aktieinnehav i AC Greiff Ytbehandling AB. Atlas Copco Tools är dock även i fortsättningen distributör på vissa marknader av företags standardprodukter som sprutpistoler och färgpumpar.

Dessutom avyttrades 91 procent av aktierna i Tedak AB, Eskilstuna.

Utsikter för 1990

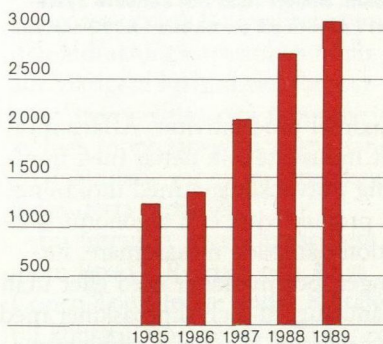
Affärsområde Industriteknik räknar med fortsatt tillväxt inom de flesta av sina prioriterade kundsegment. Efterfrågan på västeuropeiska marknader väntas ligga kvar på en fortsatt hög nivå med undantag för Norden. I Nordamerika kan en viss avmattning förutses.

Resultatet bedöms kunna förbättras ytterligare genom volymtillväxt och fortsatt rationalisering inom främst produktion och distribution.

FAKTURERING

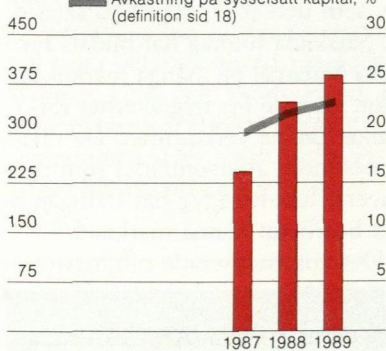
MSEK

RESULTAT OCH AVKASTNING

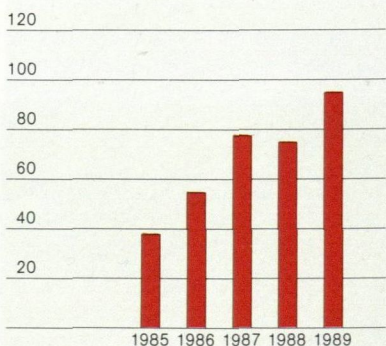
MSEK

■ Resultat efter avskrivningar, MSEK
■ Avkastning på sysselsatt kapital, %
(definition sid 18)

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLEDET

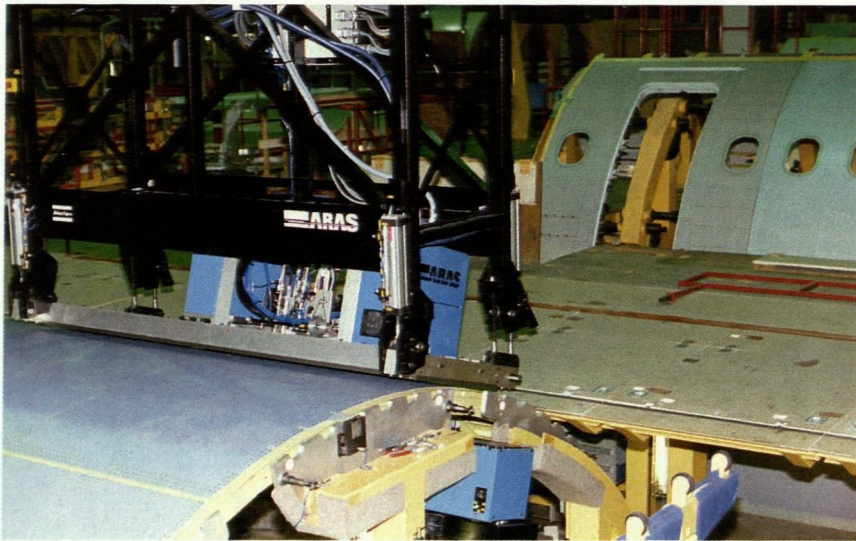
MSEK

Flygindustrin är en viktig bransch för af-färsområdet Industriteknik. Vid British Aerospace används detta, praktiskt taget vibrationsfria, system med nithammare och mothåll.

Atlas Copco automatiska nitningssystem ARAS har varit i bruk sedan länge hos den tyska medlemmen av Airbus-konsortiet Messerschmitt-Bölkow-Blohm. Bilden visar det senaste systemet i arbete på en Airbus i A300-serien.

Världens flygindustri – en allt viktigare kund

De stora flygindustrierna i världen är i ett expansivt skede. Nya flygplanstyper lanseras, samtidigt som befintliga flygplansflottor kräver översyn för säkerhet och driftekonomi. Flera av Industritekniks divisioner har under året fått betydande order på

handverktyg och automatiska nitningssystem från europeiska och amerikanska flygindustrier.

Flygindustrin är i dag en av de mest expansiva industribranscherna. De två ledande amerikanska flygplantillverkarna, Boeing och McDonnell Douglas, liksom svenska Saab-Scania och det europeiska samarbetsprojektet Airbus Industries, har i dag fulla orderböcker och arbetar intensivt på att utöka sin produktionskapacitet.

I denna situation är det naturligt att industrin lägger stor vikt vid

maximal produktivitet. Affärsområdet Industriteknik deltar med framgång i utvecklingen med inriktning på produktivitet och ergonomi. Vibrationsdämpade nithammare, nit-tänger, bormaskiner med eller utan spånutsug, fil- och slipmaskiner med dammutsug, sågar och nibblingsmaskiner för moderna kompositmaterial är exempel på sådana verktyg.

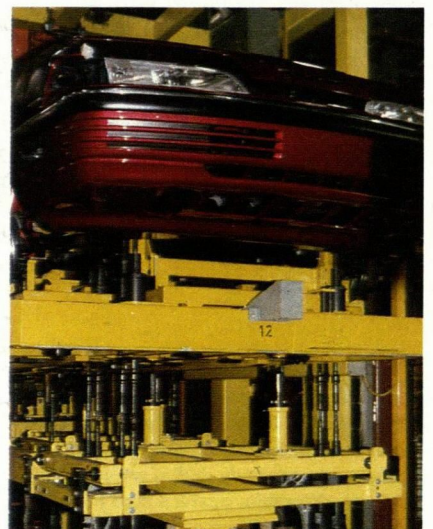
Även flygbolagens underhåll av flygplan är ett betydelsefullt område, som utvecklats starkt på senare år. Särskilda företag har bildats för detta ändamål på många marknader. Ökat intresse för flygsäkerhet förstärker denna verksamhet. De divisioner inom affärsområdet som producerar handverktyg har framgångsrikt bearbetat denna marknad.

Det automatiserade nitningssystemet ARAS, som utvecklats för stora trafikflygplan av Atlas Copco Assembly Systems, har anpassats även för mindre. Divisionen har levererat och fått ytterligare order på ARAS från ledande flygplantillverkare i Europa.

Elektroniska system och elverktyg ökar i betydelse

Elektronik tillämpas allt mer för att styra och övervaka produktionsprocesser. Detta gäller såväl traditionella pneumatiska utrustningar som elektriska verktyg och system.

Flera av divisionerna är ledande leverantörer av automatiserad åtdragningsteknik. Förskjutningen mot elektriska åtdragningssystem är allt kraftigare. Nya monteringslinjer utrustas med servostyrda motorer, kontrollerade av specialkonstruerade åtdragningsdatorer. Genom förvärvet av GME System AB har Atlas Copco Assembly Systems nu samtliga nyckelkomponenter integrerade.

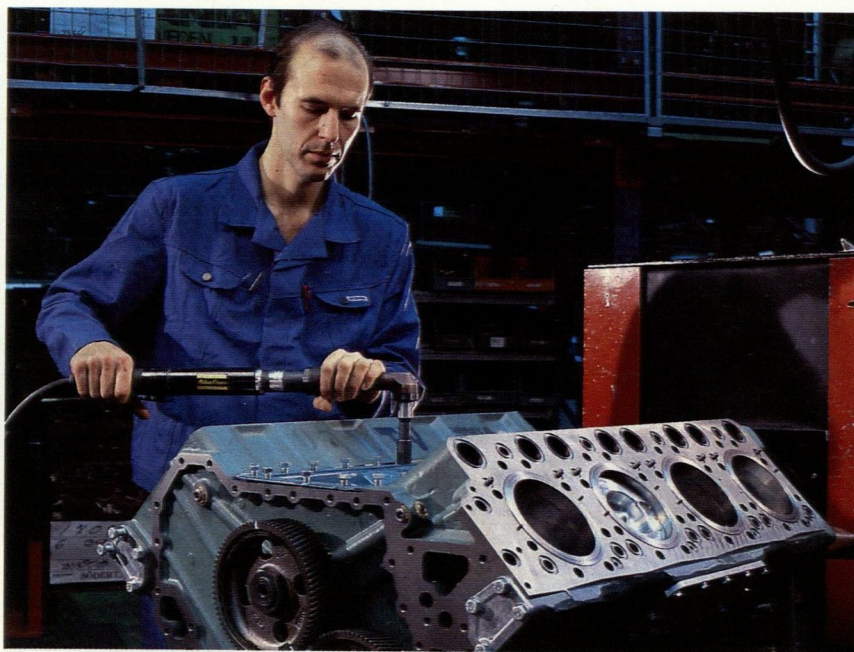
Åtdragningsresultaten för varje mutterdragare i den slutliga monteringen kontrolleras och analyseras vid en bilfabrik i USA.

Som ett led i de ökade kvalitetssträvandena inom bilindustrin används allt mer statistisk processtyrning vid montering. Ingående komponenter utsätts för kvalitetsstyrning och åtdragningsutrustningen blir ett allt viktigare hjälpmedel för styrning, övervakning och rapportering av hela monteringsprocessen. Chicago Pneumatic var en av föregångarna inom detta område.

Ett intensivt utvecklingsarbete inom Ets. G. Renault och Atlas Copco Tools ledde under 80-talet till konstruktion av elverktyg med hög precision, exempelvis elektriska vinkelmutterdragare. Dessa kan vad gäller smidighet, ergonomiegenskaper och effektivitet mäta sig med de pneumatiska verktygen.

Verktygen har hittills levererats till stora bilfabrikanter i Frankrike, Sverige, USA och Västtyskland. Erfarenheterna är utomordentligt gynnsamma. Dessa nya verktygs-serier har resulterat i flera stora order.

Stort intresse har visats för Atlas Copco elektriska vinkelmutterdragare. Saab-Scania använder denna nya serie verktyg vid montering av större dieselmotorer.

Investeringar i nya bearbetningsmaskiner i Chicago Pneumatics fabrik i Utica, N.Y. har medfört lägre kostnader och ökad kapacitet för tillverkning av högkvalitativa komponenter.

Senaste produktionsteknik – bättre kundservice och lägre tillverkningskostnader

Affärsområdets divisioner som bl a levererar industriverktyg, monteringsssystem, elektroniska drivsystem och automationskomponenter, provar och utnyttjar det främsta i modern tillverkningsteknik i egna fabriker.

I de svenska fabrikena har under senare år genomförts stora investeringsprogram. Detta kommer i enlighet med koncernstrategin att föra fram Atlas Copco till det produktionstekniskt ledande verkstadsföretaget på 1990-talet. Atlas Copco Tools fabrik i Tierp har fungerat som den produktionsenhet, där många av de nya idéerna om kundorderstyrning och flödesorienterad produktion prövats i praktisk verksamhet för att sedan föras vidare till andra fabriker inom divisionerna. Arbetsuppgifterna har blivit mer omväxlande och de anställda mer mångkunniga. Det innebär, att alla de som arbetar i verkstäderna får större möjligheter till utveckling genom arbets-

rotation och kontinuerlig utbildning.

Arbetet med att göra Chicago Pneumatics fabrik i Utica, N.Y., till en modern produktionsenhet pågår och har hög prioritet. Syftet är att det skall leda till effektivare produktion med ökad kundservice och minskad kapitalbindning.

Vid Ets. G. Renaults fabrik i Nantes i Frankrike kommer motsvarande arbete att genomföras under de närmaste två åren.

I en mera kundorderstyrd produktion ökar behovet av att göra såväl komponenttillverkningen som monteringen avsevärt mer flexibel. De tidigare dominerande långa serierna skapade lätt en kostsam lageruppbyggnad. Dessa ersätts nu av korta serier med snabb omställning mellan olika produkter.

I komponenttillverkningen spelar nya datorstyrda fleroperationsmaskiner, som kombinerar exempelvis

fräsning, borrar och svarvning i samma maskin, en huvudroll. En annan viktig del i tillverkningen, som är under utveckling, är automatisk flexibel montering. Affärsområdets kunnande inom detta område leder till fortsatt effektiv produktion med lägre tillverkningskostnader och bättre kundservice.

Skogsavverkningmaskiner utrustas i ökad omfattning med elektrohydrauliska styrsystem från Monsun-Tison. Därigenom ökar produktiviteten och avverkningen kan kontrolleras med endast två minispakar. Samtidigt blir arbetsställningen ergonomisk.

Den nya fabriken för mobilhydraulik kommer att byggas ut i etapper. I första omgången satsar man ca 60 MSEK på effektiv montering och rationell lagerhantering.

Bakgrunden till investeringen är den stora volymtillväxten för Monsun-Tison, som arbetar med komponenter för hydraulsystem i mobila maskiner och industriell automatisering. Efterfrågan har varit mycket god och Monsun-Tisons tillväxt på ca 10 procent per år har överträffat marknadens tillväxt.

Försäljningsframgångarna är baserade på ett produktsortiment med goda prestanda och hög produktkvalitet. Produkterna har ofta ett innovativt mervärde, som kunnat fälla utslaget i konkurrensen.

Säljorganisationerna i Europa och Nordamerika bygger i stor utsträckning på specialiserade säljare som stötts av marknadsorganisationerna i Borås. Säljarna känner inte enbart till produkterna och deras prestanda, de kan också medverka till att kundernas totala system byggs upp på ett optimalt sätt.

Monsun-Tisons framgångar ger underlag för investeringar i Sverige

Monsun-Tisons orderingång och försäljning har under de senaste åren utvecklats mycket snabbt. Under 1988 möttes behovet av ökad tillverkningskapacitet genom förvärvet av Hydro-Pneumatic i Ulricehamn. Under 1989 har beslut fattats om en stor investering i en helt ny fabriksanläggning i Borås.

Ets. G. Renault tillverkar en mängd olika tryckluft- och elverktyg. En av spetsprodukterna är denna kraftiga planslipmaskin.

Mångfald i marknaden

Under senare år har Atlas Copco-koncernen ökat sitt utbud till marknaden genom att förvärva företag bibehållit sin karaktär på marknaden. För affärsområdet Industriteknik gäller detta t ex Chicago Pneumatic och Ets. G. Renault. Synergieffekter har uppnåtts inom teknisk utveckling, produktionsteknik och distribution.

Genom förvärven av Chicago Pneumatic 1987 och Ets. G. Renault 1988 blev Industriteknik en företagsgrupp, där olika varumärken konkurrerar med varandra inom samma marknadsområde. Produkterna, i första hand tryckluftdrivna och elektriska handverktyg samt monteringsystem, marknadsförs genom sina respektive försäljningsorganisationer och under egna väl inarbetade varumärken.

Varje företags säljorganisation koncentrerar sig på det egna varumärket och dess produkter och

tjänster. Det betyder att Chicago Pneumatics, Ets. G. Renaults och Atlas Copco Tools' produkter profileras dels utifrån produkternas olika egenskaper och karakteristika, dels gentemot de marknadssegment, som respektive företag har bäst förutsättningar att betjäna.

Chicago Pneumatic har under många år byggt upp ett stort kunnande inom bl a slående mutterdragare och verktyg för fordonsindustrins serviceverkstäder. Ets. G. Renault har utvecklat ett specialistkunnande inom framför allt slipverktyg. Atlas Copco Tools har traditionellt satsat på verktyg med goda ergonomiska egenskaper, som alltmer kommit att värderas av kunderna.

Genom sin geografiska placering har Chicago Pneumatic en stark ställning i Nordamerika för både verktyg och monteringsystem. Ets. G. Renault är starkt på sin hemmamarknad, Frankrike, och Atlas Copco Tools främst i Norden och övriga Europa.

Atlas Copco Assembly Systems har etablerat regionala applikationscentra, varav ett i Västtyskland för den viktiga EG-marknaden. När det gäller monteringsystem har Chicago Pneumatic och Ets. G. Renault främst inriktat sig på sina hemmamarknader.

Skruvdragare är en av de viktiga verktygsgrupperna för Atlas Copco Tools. Under året introducerades detta ergonomiska, lätta verktyg som blivit mycket uppskattat av marknaden. Det används här vid tillverkning av tvättmaskiner hos Miele i Västtyskland.

De olika företagen inom affärsområdet bibehåller sin egen kultur och identitet, lever sina egna liv, men kan dra fördelar av varandras erfarenheter genom kunskapsöverföring inom teknisk utveckling, produktionsstyrning och produktionsteknik.

STRATEGISKA FÖRVÄRV BREDDAR VERKSAMHETEN

Atlas Copco stärkte under 1989 ytterligare sin ställning inom samliga affärsområden genom bildandet av nya företag och genom strategiska förvärv av företag som kompletterar och breddar den nuvarande verksamheten.

Atlas Copco förvärvade inom affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik Wagner Mining Equipment i Portland, Oregon, USA och breddade därigenom sitt produktprogram till att även omfatta lastmaskiner.

I Japan slöt Atlas Copco Airpower ett joint venture-avtal med en av Japans största kompressortillverkare, Iwata Air Compressor Manufacturing Co. Ett gemensamt bolag Atlas Copco Iwata KK startades den 1 januari 1990 för tillverkning och försäljning av kompressorer.

Atlas Copco Industriteknik har dels utökat sitt aktieinnehav i GME System AB, som är specialiserat på elektroniska produkter, dels i mars 1990 förvärvat Desoutter Brothers (Holdings) PLC – Englands största tillverkare av industriverktyg och monteringsystem.

**Wagner är specialiserat på lastmaskiner och truckar för underjordsgruvor.
Övre bilden: Fabriken i Portland.
Mittenbilden: Leverans av en lastmaskin.
Nedre bilden: Interiör från tillverkningen.**

Wagners lastmaskiner blir nytt produktområde

Förvärvet av Wagner Mining Equipment innebär att Anläggnings- och gruvteknik nu kan erbjuda sina kunder ett komplett produktsortiment alltifrån aggregat och verktyg för bergborrning till utlastningsmaskiner.

Wagner har en årsomsättning motsvarande ca 530 MSEK och sysselsätter 500 personer. Företaget ingår sedan oktober 1989 som en division i Anläggnings- och gruvteknik.

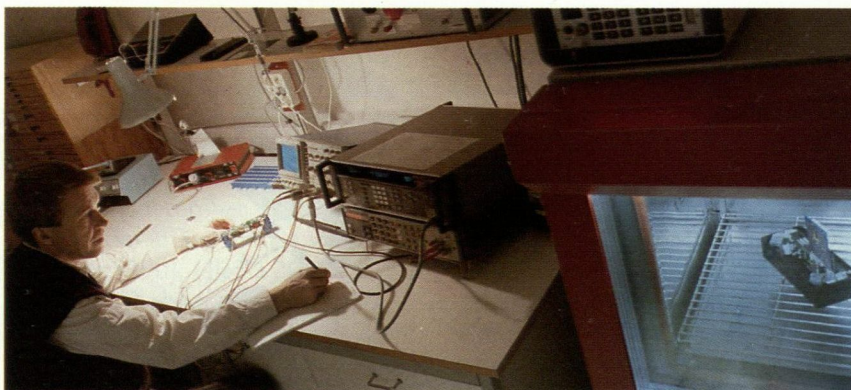
Wagner tillverkar och marknadsför ett 30-tal olika modeller av diesel- och eldrivna lastmaskiner och truckar för underjordsgruvor och är marknadsledande i världen inom detta område. Produkterna marknadsförs huvudsakligen genom återförsäljare. Den största delen av försäljningen går till kunder i Nord- och Latinamerika. Tillverkning av produkterna sker vid fabriken i Portland, USA.

Atlas Copco Iwata – ett joint venture i Japan

Atlas Copco Airpower har tillsammans med det japanska företaget Iwata Air Compressor Manufacturing Co bildat ett nytt bolag för tillverkning av kompressorer. Atlas Copco äger 51 procent av aktierna, Iwata 44 procent och det japanska handelsföretaget Sumitomo Corporation 5 procent.

Kompressor tillverkad av Atlas Copco Iwata KK för den japanska marknaden.

GME System inriktar sin verksamhet på elektroniska produkter. På bilden: Laborrietest i klimatkammare.

Tillverkningen av kompressorer, som konstrueras gemensamt av Iwata och Atlas Copco för att passa den japanska marknadsens krav, är förlagd till en helt nybyggd fabrik 300 km norr om Tokyo.

Produkterna säljs av Iwatas mer än 300 distributörer i Japan under namnet Atlas Copco Iwata.

Strategiskt förvärv av elektronikföretag

Förvärvet av 97 procent av aktierna i GME System är ett led i affärsområdet Industritekniks strategi att skaffa sig integrerat kunnande inom industriell drivteknik.

GME System är ett högteknologiföretag, som tillverkar och marknadsför elektroniska produkter med drivelektronik för elektriska motorer som specialitet. Under året har företaget bl a fått en stor order på drivelektronik för motorer som ingår i ABBs robotprogram.

GME System omsätter ca 60 MSEK och har ett 80-tal anställda.

Köpet av Desoutter klart

I strävan att stärka sin ställning på den industriella marknaden och inom EG-länderna har Atlas Copco förvärvat det brittiska börsnoterade

industriföretaget Desoutter Brothers, efter att ha fått de brittiska myndigheternas tillstånd att förvärva företaget. Desoutter är ett av de ledande inom produktområdet industriverktyg, men har också en tillverkning av lätta monteringsystem.

Desoutter hade under 1989 en omsättning motsvarande ca 510 MSEK och sysselsatte 1 200 personer, varav 600 i produktionen. Tillverkning av produkterna sker vid tre fabriker i södra England.

Desoutter har egna säljbolag i fem europeiska länder och två i övriga världen. På andra marknader är företaget representerat av agenter. 70 procent av försäljningen exporteras till främst Västeuropa och Nordamerika.

Synergieffekterna av förvärvet bedöms som stora. Atlas Copcos kunskaper i produktionsstyrning och logistik blir av stor betydelse för Desoutter. Även i fråga om teknikutveckling kan avsevärda synergieffekter uppnås. Atlas Copco kan bl a lära av Desoutters erfarenheter från lågkostnadsdesign och enkel bandanpassning av verktyg.

PERSONAL

	1989	1988
Fakturering per anställd, kSEK	750	667
Resultat per anställd, kSEK	76	60
Förädlingsvärde per anställd, kSEK	304	255

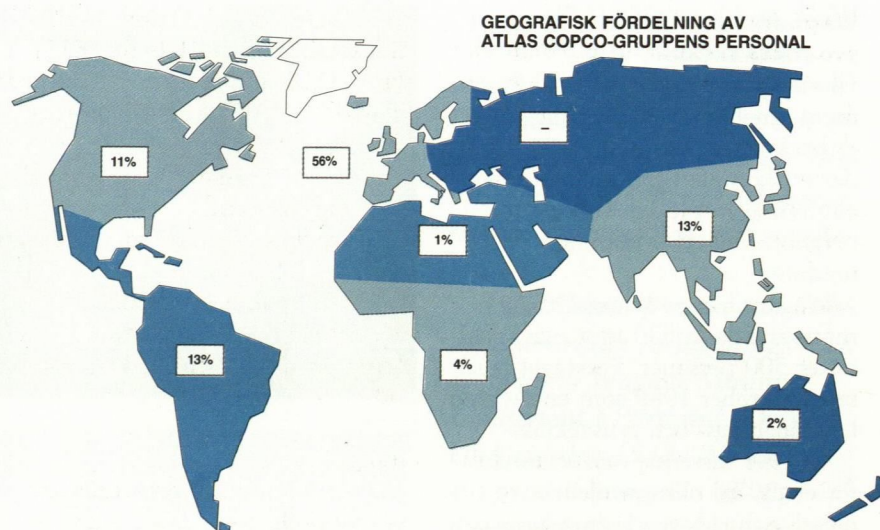
Medelantalet anställda inom Atlas Copco-gruppen ökade under 1989 med 850 personer till 20 057 personer (19 207). Genom förvärv och avyttringar av företag ökade medelantalet anställda med netto 407 personer. Andelen anställda i svenska bolag var 21 procent (22) och i bolag inom EG 31 procent (31). De totala lönekostnaderna uppgick till 4 031 MSEK (3 456), varav lönebikostnaderna utgjorde 1 119 MSEK (953).

Förädlingsvärde och intressenter

Förädlingsvärdet utgörs av Gruppens totala fakturering, 15 035 MSEK, minskad med kostnader för inköp av råvaror, hel- och halvfabrikat samt tjänster 8 941 MSEK. Därigenom erhålles ett mått på företagets produktionsinsats, dvs den värdeökning som uppstår genom hantering och bearbetning etc.

För 1989 uppgick förädlingsvärdet till 6 094 MSEK (4 904), en ökning med ca 25 procent främst beroende på en större volym i faktureringen samt ett effektivare utnyttjande av företagets produktionsresurser.

Förädlingsvärdet fördelas mellan övriga intressenter, dvs anställda, långivare, stat, kommun samt aktieägare. Resterande del kvarhålls i bolaget för att täcka kostnader för förslitning av anläggningar och maskiner (Avskrivningar) samt att möjliggöra en fortsatt expansion av verksamheten (Kvar i bolaget). Till denna post tillkommer nettot av extraordinära intäkter och kostnader, - MSEK (3).

		Medelantal anställda*)		Löner och övriga personalkostnader	
		1989	1988	1989	1988
SVERIGE	Huvudkontor	76	66	47	45
	Divisioner	3 853	3 785	936	806
	Säljbolag	347	358	73	68
Totalt Sverige		4 276	4 209	1 056	919
UTLANDET	Divisioner	7 923	7 321	1 484	1 191
	Säljbolag	7 858	7 677	1 491	1 346
Totalt utlandet		15 781	14 998	2 975	2 537
TOTALT		20 057	19 207	4 031	3 456

*) Specificerad sammanställning över medelantal anställda och utbetalda löner samt andra ersättningar enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen. Sammanställningen kan kostnadsfritt erhållas från huvudkontoret i Nacka.

	1989		1988	
	MSEK	%	MSEK	%
Löner	2 912	48	2 503	51
Sociala kostnader	1 119	18	953	20
Avskrivningar	337	6	279	6
Kapitalkostnader, netto	205	3	14	0
Skatter till stat och kommun	587	10	408	8
Aktieutdelning	256	4	209	4
Kvar i bolaget	678	11	538	11
Förädlingsvärde, totalt	6 094	100	4 904	100
Förädlingsvärde per anställd, kSEK	304		255	

ATLAS COPCO-AKTIE

Utdelningspolitik

Styrelsens avsikt är att utdelningen till aktieägarna skall uppgå till en andel av 30–40 procent av vinsten per aktie. Styrelsen anser att Atlas Copco, i likhet med många utomeuropeiska bolag, kan låta utdelningen följa bolagets resultatsvängningar i större utsträckning än vad som är vanligt bland svenska börsbolag.

Företagets strävan är att täcka större delen av moderbolagets lämnade utdelning med utdelningsintäkter från de utländska dotterbolagen.

Om styrelsens förslag till höjd utdelning från 6:38 SEK till 8:00 SEK fastställs kommer utdelningstillväxten för 5-årsperioden 1985–1989 att uppgå till 19 procent. Den föreslagna utdelningen motsvarar 30 procent (33) av vinsten per aktie. Utdelningen i procent av eget riskbärande kapital per aktie är 4,8 procent (4,6).

Omsättning och noteringar

Under 1989 omsattes på Stockholms Fondbörs Atlas Copco-aktier

till ett värde av 1 219 MSEK (1 903), eller totalt 3 994 891 (9 687 612) aktier, vilket motsvarar i genomsnitt 15 916 (38 291) aktier per börsdag. Omsatta aktier motsvarar 13 procent (41) av bolagets totala antal aktier den 31 december. Härutöver efteranmäldes affärer till ett värde av 934 MSEK (790), eller 3 208 775 (4 303 100) aktier, utgörande 10 procent (18) av bolagets totala antal aktier den 31 december. I ovanstående uppgifter har ingen hänsyn tagits till uppdelning mellan olika aktieslag.

Medan den totala omsättningen på Stockholms Fondbörs endast var marginellt lägre 1989 jämfört med 1988 minskade omsättningen värdemässigt i Atlas Copco-aktier med 20 procent. Under 1989 har trots detta Atlas Copco-aktien värdemässigt varit den 16:e (12:e) mest omsatta aktien, inräknat både omsättning på Stockholms Fondbörs och efteranmälda affärer. Bolagets börsvärde den 31 december 1989 var 9 024 MSEK (6 475), varav A-aktier 6 780

MSEK och B-aktier 2 244 MSEK, motsvarande 1.2 procent (1.1) av det totala börsvärdet på Stockholms Fondbörs.

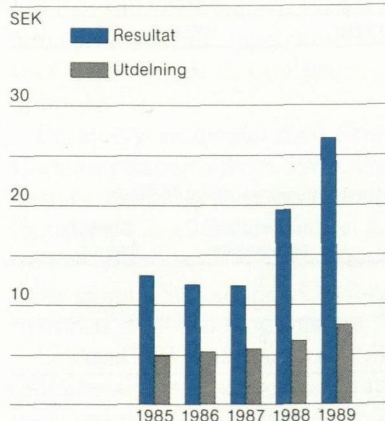
Aktierna i Atlas Copco AB noteras förutom på Stockholms Fondbörs även på fondbörserna i Frankfurt am Main, Düsseldorf och Hamburg.

Andelen utlandsägda aktier har ökat under 1989. Vid årsskiftet ägdes drygt 20 procent av samtliga Atlas Copco-aktier av utländska institutioner och personer bosatta utomlands.

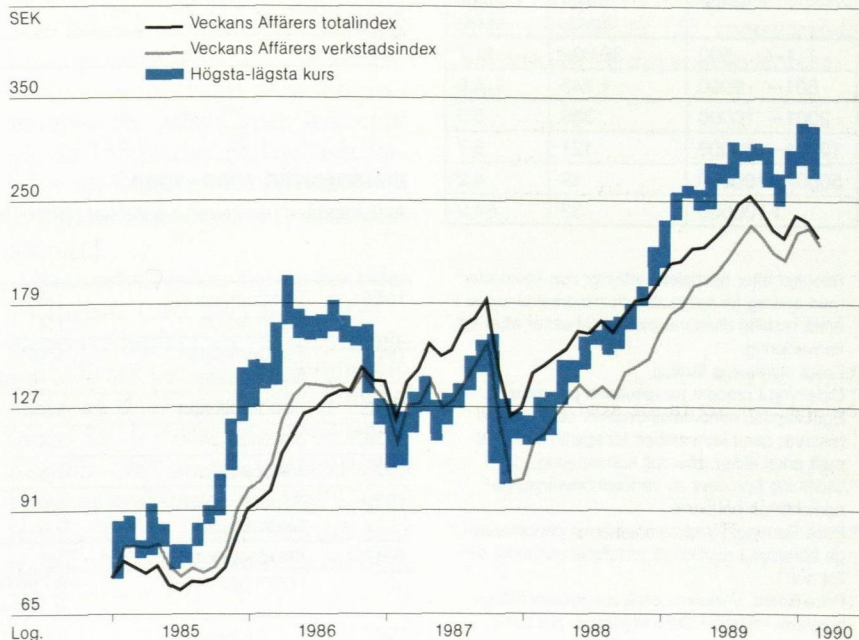
Atlas Copcos Allemansfond och Aktiesparfond

Från och med april 1984 erbjuds de anställda inom Atlas Copco-gruppens svenska bolag att spara i den företagsanknutna Allemansfonden. Fondens aktieinnehav uppgick i februari 1990 till 46 599 aktier, motsvarande ett börsvärde av 14,7 MSEK. Fonden förvaltas av Atlas Copco Fondaktiebolag.

RESULTAT OCH UTDELNING PER AKTIE

BÖRSKURSENS UTVECKLING

Aktiekapital

Atlas Copcos aktiekapital uppgår till 782 016 650 SEK fördelat på 31 280 666 aktier, var och en på nominellt 25 SEK. Samtliga aktier är fria. Börsposten uppgår till 100 aktier. Vid ordinarie bolagsstämma i april 1989 beslutades om en fondemission 1:3, där samtliga nyttillkomna aktier var B-aktier. Atlas Copcos aktier finns härefter i två aktieslag – serie A (en röst) och serie B (en tiondels röst). Efter full konvertering av utelöpande konvertibla förlagslån uppgår aktiekapitalet till 807 999 975 SEK fördelat på 32 319 999 aktier.

Antalet aktieägare är ca 32 000. Andelen aktier som ägs av fonder, investmentbolag, försäkringsbolag etc, beräknas till 70 procent.

Fördelning av aktier

Aktie-slag	Utestående aktier	Vid full konvertering	Totalt
Serie A	23 460 500	1 039 333	24 499 833
Serie B	7 820 166	–	7 820 166
Totalt	31 280 666	1 039 333	32 319 999

Aktieägarstruktur 1989

Antal aktier	Antal aktie-ägare	% av totala aktier
1– 500	30 032	11,7
501– 2000	1 749	5,0
2001– 10000	386	5,5
10001– 50000	121	8,7
50001– 100000	19	4,2
>100000	33	64,9

¹⁾ Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för full skatt och minoritetsandelar i årets resultat dividerat med antal aktier efter full konvertering.

²⁾ Enligt styrelsens förslag.

³⁾ Utdelning i procent av resultatet per aktie.

⁴⁾ Eget kapital, minoritetsintressen, obeskattade reserver samt konvertibelt förlagslån dividerat med antal aktier efter full konvertering.

⁵⁾ Utdelning i procent av verksamhetsårets genomsnittliga börskurs.

⁶⁾ Price/Earnings. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till resultatet per aktie enligt not 1.

⁷⁾ Price/Sales. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till försäljningen per aktie.

⁸⁾ Beräkningarna baseras på vägt genomsnittligt antal aktier.

DATA PER AKTIE*

SEK	1985	1986	1987 ⁶⁾	1988	1989	Genomsnittlig årlig tillväxt 84–89, %
Resultat ¹⁾	13:00	12:10	11:95	19:60	26:75	23
Resultat efter extra-ordinära poster	15:25	11:15	19:65	19:75	26:75	24
Utdelning	4:88	5:25	5:63	6:38	8:00²⁾	19
Utdelningsandel, % ³⁾	37,5	43,3	47,0	32,6	29,9	
Börskurs, 31 dec	143	126	116	207	278	31
Högsta börskurs	146	195	161	215	312	
Lägsta börskurs	73	119	99	112	201	
Genomsnittlig börskurs	91	157	128	144	263	
Eget riskbärande kapital ⁴⁾	113	124	141	140	166	11
Direktavkastning, % ⁵⁾	5,4	3,3	4,4	4,4	3,0	
P/E-tal under året ⁶⁾	7,0	12,9	10,7	7,4	9,8	
P/S-tal under året ⁷⁾	0,28	0,47	0,35	0,36	0,57	

* Justerat för emissioner.

STÖRSTA AKTIEINNEHAV

De största aktieinnehavarna efter röstetal enligt VPC (februari 1990) redovisas i nedanstående tabell:

	Antal aktier	i % av röster	i % av antal
Robur, Aktie- och Allemansfonder	5 270 027	17,30	16,85
Förvaltnings AB Providentia	2 965 000	12,23	9,48
AB Investor	2 865 000	11,82	9,15
AB Patricia	1 476 027	6,09	4,71
Livförsäkrings AB Skandia	461 000	1,59	1,47
Försäkrings AB SPP, Ömsesidigt	411 124	1,39	1,31
Allm Pensionsf. Fjärde Fondstyrelsen	328 924	1,05	1,05
Wasa Livförsäkring Ömsesidigt	474 366	1,02	1,51
AMF Pensionsförsäkringar	261 449	0,83	0,83
Trygg Ömsesidigt Livförsäkring	453 400	0,82	1,45
Övriga	14 966 317 16 314 349	54,14 45,86	47,81 52,19
Totalt	31 280 666	100,0	100,0

EMISSIONER 1965–1989

Aktiekapitalet har sedan 1965 ökat genom fond- och nyemissioner enligt följande:

			Ökning av aktiekapital	Inbetalt belopp
1965	Fondemission	1:4	19,1	–
	Nyemission	1:4 60 SEK	19,1	46,0
1971	Fondemission	1:10	11,5	–
	Nyemission	1:10 100 SEK	11,5	46,0
1973	Fondemission	1:2	69,2	–
1974	Nyemission	1:4 25 SEK	51,7	51,7
1976	Nyemission	1:5 50 SEK	51,7	103,5
1979	Fondemission	1:6	51,7	–
	Nyemission	1:6 60 SEK	51,7	124,1
1982	Fondemission	1:4	103,5	–
	Nyemission	2 765 000 aktier å 135 SEK	69,1	373,3
1989	Fondemission	1 B-aktie: 3 A-aktier	195,5	–

Optioner och konvertibler

Köptioner

En köption ger innehavaren rätten – men inte skyldigheten – att när som helst inom en bestämd tid, löptiden, köpa en aktie till ett i förhand bestämt pris. Köptionen utfärdas av aktieägaren som därigenom förbinder sig att under optionens löptid sälja aktien om optionsinnehavaren så önskar.

Atlas Copco köptioner

På den svenska kapitalmarknaden handlas med två typer av optioner med rätt att köpa redan befintliga Atlas Copco-aktier.

När AB Patricia 1984 introducerade optioner med rätt att köpa Atlas Copco-aktier var detta en helt ny typ av värdepapper på den svenska marknaden. Tidigare hade det endast funnits optioner som givit innehavaren rätt att teckna nya aktier. En option ger innehavaren rätt att av AB Patricia köpa 1,33 Atlas Copco-aktier till ett pris av 112 SEK per aktie när som helst under perioden 2 januari 1985–2 september 1994. Samtliga aktier som kan förvärfas är av serie A fria. Antalet utelöpande optioner uppgår till ca 1,1 miljoner.

Högsta optionskursen under året var 275 SEK (148) och lägst noterades den till 127 SEK (54). Omsättningen under året uppgick till 70 MSEK motsvarande 0,4 miljoner optioner.

En ny typ av handel med Atlas Copco-optioner tillkom 1985. Dessa optioner utfärdas med varierande löptider på 3, eller 6 månader. En option omfattar 100 aktier. Handeln sköts genom Stockholms Optionsmarknad OM Fondkommission AB.

Under 1989 omfattades ca 2,8 miljoner aktier av optionskontrakt, utgörande ca 10 procent av totala antalet Atlas Copco-aktier.

Eftersom köptionerna ger innehavaren rätt att köpa redan befintliga aktier, försakar optionerna ingen s k utspädningseffekt.

Styrelsens ordförande Peter Wallenberg öppnar 1989 års bolagsstämma.

Konvertibelt förlagslån

Det konvertibla förlagslånet, som tecknats av anställda i Sverige och vissa ledande befattningshavare i Atlas Copco-gruppen samt de av bolagsstämman valda ledamöterna i styrelsen för Atlas Copco AB, uppgår till 155,9 MSEK. Förlagslånet förfaller till betalning den 15 mars 1993, om konvertering ej skett dessförinnan.

Konvertering kan ske under tiden 14 augusti 1989 till 1 mars 1993. Konverteringskursen var ursprungligen 200 SEK per aktie. Vid full konvertering skulle antalet aktier öka med 779 500 aktier. Efter omräkning för 1989-års fondemission är konverteringskursen 150 SEK. Det innebär att tre förlagsbevis om nominellt 200 SEK kan utbytas mot fyra aktier serie A fria i Atlas Copco AB.

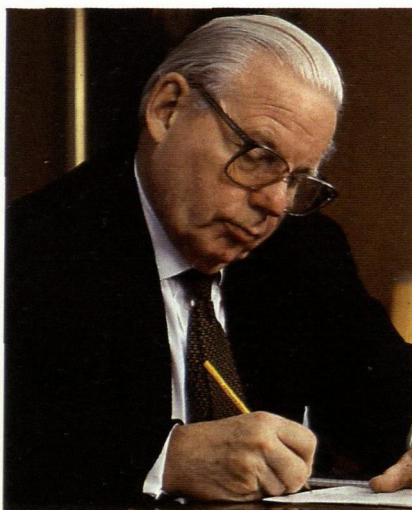
Förlagslånet löper med en fast ränta på 10 procent.

Vid full konvertering ökar antalet aktier med 1 039 333, motsvarande 3,3 procent av nuvarande aktiekapital.

STYRELSE OCH REVISORER

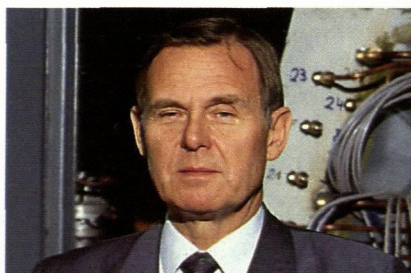
Valda av bolagsstämman

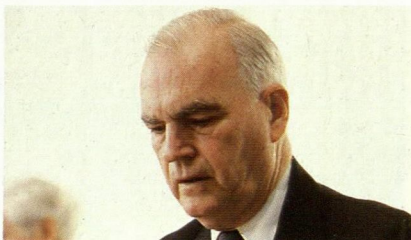
Peter Wallenberg Ordförande. Invald 1970. Ekon Dr h c och Fil Dr h c. Född 1926. Förste vice ordf Skandinaviska Enskilda Banken. Anställd i olika befattningar inom Atlas Copco-gruppen 1953-74. Ordförande i Investor, Providentia, STORA, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. V ordf i ASEA, Electrolux, L M Ericsson och SKF. President i International Chamber of Commerce (ICC), Paris. Styrelseledamot i bl a Nobelstiftelsen, SAS och ABB Asea Brown Boveri. Aktieinnehav: 50 000 A, 16 667 B.

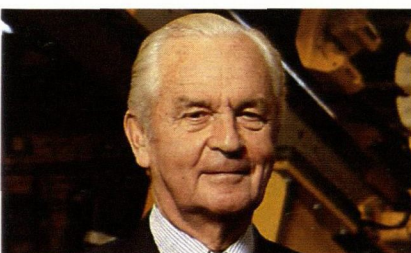
Erik Johnsson Vice ordförande. Invald 1972. Tekn Dr h c. Född 1909. Verkst dir i Atlas Copco AB 1970-75. Aktieinnehav: 8 892 A, 2 964 B, konvertibler motsvarande 1 000 A-aktier.

Curt G Olsson Invald 1976. Född 1927. Ordf i Skandinaviska Enskilda Banken, Esselte och Stockholms Handelskammare. Styrelseledamot i Hufvudstaden och Skandia. Aktieinnehav: 500 A, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

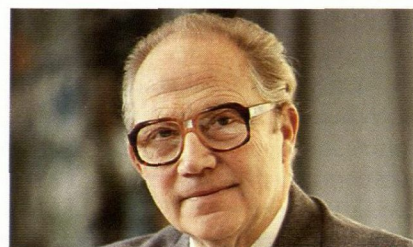
P Henry Mueller Invald 1982. Fil Dr h c. Född 1917. Ordf i Atlas Copco North America Inc., Saab-Scania of America Inc.(USA) och The Swedish-American Chamber of Commerce of the United States.

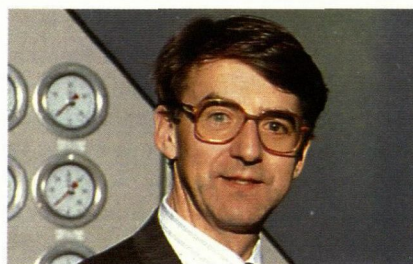
Otto Grieg Tidemand Invald 1982. Född 1921. Skeppsredare, Belstove Shipping, Oslo. Ordf i Atlas Copco A/S, Oslo. Ordf och styrelseledamot i olika rederier och oljebolag i Norge och andra länder. Konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Björn Svedberg Invald 1983. Tekn Dr h c. Född 1937. Verkst dir och koncernchef i L M Ericsson. Styrelseledamot i AGA och L M Ericsson.

Lennart Johansson Invald 1985. Tekn Dr h c. Född 1921. Ordf i SKF. V ordf i ESAB, Skandinaviska Enskilda Banken och Volvo. Styrelseledamot i ASEA, Investor, Skanska, STORA, Svenska BP, SAF, Sveriges Industriförbund och Sveriges Verkstadsförening.

Per Lundberg Invald 1985. Född 1943. Verkst dir i Providentia. Styrelseordförande i Bohusbanken, L M Ericsson Finans, Nordisk Television och Stockholm Saltsjön. Styrelseledamot i Alfa Laval, Atlas Copco Finans, Atlas Copco MCT, Atlas Copco Airpower, Billerud, Garphyttan Industrier, Incentive, Saab-Scania, Scanditronix, Stora Timber, Tour & Andersson, SPP och Ångpanneföreningen. Aktieinnehav: 250 A, 83 B, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

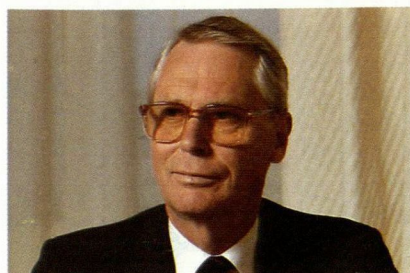

Georg Karnsund Invald 1987. Född 1933. Verkst dir och koncernchef i Saab-Scania. Styrelseledamot i L M Ericsson. Konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Tom Wachtmeister Invald 1975. Född 1931. Verkst dir och koncernchef i Atlas Copco AB sedan 1975. Anställd i företaget sedan 1959. Styrelseledamot i bl a Export-Invest, Hasselfors, Providentia, Saab-Scania, Skandinaviska Enskilda Banken och Svenska Dagbladet. Ordf i Sveriges Allmänna Exportförening, Skattebetalarnas Förening och Sweden-China Trade Council, vice ordf Exportrådet. Aktieinnehav: 18 400 A, 6 133 B, 21 000 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Gösta Bystedt Suppleant. Invald 1987. Född 1929. Ordf i Gränges, Scanditronix och Åhléns. V ordf i Electrolux, Export-Invest och Axel Johnson. Styrelseledamot i ESAB, SKF, Skandinaviska Enskilda Banken och Sveriges Industriförbund. Aktieinnehav: 1 000 A, 333 B, konvertibler motsvarande 667 A-aktier.

Jacob Wallenberg Suppleant. Invald 1985. Född 1956. Styrelseledamot i Stockholm Saltsjön AB, Stora Finans AB, Stora News AB, Wharton Undergraduate Executive Board, University of Pennsylvania (USA). Suppleant i styrelsen för Investor, Providentia, STORA och Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. Aktieinnehav: 500 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Personalrepresentanter

Bo Henning Invald 1973. Född 1933. Ordf i Atlas Copcos SIF-klubb Nacka. Konvertibler motsvarande 1 000 A-aktier.

Per-Erik Nyholm Invald 1973. Född 1937. Ordf i Atlas Copcos Verkstadsklubb Nacka.

Kjell Nordström Suppleant. Invald 1977. Född 1949. Ordf Metalls avd 28 Skara-Varabygden. Riksdagsman.

Christer Améen Suppleant. Invald 1986. Född 1939. Ordf Sveriges Civilingenjörsköringsförbunds lokalavdelning vid Atlas Copco Nacka. Aktieinnehav: 372 A, 24 B, konvertibler motsvarande 667 A-aktier.

Revisorer

Karl-G Giertz
Aukt revisor

Olof Herolf
Aukt revisor

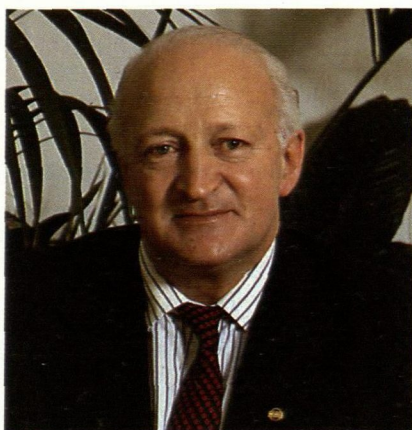
Stefan Holmström
Aukt revisor,
suppleant

Bo Ribers
Aukt revisor,
suppleant

KONCERNLEDNING

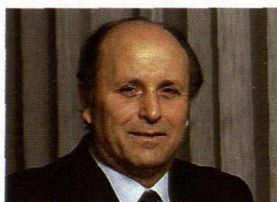
Tom Wachtmeister, VD Atlas Copco AB, koncernchef, född 1931, anställd sedan 1959. Aktieinnehav: 18 400 A, 6 133 B, 21 000 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Bertil Eriksson, förste vice VD, vice koncernchef, född 1934, anställd 1959-1979 och sedan 1982. Aktieinnehav: 3 000 A, 1 000 B, 3 000 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

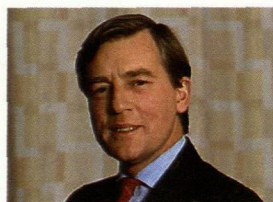

Magnus Schmidt, vice VD koncernutveckling, ekonomisk kontroll, född 1940, anställd 1986. Aktieinnehav: 2 000 A, 667 B, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Giulio Mazzalupi

Giulio Mazzalupi, vice VD, VD Atlas Copco Airpower n.v., född 1940, anställd sedan 1971. Konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

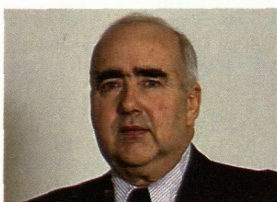
Magnus Unger

Magnus Unger, vice VD, VD Atlas Copco Construction and Mining Technique AB, född 1942, anställd sedan 1983. Aktieinnehav: 1 200 A, 400 B, 25 optioner.

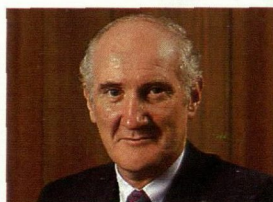
Michael Treschow

Michael Treschow, vice VD, VD Atlas Copco Industrial Technique AB, född 1943, anställd sedan 1975. Aktieinnehav: 314 A, 106 B, 900 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

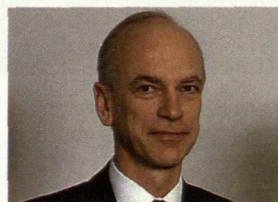
Sven-Ingvar Svensson

Sven-Ingvar Svensson, vice VD, säljbolag, född 1932, anställd sedan 1958. Aktieinnehav: 778 A, 260 B, 500 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Jack Mackenzie

Jack Mackenzie, vice VD, säljbolag, VD Atlas Copco Australia Pty Ltd, född 1933, anställd sedan 1958. Aktieinnehav: 425 A, 141 B.

Per Wejke

Per Wejke, vice VD, VD Atlas Copco Canada Inc., född 1937, anställd 1964-1970 och sedan 1980. Aktieinnehav: 278 A, 92 B, 1 300 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Bo Eklöf

Bo Eklöf, administrativ direktör, styrelsens sekreterare, född 1941, anställd sedan 1974. Aktieinnehav: 123 A, 41 B, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Bo Johansson

Bo Johansson, finansdirektör, född 1944, anställd sedan 1969. Aktieinnehav: 251 A, 83 B, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Hans Sandberg

Hans Sandberg, chefsjurist, född 1946, anställd sedan 1975. Konvertibler motsvarande 2 000 A-aktier.

Koncernstab

Controller *Bertil Stjernqvist*
Finans *Bo Johansson*
Juridik *Hans Sandberg*
Kommunikation och samhälls-
kontakt *Hans Johnsson*

Koncernredovisning *Hans Lindblad*
Koncernutveckling *Carl Caldenius*
Chefsförsörjning *Nils-Åke Jenstav*

Speciella rådgivare

Ambassadör *Iwo Dölling*
Ambassadör *Lennart Petri*

ATLAS COPCO'S VÄRLDSOMFATTANDE SÄLJ- OCH SERVICEORGANISATION

■ NORDAMERIKA

Canada

Atlas Copco Canada Inc
Montreal, Quebec
Per Wejke

Secoroc Ltd
Burlington, Ontario
Sten Pettersson

Kenroc Tools Corporation
North Bay, Ontario
Stanley Lundberg

Canadian Pneumatic Tool
Company Ltd
Toronto, Ontario
George Blandford

USA

Atlas Copco Industrial
Compressors Inc
Holyoke, Massachusetts
Arthur J. Droege

Atlas Copco Rental Inc
Fairfield, New Jersey
Anthony A Limongelli

Atlas Copco Comptec Inc
Voorheesville, New York
Bengt-Ivar Nilsson

Atlas Copco Roctec Inc
Golden, Colorado
Alan K Weiner

Secoroc Inc
Commerce City, Col.
Torbjörn Redaelli

Kenroc Inc
Springfield, Montana
Jim Sunstrum

T-H Industries, Inc
Ft Loudon, Pennsylvania
Torbjörn Redaelli

Wagner Mining Equipment Co
Portland, Oregon
Rod Brown

Berema Inc
Norwalk, Conn.
Peo Sollerud

Atlas Copco Industrial
Tools Inc
Farmington Hills, Michigan
Charles Robison

Chicago Pneumatic Tool
Company
Utica, New York
Richard D Besser

GME System Inc
Wexford, Pennsylvania
Björn Karlström

Monsun Hydraulics Inc
Elk Grove Village, Illinois
Kjell Jansson

■ LATINAMERIKA

Argentina

Atlas Copco Argentina SACI
Buenos Aires
Jan Ahlin

Bolivia

Atlas Copco Boliviana S A
La Paz
Olof Hössner

Brasilien

Atlas Copco Brasil Ltda
São Paulo
Jan Ahlin

Fagersta Secoroc
Ind e Com Ltda
São Bernardo do Campo, SP
Anders Carlén

Chile

Atlas Copco Chilena S A C
Santiago
André Richard

Drillco SA
Santiago
Per-Arne Lindqvist

Colombia

Atlas Copco Colombia Ltda
Bogotá
Antoine Santiago

Ecuador

Atlas Copco Ecuatoriana S A
Quito
Jo Cronstedt

Mexico

Atlas Copco Mexicana
S A de CV
Tlalnepantla, Edo de México
Kåre Engström

Fagersta Secoroc de Mexico
S A de CV
Mexico 1, DF
Malcolm Herlenius

Chicago Pneumatic Tool de
Mexico S A
Delg. V Carranza
Mexico DF
Jaime Cadaval

Peru

Atlas Copco Peruana S A
Lima
Olof Hössner

Fagersta Secoroc del Peru S A
Callao
Julio Tamayo

Venezuela

Atlas Copco Venezuela S A
Caracas
Staffan Nordin

■ AFRIKA

Algeriet

Atlas Copco Assistance
Technique
Alger
Lars Hultgren

Egypten

Atlas Copco International
Egypt Office
Cairo
John Vanezos

Kenya

Atlas Copco Kenya Ltd
Nairobi
Eric N Smith

Lesotho

Atlas Copco Lesotho Ltd
Maseru
Anders Lindahl

Malawi

Atlas Copco (Malawi) Ltd
Blantyre
I M A Mojoo

Marocko

Atlas Copco Maroc S A
Casablanca
Edmond Rigautmont

Nigeria

Nitro Atlasco Nigeria Ltd*
Lagos
Jan Szlapczynski

Sydafrika

Fagersta Pty Ltd
Springs Transvaal
Rolf Söderman

Consolidated Pneumatic
Tool Company S A (Pty) Ltd
Isando Transvaal
Magnus Gyllö

Delfos & Atlas Copco
(Pty) Ltd*
Benoni
Sergio Camozzi

Zaire

Atlas Copco EDCA
Technical office
Lubumbashi
Albert Herbigmeaux

Zambia

Atlas Copco (Zambia) Ltd
Ndola
Anders Lindahl

Zimbabwe

Atlas Copco Zimbabwe
(Private) Ltd
Harare
Don Ferreira

■ EUROPA

Belgien och Luxemburg

Atlas Copco Belgium nv/sa
Overijse
Gaston Moisse

Chicago Pneumatic SA Tool
Company
Diegem-Machelen
Trevor Scraze

Cypern

Atlas Copco Cyprus Ltd
Nicosia
Demetrios Angelides

Atlas Copco International
(Middle East) Ltd
Nicosia
Anders Arvidsson

Danmark

Atlas Copco A/S
Glostrup
Jens Karmann

Atlas Copco Tools Denmark
Ishøj
Flemming Vikbjerg

Monsun Automation A/S
Ishøj
Henrik Burkal

Finland

Oy Atlas Copco Ab
Helsingfors
Reijo Siimes

Kometa Oy
Esbo
Juhani Lukumaa

Frankrike

Atlas Copco Compresseurs
Industriels SA
Franconville
Alain Rodrigues

Ets Mauguière SA
Sermamagny
Luc Hendrickx

Atlas Copco Mines &
Travaux Publics SA
Franconville
Peter G. Foertig

Secoroc S A
Ivry sur Seine
Philippe Derobert

Le Burin Commercial SA
Franconville
Peter G. Foertig

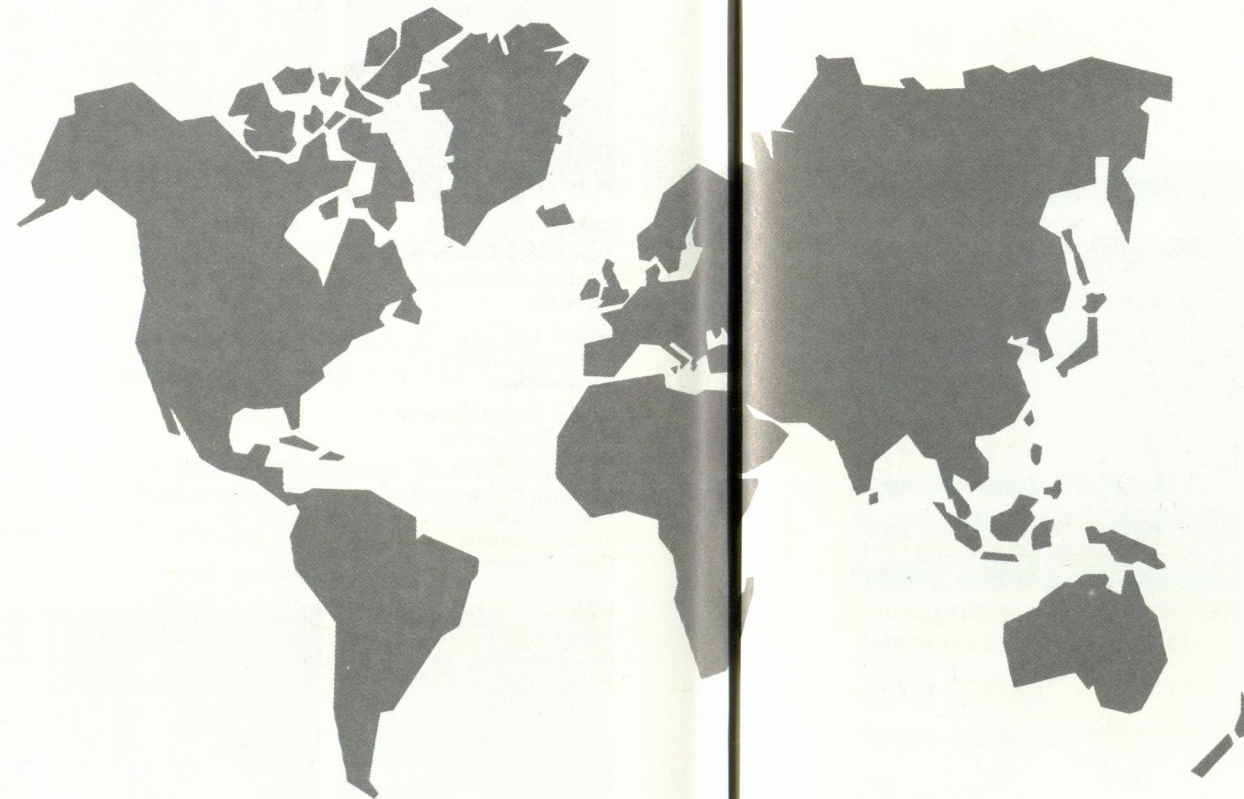
Atlas Copco Applications
Industrielles SA
Franconville
Jean-Yves Frin

Ets Georges Renault SA
Nantes
Jacques Manceron

Monsun-Tison S A
Cergy
Philippe Corrège

* Konsolideras ej i Atlas Copco-gruppen

Grekland

Atlas Copco Hellas A E
Aten
Peter Meyer

Irland

Atlas Copco (Ireland) Ltd
Dublin
Ernest G Power

Italien

Atlas Copco Italia SpA
Milano
Erland von Redlich

Secoroc Italiana s r l
Naviglio
Giuseppe Baietta

Chicago Pneumatic
Tool Co SpA
Milano
Giorgio Marconi

Atlas Copco Automazione SpA
Milano
Maurizio Baita

Jugoslavien

Atlas Copco Delegate
Belgrad
Georges Herbeaux

Nederländerna

Atlas Copco Nederland B V
Zwijndrecht
Thomas Larsson

Norge

Atlas Copco Kompressor-
teknikk A/S
Ski
Martin Hagen

Atlas Copco Anlegg- & Gruv-
teknikk A/S
Ski
Gunnar Pedersen

Secoroc A/S
Oslo
Erik Löftingsmo

Berema A/S
Lorenskog
Per Finsveen

Atlas Copco Tools Norway
Ski
Per Arne Martinsen

Monsun-Tison A/S
Ski (Oslo)
Ole Ingar Vee

Portugal

Soc Atlas Copco
de Portugal Lda
Lissabon
Bengt Dahlgren

Schweiz

Atlas Copco
(Schweiz) AG
Studen/Biel
Hans W. Brodbeck

GME System AG
Küttingen
Kjell Sjöberg

Spanien

Atlas Copco S A E
Madrid
Romano Girardi

Sumitesa SA
Madrid
Romano Girardi

Storbritannien

Atlas Copco Great Britain Ltd
Hemel Hempstead
Lennart Hedlund

Consolidated Pneumatic
Tool Company Ltd
Hemel Hempstead
Koen Lemmen

Monsun-Tison Ltd
Ossett, West Yorkshire
Per Johansson

Sverige

Atlas Copco Compressor AB
Nacka
Leif Boll

Atlas Copco MCT Sverige AB
Nacka
Bertil Sundberg

Atlas Copco Energy AB
Nacka
Per Gunnar Skoglundh

Secoroc AB
Fagersta
Christer Strandh

Inovac AB
Skellefteå
Jan Sidén

Lövab
Sunne
Berndt Karlsson

Rebit AB
Ockelbo
Stig Brännström

Kometa AB
Kopparberg
Aappo Fagerhill

Berema Sverige AB
Solna
Jörgen Krook

Atlas Copco Tools Sverige
Stockholm
Roland Lindqvist

Chicago Pneumatic Tool Co
Trade Div.
Stockholm
Radmon Sukhia

Atlas Copco Assembly
Systems AB
Stockholm
Lennart Evrell

Atlas Copco STIB AB
Vallentuna
Sverker Lindbo

GME System AB
Stockholm
Hans Friberger

Monsun-Tison Hydraulik AB
Borås
Åke Eliasson

Atlas Copco Automation
Svenska AB
Borås
Hans Törner

Ungern

Atlas Copco International
Representative Office
Budapest
Gunnar Hindrum

Västtyskland

Atlas Copco Kompressoren
GmbH
Essen
Freek Nijdam

NEAC Compressor Service
GmbH & Co KG*
Ubach-Palenberg (Aachen)
André Schmitz

Atlas Copco MCT GmbH
Essen
Paolo Duca

Secoroc GmbH
Hilden
Sven Axelsson

Atlas Copco Eickhoff
Roadheading Technic GmbH*
Bochum
Bo Ruda

Atlas Copco Tools GmbH
Essen
Yngve Revander

Chicago Pneumatic
Tool GmbH
Wiesbaden am Rhein
W D Wittek

Atlas Copco EAC GmbH
Essen
Bo Hellmark

Monsun-Tison GmbH
Darmstadt
Rainer Borkowsky

Österrike

Atlas Copco GesmbH
Wien
Wolf Lackschewitz

Atlas Copco International
Büro Wien
Wien
Vladimir Čukić

ASIEN**Filippinerna**

Atlas Copco (Philippines) Inc
Paranaque
Patrik Wennerström

Hong Kong

Atlas Copco (HK) Ltd
Kowloon
Thomas Kung

Indien

Atlas Copco (India) Ltd
Bombay
Antonio Belcastro

Consolidated Pneumatic
Tool Co (India) Ltd
Bombay
Narain Mirchandani

Revathi - CP Equipment Co
Coimbatore
R K Raghavendra

Indonesien

P.T. Atlasco Sakti*
Jakarta
José Santos

Irak

Atlas Copco Technical
Service Bureau
Baghdad
Ronny Onkelinx

Iran

Atlas Copco Iran AB
Tehran
Bertil Lindsten

Japan

Atlas Copco KK
Tokyo
Necip Soyak

Atlas Copco Iwata KK
Fukushima
Necip Soyak

Kina

Atlas Copco (China) Ltd
Kowloon
Thomas Kung

Korea

Atlas Copco Mfg Korea Co Ltd
Seoul
Jan Barendregt

Harnico Bit (Korea) Co Ltd
Seoul
Hans Hedensjö

Malaysia

Atlas Copco (Malaysia) Sdn Bhd
Kuala Lumpur
David TW Tan

Saudi Arabien

Atlas Industrial Equipment
Co Atlasco*
Jeddah
Jean Pierre Fauque

Singapore

Atlas Copco (South-East
Asia) Pte Ltd
Singapore
Yvo Goossens

Taiwan

Atlas Copco Taiwan Ltd
Taipei
Tore Bergersen

Turkiet

Atlas Copco Makinalari Imalat AS
Istanbul
Marc Lambert

OCEANIEN**Australien & Nya Guinea**

Atlas Copco Australia Pty Ltd
Sydney
Jack Mackenzie

Secoroc Australia Pty Ltd
Charlestown
Bruce Johnson

Kenroc Tools Pty Ltd
Sydney
John Brodie

Consolidated Pneumatic
Tool Co Pty Ltd
Sydney
Kevin Boorer

Nya Zeeland

Atlas Copco (N Z) Ltd
Wellington
Bill Gibson

FEM ÅR I SAMMANDRAG

MSEK om ej annat anges. Definitioner se sid. 18.

ATLAS COPCO-GRUPPEN	1985	1986	1987	1988	1989
Vinst per aktie, SEK	13:00	12:10	11:95*	19:60	26:75
Vinst per aktie efter extraordinära poster, SEK	15:25	11:15	19:65*	19:75	26:75
Vinstmarginal, %	8,2	7,1	6,8	9,0	10,1
Avkastning på sysselsatt kapital, före skatt, %	18,9	16,0	15,0	19,0	21,9
Avkastning på eget riskbärande kapital, efter skatt, %	15,8	13,8	12,4	16,9	19,7
Andel eget riskbärande kapital, %	40,6	41,7	40,9	38,3	39,2
Andel eget riskbärande kapital efter full konvertering, %	40,6	41,7	42,4	39,7	40,4
Utdelning per aktie, SEK	4:88	5:25	5:63	6:38	8:00**
Orderingång	10 400	10 629	11 797	13 533	15 785
Fakturering	10 062	10 351	11 520	12 812	15 035
Förändring i löpande priser, %	+ 11	+ 3	+ 11	+ 11	+17
Andel fakturering utomlands, %	91	91	92	92	92
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	828	730	789	1 155	1 521
Räntenetto	-193	-116	-161	-25	-160
i % av fakturering	1,9	1,1	1,4	0,2	1,1
Räntetäckningsgrad, ggr	2,9	2,9	3,1	4,0	4,2
Avkastning på eget kapital, efter skatt, %	13,7	11,2	10,9	14,7	21,1
Balansomslutning	8 675	9 262	10 752	11 377	13 258
Tillgångar/skulder, ggr	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6
Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder, ggr	2,1	1,9	2,0	2,0	1,8
Kapitalomsättningshastighet, ggr	1,18	1,15	1,14	1,18	1,22
Räntebärande skulder/justerat eget kapital***, ggr	0,98	0,95	0,94	1,02	0,98
Investeringar i maskiner och fastigheter	325	507	422	424	545
i % av fakturering	3,2	4,9	3,7	3,3	3,6
Medelantal anställda	16 659	16 498	18 777	19 207	20 057
Fakturering per anställd, kSEK	604	627	614	667	750

* För 1987 har beräkningen baserats på vägt genomsnittligt antal aktier.

** Enligt styrelsens förslag.

*** Eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver med avdrag för latent skatt.

ADRESSER

Atlas Copco AB

105 23 Stockholm

Besöksadress: Sickla Industriväg 3,
Nacka

Tel: 08-743 80 00
Telefax: 08-44 90 45

Telex: 14090 copco s
Org.nr: 55 60 14-2720

AFFÄRSOMRÅDEN

Kompressorteknik

Atlas Copco Airpower n v
Boomsesteenweg 957
B-2610 Wilrijk-Antwerpen, Belgien
Tel: +32-3-870 21 11

Atlas Copco ACT
Boomsesteenweg 957
B-2610 Wilrijk-Antwerpen, Belgien
Tel: +32-3-870 21 11

Anläggnings- och gruvteknik

Atlas Copco Construction and
Mining Technique AB
104 84 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Atlas Copco MCT AB
104 84 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Uniroc AB
Box 522
773 01 Fagersta
Tel: 0223-461 00

Berema AB
Box 1286
171 25 Solna
Tel: 08-627 33 00

Wagner Mining Equipment Co
P.O. Box 20307
Portland, Oregon 97220-0307
USA
Tel: +1-503-255 28 63

Industrietechnik

Atlas Copco Industrial Technique AB
Box 81510
104 82 Stockholm
Tel: 08-743 95 00

Atlas Copco Tools AB
Box 81510
104 82 Stockholm
Tel: 08-743 95 00

Chicago Pneumatic Tool Company
2200 Bleecker St
Utica, New York 13501
USA
Tel: +1-315-792 26 00

Atlas Copco Assembly Systems AB
Box 81510
104 82 Stockholm
Tel: 08-743 95 00

Monsun-Tison AB
Box 817
501 10 Borås
Tel: 033-16 91 00

Ets. G. Renault S. A.
199, route de Clisson
F-44230 Saint-Sébastien-sur-Loire
Frankrike
Tel: +33-40-80 20 00

Desoutter Brothers (Holdings) PLC
319 Edgware Road
The Hyde
London NW9 6ND
England
Tel: +44-1-205 70 50

ÖVRIGA FÖRETAG

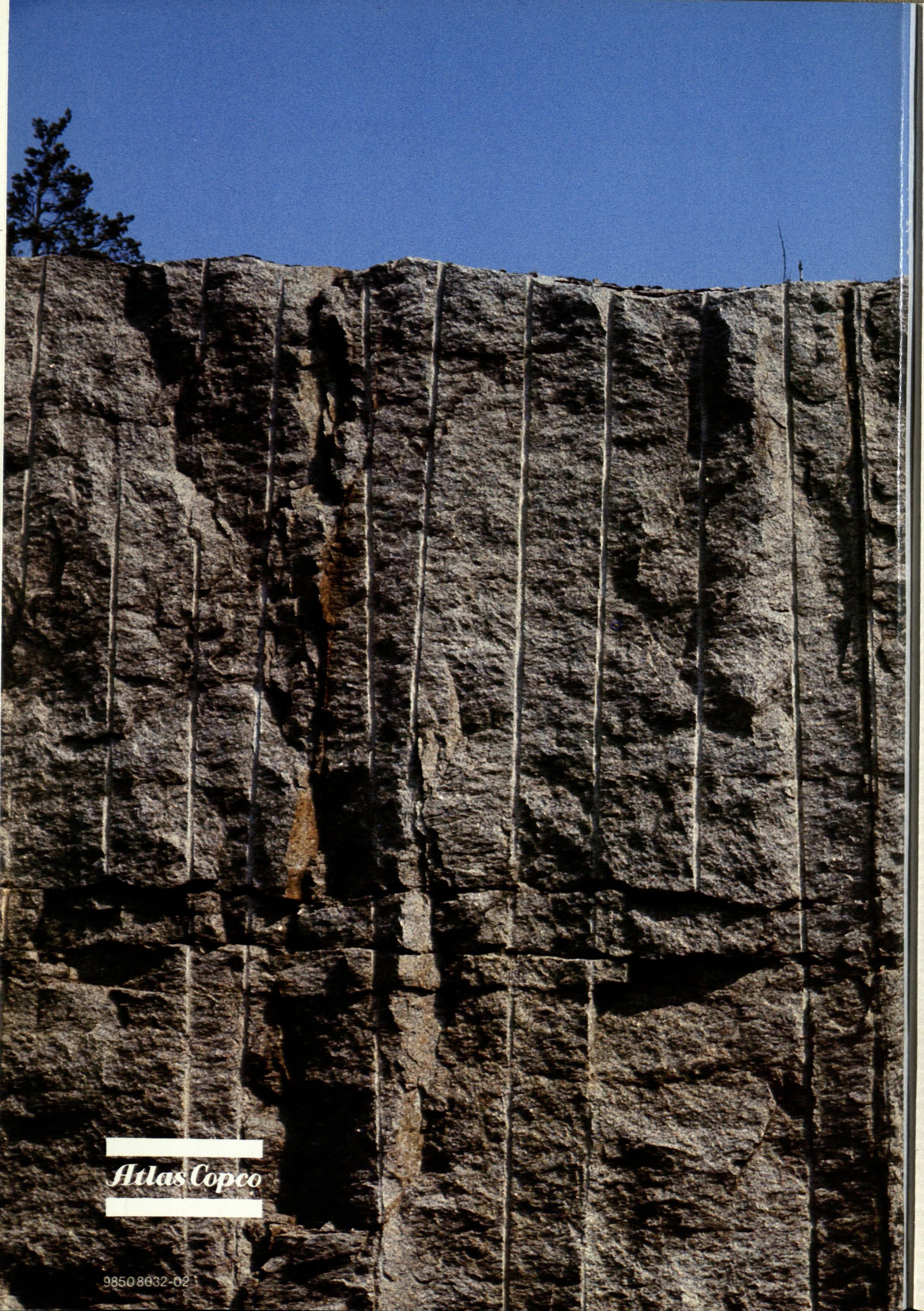

Atlas Copco International AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Atlas Copco Data AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Sickla Industrifastigheter AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Atlas Copco